

70 + first.

1185D

Targums

Das Targum Scheni zum Buche Esther;
ed. by David.

367612

DATE

700 29/39

Oct 19/42

NAME OF BORROWER

Col. Jones

Col. J.

University of Toronto Library

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

Aram
185D

M. W. Wolff. Gumburg 1908.

Targums

DAS TARGUM SCHENI

ZUM BUCHE ESTHER

nach Handschriften herausgegeben und mit einer
Einleitung versehen.

Inaugural-Dissertation

zur Erlangung der Doktorwürde

der hohen philosophischen Fakultät

der

FRIEDRICH-ALEXANDERS-UNIVERSITÄT ERLANGEN

vorgelegt von

MORITZ DAVID

aus Gimbsheim (Rheinhessen).

Tag der mündlichen Prüfung: 22. Februar 1897.

367612
7. 6. 39.

KRAKAU.

Buchdruckerei von Josef Fischer.

1898.

Seinen teuren Eltern
in kindlicher Liebe und Dankbarkeit

zugeeignet

vom

Verfasser.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

Einleitung.

Unter Targum¹⁾ versteht man die aramäische Uebersetzung der heil. Schrift. Dieselbe ist auf folgende Weise entstanden.

Etwa am Ende des 3-ten vorchristl. Jahrhunderts²⁾ war die hebr. Sprache als Umgangssprache durch das Aramäische zurückgedrängt worden. Infolgedessen mussten die Vorlesungen aus der heiligen Schrift beim Gottesdienste der Mehrheit des Volkes unverständlich bleiben. So sah man sich denn genötigt, einen Uebersetzer anzustellen, der den im Urtext verlesenen Vers sofort in die aramäische Sprache übertrug. Eine solche Uebersetzung nannte man Targum³⁾ und den Uebersetzer Meturgeman.

Ursprünglich sollte das Targum nicht niedergeschrieben werden⁴⁾, jedenfalls um zu verhüten, dass diese Uebersetzungen kanonische Autorität erlangen. Doch ist man später hiervon abgekommen, ebenso wie dies ja auch bezüglich der schriftlichen Niederlegung des Talmud der Fall war. Schon zur Zeit des Tempelbestandes hören wir von einer aramäischen Uebersetzung eines Buches der heiligen Schrift und zwar des Buches Hiob⁵⁾. Mit Hiob wird man aber wohl nicht den Anfang gemacht haben, sondern jedenfalls mit den Teilen der heil. Schrift, welche beim

¹⁾ Vergl. Zunz, Gottesdienstl. Vorträge 2-te Aufl. Frankfurt a. M. 1892. S. 65 ff.

²⁾ So Kautzsch, Grammatik d. Bibl. Aram. Leipz. 1884, S. 4. Anders Nöldeke, „die sem. Sprachen“ S. 21. Nach ihm ist erst in der Makkabäerzeit das Aramäische die herrschende Sprache.

³⁾ Ueber den Ursprung des Wortes Targum siehe Berliner, das Targum Onkelos, Berlin 1881, S. 78.

⁴⁾ Jeruschalmi Megilla Cp. IV. ר' שמואל בר יצחק תמא חד ספר מושיט תרגומא מן גו ספרא. אמר ליה, אסור לך, דברים שנאמרו בפה בפה, בכתב בכתב:

⁵⁾ Sophrim 5, 15. מעשה ברבן גמליאל, שהיה עומד על הבנין בהר הבית יחביאו. לו ספר אייב כתוב תרגום.

Gottesdienst zur Verlesung kamen, also vor allem mit dem Pentateuch u. den Haftarothe (Prophetenabschnitten).

In der That besitzen wir auch zwei solcher Uebersetzungen aus dem ersten Jahrhundert und zwar eine Pentateuchübersetzung von dem Proselyten Onkelos und ein Prophetentargum von Jonathan ben Uziel.

Aus viel späterer Zeit stammen die Hagiographentargume, von denen manche erst nach Abschluss des Talmud entstanden sind¹⁾.

Ausser diesen genannten besitzen wir noch zum Pentateuch zwei palästinensische Targumim, das Targum jeruschalmi I.²⁾ u. II.³⁾ Aber auch zu den Propheten und Hagiographen hat ein solches existirt. Das Targum zu den Propheten ist uns zwar verloren gegangen, wird aber von älteren Autoren citirt. Vom Hagiographentargum besitzen wir noch das Targum zur Chronik und das zu Esther, das sogenannte Targum scheni oder das zweite Targum⁴⁾.

Schon eine oberflächliche Betrachtung zeigt uns, dass das Targum scheni in seiner ganzen Anlage von den anderen Targumim verschieden ist. Onkelos hatte noch eine ziemlich wörtliche Uebersetzung gegeben. Später nahm das Targum mehr und mehr die Gestalt einer auslegenden Paraphrase an. Bald knüpft der Targumist eine zeitgemässe Bemerkung an, bald verwendet er einen Midrasch, um den Schriftvers zu erklären. Doch das Targum scheni bildet geradezu einen Complex von Textübersetzungen, Paraphrasen, Legenden und Midraschim⁵⁾. Aus dieser Compilation scheint auf den Zweck des T. sch. geschlossen werden zu können. Es ist nämlich nicht anzunehmen, dass der Methurgeman beim Vorlesen der Estherrolle am Purimfeste sich dieses durch und

¹⁾ Die meisten waren Raschi noch unbekannt und werden erst von R. Nathan im Aruch bestimmt erwähnt.

²⁾ Irrtümlich wurde die Abfassung desselben dem Verfasser des Prophetentargums Jonathan b. Uziel zugeschrieben, deshalb wird es auch Targum Jonathan oder Pseudojonathan genannt.

³⁾ Das jerusal. Fragmententargum.

⁴⁾ Als Targ. jeruschalmi wird es auch von Raschi in seinem Pentateuchcommentar zu 5 Mos. 3, 4 bezeichnet: **וראיתי הרגוב ירושלמי במגלת אסתר קוראו לפלטין טרכונין**; Das Wort **טרכונא** findet sich im Targum scheni zu 1, 3 und 1, 10.

⁵⁾ So ist es auch erklärlich, dass das T. sch. einmal von Raschi zu 1, Kön. 10, 19 **אגרות מגלת אסתר** und von Tosaphoth Megillah 13^b **מדרש** genannt wird, denn dem Inhalte nach ähnelt es vielmehr einem Midrasch als einem Targum.

durch midraschischen Targums zur Verdolmetschung bedient habe, zumal sich darin sehr lange Erzählungen finden, die in sehr losem Zusammenhange mit dem vorgetragenen Schriftverse stehen. Es scheint vielmehr als häusliche Erbauungslektüre am Purimfest benützt worden zu sein.

Den mannigfaltigen Stoff des Buches hat Paulus Cassel¹⁾ geschickt in folgende 11 Paragraphen eingetheilt.

- § 1. Die Einleitung über Achaschweresch.
- § 2. Das Akrostich über Salomo.
- § 3. Die Beschreibung des Thrones Salomo.
- § 4. Salomo u. die Königin v. Saba.
- § 5. Die Jeremiassage.
- § 6. Der Beginn der Auslegung u. der Tod der Waschi.
- § 7. Die Erwählung Esthers zur Königin.
- § 8. Die Erhebung und Anklage Hamans.
- § 9. Die Busse d. Mordechai.
- § 10. Der Sturz Hamans.
- § 11. Die Rettung des Volkes.

Wann dieses Werk verfasst worden ist, wird sich nicht leicht genau bestimmen lassen. Zunz²⁾ teilt es als jerusalemisches Targum der zweiten Hälfte des 7. Jahrhunderts zu. Jedenfalls ist es nicht früher verfasst³⁾.

¹⁾ Zweites Targum zum Buche Esther, Leipzig u. Berlin 1885 Einl. S. 4.

²⁾ Gottesdienstl. Vorträge 2. Aufl. S. 83.

³⁾ Gegen Gelbhaus, (die Targumliteratur, Heft I, Frankfurt a. M., 1893, S. 11 ff.) der neuerdings den Versuch gemacht, die Abfassungszeit d. T. sch. in den Anfang d. 4-ten Jahrhunderts zu verlegen. Gelbh. weist zunächst darauf hin, dass bereits im Tract. Sophrim das T. sch. citiert wird: תרגום ר' יוסף בחר פתגמא האלן רבי מלכא אחשוורוש ית המן בר המדתא בר ביזא בר אפליטום בר דיוס וכו' Es ist dies die Paraphrase d. T. sch. zu Cp. III. V. 1. Doch jene Stelle im Tractat Sophrim ist eine Glosse, die von späterer Hand hinzugefügt ist. (Vergl. Joel Müller, Masechet Soferim Leipz. 1876. S. 34 u. S. 176). Ebensowenig aber wird G. seinen zweiten Beweis, T. sch. habe den Sprachcharakter, der dem 2-ten Jahrhundert angehörenden Peschita aufrecht erhalten können. Zur Erhärtung seiner Behauptung stellt G. die Stellen nebeneinander, wo T. sch. und Peschita den ihnen vorliegenden Grundtext gleich respektive ähnlich übersetzen. Aber es ist doch ganz natürlich, dass zwei aramäische Uebersetzungen selbst aus ganz verschiedenen Zeiten, den ihnen vorliegenden Text an manchen Stellen ähnlich oder gleich wiedergeben. Beweis: Das erste Targum, das auch G. in viel späterer Zeit verfasst sein lässt, übersetzt ebenfalls den grössten Teil der

Soviel zur Einführung. Was nun die vorliegende Arbeit betrifft, so soll sie einen auf drei alte Handschriften des Targum scheni basierten Texte geben. Es hatte zwar Munk vor ungefähr 20 Jahren Varianten einiger Codices mitgetheilt, doch diese Edition — darüber herrscht eine Stimme — ist nicht genügend. Wir legten unserer Arbeit zu Grunde: 1) den Codex Kissingensis, im Besitze des Herrn Distriktsrabbiners Bamberger in Kissingen, der uns gestattete in seiner Behausung dies wertvolle Manuscript zu benützen, wofür ihm an dieser Stelle unser herzlichster Dank ausgesprochen sei. Dieser Codex, wohl der älteste in Deutschland, ist im Jahre 1189 vollendet. Er ist bei Berliner (d. Targum Onkelos) näher beschrieben, weshalb es sich hier erübrigt. Damit verglichen wir 2) den Codex Vratislaviensis. Derselbe befindet sich auf der Stadtbibliothek zu Breslau und stammt aus dem Jahre 1238. Näher beschrieben bei Levy, chald. Wb. 2-ter Bd. Vorw. S. IV. 3) Den Codex Hamburgensis. Derselbe befindet sich auf der Stadtbibliothek zu Hamburg, und stammt aus dem Jahre 1339. Näher beschrieben bei Steinschneider, Catalog, S. 2 oben.

Bei der Herstellung unserer Edition haben uns die Verwaltungen der Stadtbibliotheken zu Breslau und Hamburg sowie der kgl. Universitätsbibliothek in Erlangen wichtige Dienste geleistet. Ihnen hierfür an dieser Stelle bestens zu danken, ist uns eine angenehme Pflicht.

angeführten Stellen gleich oder sehr ähnlich. — Ebenso wenig wird die Ansicht Cassels zu billigen sein, der in seiner Einleitung sagt: „Vor d. 7. Jahrhundert ist das Werk in den jüd. Gemeinden gebraucht und verschieden glossiert worden“. Cassel will gewaltsam das T. sch. in die Zeit Justinians hineininterpretiren und kommt so nothwendig zu falschen Annahmen. Ausführlicher hat das Posner (das Targum rischon, Breslau, 1896, S. 19, Anm. 1) dargethan. Posner nimmt als Abfassungszeit die Zeit nach dem Jahre 800 an. Doch da er uns keinen strikten Beweis für die Abhängigkeit des T. sch. von den Pirke de R. Elieser gebracht hat, so müssen wir an der von Zunz angegebenen Zeit festhalten.

K = Cod. *Kissingensis* II = Cod. *Hamburgensis*,
 V = Cod. *Vratislaviensis* < = fehlt

Der Text ist der des ältesten der 3 *Codices* K; in Fällen, wo eine Abweichung von K geboten erscheint, ist die Lesart von K in den Varianten angegeben. *Scriptio plena* u. *defectiva* blieben grösstenteils unberücksichtigt.

.1

(1) המשא כתיב בהון ¹ לישנא דווי בויהי בימי. ואלין אינון. ויהי בימי אמרפל. ומן ווי הוה ² בימי אמרפל. דאיתכנשו מלכין. ולא הוה ³ ריבא ⁴ וחרבה בעלמא עד דאתא אמרפל. ויהי בימי שפטו השפטים. וכל ⁵ ווי הוה בזומיהון. ⁶ ומאן ⁷ ווי הוה. מטול דהוה כפנא בארעא. דכתיב ויהי רעב בארין. ויהי בימי אחו. ⁸ ווי הוה בזומי. ⁹ ומאן ¹⁰ ווי הוה. דכתיב עלה רצין מלך ארם. ¹¹ ומה כתיב בתריה. נעלה ביהודה. מיכן את למד. ¹² כולחון דכתיב ויהי ¹³ בימי לישנא ¹⁴ דווי ¹⁵ הוה. והוה מן יומי עלמא מן שנין קדמייתא. כד ¹⁶ הוון ¹⁷ עקתא אתיין על ¹⁸ עמא דבית ישראל ¹⁹ הון מצליין קדם ²⁰ אבוהן דבשמיא ועני ²¹ יתהון. דכתיב ²² ויהא עד לא יקרין ²³ אנא עני עד ²⁴ לא ימללון אנא אשמע: ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש. דה מן עשרא מלכון ²⁵ דמלכון ²⁶ ועתרון בעלמא. ואילין אינון עשר מלכון. מלכותא ²⁷ קדמאה המלך יי צבאות דבעגלא תתגלי ²⁸ עלן מלכותיה. תמינא דנמורה. ²⁹ תליתאה דפרעה ³⁰ מלכא. ³¹ רביעיתא דיישראל. ³² חמישיתא דנבוכדנצר מלכא דבבל. שתיתאה דאחשורוש. ³³ שביעיתא ³⁴ דיוון. ³⁵ תמיניתא דרומי. ³⁶ תשיעיתא דבן דויד ³⁷ משיחא. ³⁸ עשיריתא דעוד. מלך מלכיא ³⁹ יי צבאות די בעגלא תתגלי מלכותיה על כל ⁴⁰ דיירי ארעא. כד מטת מלכות בבל למבדא מן ארעא ⁴¹ ישלטנא יתערון מנה, לא ⁴² ידעין ⁴³ בני אנשא ⁴⁴ מאן ישוון עליהון מלכא. וכד מית נבוכדנצר מלכא דבבל וקם אויל ⁴⁵ מרודך בריה ⁴⁶ באתריה. ולא הוון צבן אנשי ⁴⁷ מדינתיה. מתיבין ואמרין ליה נבוכדנצר אבוך לא הוה מדוריה עם בני אנשא. ואך מקימן אנחנא יתך מלכא עלינן. כבר מתפני אבוך נבוכדנצר ואתי ⁴⁸ עלינן ⁴⁹ וקטל ⁵⁰ יתן. וכד שמע אויל מרודך ית ⁵¹ פיתגמיא דדין דאנשי מדינתיה אמרין ליה. מתיב ואמר להון. ⁵² נבוכדנצר מית וטרוד מן עלמא. ועד כען

V H (1) ויהי לישנא ווי. — (2) V ביומי. — (3) II ריבה. — (4) V וחרבא. — (5) V
 דווי < H ווי. — (6) H ומאן. — (7) V וויא K וי. — (8) V וויי H; בימי אחו ווי הוה. —
 H עלה — fehlt bis (10) V וויי. — (11) H מה. — (12) V כולהום. — (13) V < H בימי. —
 (14) H דוויי. — (15) K הוה. — (16) H הוון. — (17) V עקתן. — (18) H V < עמא. —
 (19) H הוון. — (20) H V אבוהון. — (21) V יתהום. — (22) H V ויהי. — (23) H אנן. — (24) K
 דלא. — (25) H V די מלכון. — (26) K ועתרון. — (27) V קדמיא. — (28) H V < עלן. —
 (29) V תליתאה H תליתא. — (30) K מלכותא רביעיתא. — (31) V רביעיתא. — (32) V חמישיתא. —
 (33) V שביעיתא H שביעיתא. — (34) H V דיוון. — (35) H תמיניתא. — (36) V תשיעיתא H
 תשיעיתא. — (37) K משיחא. — (38) V עשיריתא. — (39) H די. — (40) H דארי. — (41) H V
 ישולטנא. — (42) H V הוון ידעין. — (43) H V < בני. — (44) H V מה. — (45) K מרודך. —
 (46) H V בתריה. — (47) H מדינתא. — (48) H עלנא. — (49) H V וקטיל. — (50) V K <
 יתן. — (51) H V פיתגמיא. — (52) H V נבוכדנצר אבא.

(1) ליה אתון מדומנין, מתיבין ואמרין, נבוכדנצר אבוך ארגיש ית ארעא כולא וית
 מלכא כולחון, דעלוהי כתבא מפרש, הוה האישי מגניו הארין גרעיש ממלכות. (2) מה
 עבד איל מזורך כהווא שעתא, על לבי (3) גני מלכא ואפיק מתמן (4) ישלשלן
 דבחול ודינחיש ורמא בעקבי דנבוכדנצר אבוו ונגד ונסק ואפיק יתיה (5) מן קבריה,
 דהכרין מפרש עלוהי כתבא, ואתה השלכת מקברך כנצר נתעב, וכד חזן אנשי מדנתיה
 דעבד איל (6) מזורך יעות אבוהי דבשמיא, קמו בלחון כהווא רבא ואלבישו ית
 איל (7) מזורך (8) אענא טבא דמלכותא (9) ויהו ליה יקר סגיא ורבו יתרא, מתב
 דימאל נבוא דתהמדתא ואמר ליה, איל (10) מזורך הא כל ומוהי דנבוכדנצר אבוך לא
 נפיק אסירא מן ביתה לעלם, דהכרין כתבא מפרש עליה, אסיריו לא פתח ביתה,
 כד איתחייבו (11) שגאיהן דיהודאי, איתגבר וסליק (12) עלויהן נבוכדנצר אבוך החריב ית
 ארעא דישראל וכוו ית קרתא דירושלם ואקיד ית מוקדשא כהווא ואגלי ית עמא
 דבית ישראל ואית (13) יתון לבבל ואגלי עמתן יהויכין מלכא דבית יהודה ואסיר
 יתיה בבית אסירי תלתין ושבע שנין מן קדם דלא ישם עלוהי יעות אבוהי דבשמיא,
 ואר נבוכדנצר איתגבר בלביה ואמר, ליה מלך ושלט אלא אנא, (14) דהכרין כתבא
 מפרש עלוהי ואמר, אעלה על במתי עב אדמה לעליון, כה שעתא עבד איל
 (15) מזורך יעות אבוהי דבשמיא, ועל לבית אסירי ואפיק מתמן (16) ית יהויכין כד יאסיריה
 מלך שבטא דבית יהודה, ונסקו עמיה כל אסירי, מה עבד איל (17) מזורך כהווא
 שעתא, על לבי גני מלכא ואפיק מתמן כל משהבין שבין ובל מיני כוסמני ואסירי
 יתיה ומשה יתיה ואלביש יתיה לבושין דמלכותא, ואכל לחם תדירא קדמוהי כל יומי
 הוהי, ודרויש מדאח קבל מלכותא, הוא אחשוורוש בר כורש מלכא פרסאה בר דרויש
 מלכא מדאח, הוא אחשוורוש דאמר למיתיה כהווא מן מאה (18) ועשרין ושבע מדין
 למאה ועשרין (19) ושבעא מלכין (20) דגנין קדמוהי (21) דישתי כל גבר וגבר מן חמר
 מדנתיה ולא (22) יתנוק, הוא אחשוורוש דמתקלקלן עצתיה ולא (23) מתקנן מורתיה,
 הוא אחשוורוש מלכא מעותנא, הוא אחשוורוש דאמר לאעלא ית ושתי מלכתא ערמליתא
 (24) קדמוי ולא עלת, הוא אחשוורוש מלכא (25) טפשא דהנא דאמר תבטל מלכותי ולא
 תבטל מיתתי, הוא אחשוורוש (26) דבומוהי (27) איזבנו בני ישראל מן בלא כסף,
 דהכרין כתבא מפרש, חנם נמכרתם, הוא אחשוורוש דאמר למיתיה אידן מן לבנן דהכא
 מאפיר ולא איתתי, הוא אחשוורוש דבומוהי אשתהון (28) אפוהי דבית ישראל כשול-
 קדהי, הוא אחשוורוש דבומוהי אתקיים על בית ישראל מה דכתיב בספר אוריתא דמשה,
 בבקר תאמר מי יתן ערבי הוא אחשוורוש, חמשה כתיב בהון הוא (29) דאתקרין רישעין
 וחמשה כתיב בהון הוא (30) דאתקרין צדיקין, אברם הוא אברדם, הוא אהרן ומשה
 הוא משה ואהרן, (31) ודוד הוא הקטן, הוא עזיה, אילן (32) חמשה צדיקין, (32) וחמשה

H (1) ליה אתון מדומנין, — K (2) על — fehlt bis H (3) גנואי דמלכא, — H V (4)
 ישלשלון, — H (5) מקבריה, — K (6) מזורך, — K (7) מזורך, — H V (8) ארגוונא, — H V (9)
 ויהבין, — K (10) מזורך, — H (11) סגאיהון V שגאיהון, — H (12) עלויהון V עלויהון, —
 V (13) יתהום, — H (14) והכרין, — K (15) מזורך, — H V (16) < H V ית, — K (17) מזורך, —
 K (18) ועשרים, — K (19) וישבע H וישבעה, — H (20) דגנייא, — K (21) דישת, — H (22) די
 איתנוק, — H V (23) תקנן, — H V (24) קדמוהי, — H V (25) טפשא H טפשא, — H (26) די
 בומוהי, — H (27) איזרבנן, — H V (28) אפיהון, — H V (29) ואיתקרין, — H (30) ואתקרין, —
 V K (31) < V K ודוד הוא הקטן, — H (32) חמשה, —

השיעין קדמאה נמרוד, דכתיב ביה, הוא היה נמר ציד. הוא עשו אבי אדום. הוא
 דתן ואבירם. הוא המלך אחו: הוא אחשוורוש. ועל דאמר ועל דעבד איתקצרו
 יומי. ברם מלך מהודו ועד כוש מהודו דמערבא ועד כוש דמדינחא על מאה ועשרין
 ושבע מדינן. הוא אחשוורוש דקטל איתתיה מטול דחמוי. הוא אחשוורוש דקטל ⁽¹⁾ דחמי
 מטול אתתיו: הוא אחשוורוש המולך מהודו ועד כוש והלא הודו וכוש ⁽²⁾ קריבן
 הדא להרא, אלא היך דהיה שליט על הודו וכוש דהון קריבן ליה, הכי היה
 שליט על מאה ועשרין ושבע מדינן. ⁽³⁾ ואיפרכיא דידהון. ⁽⁴⁾ דכוותה את משכה
 השלמה מלכא. היה שליט ⁽⁵⁾ בכל עיבר נהרא מתפסה ועד עזה. והא תפסה
 ועזה קריבן דהון הדא להרא אלא ⁽⁶⁾ היך ⁽⁷⁾ דהיה שליט על תפסה ועזה ⁽⁸⁾ דהון
 קריבן ⁽⁹⁾ הכין היה שליט על ⁽¹⁰⁾ כל עלמא: איבעה אינן ⁽¹¹⁾ דשלטון מסך ⁽¹²⁾ עלמא
 ועד סופיה תרין מן ⁽¹³⁾ אומיא ותרין מישראל. שלמה ואחאב מישראל. באחאב כתיב,
 אם יש מי וממלכה. נמוכנעזי אחשוורוש. אלא אחשוורוש איתקצת מלכותה ולא
 היה שליט אלא על מאה ועשרין ושבע מדינן. אלא אמר הקדוש ברוך הוא עתיד
 הוא למיתבה לאסתר דהיא מן בנת ⁽¹⁴⁾ בנתא דשרה דחיהת מאה ⁽¹⁵⁾ ועשרום ושבע
 שנין ותמלוך על מאה ועשרין ושבע מדינן:

⁽¹⁶⁾ בימים ההם כשבת המלך אחשוורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה.
 הדא הוא דכתיב, ⁽¹⁷⁾ מהעדא מלכין ומחקם מלכין מן ⁽¹⁸⁾ שירויא דעלמא. מדינן
⁽¹⁹⁾ אינון הון שקלין רבותא ויקרא והבדין את משכה, דבר קטל קין ⁽²⁰⁾ ית חבל אחוי
 לא אחבני עלמא מן חד מנחון לא מן קין ולא מן חבל אלא מן שת ואיתיהיבת
 רבותא לשת, דהבדין כתיב כי שת לי אלוים. והוא היה תליתאה. ושת מסר יתיה
 לאנוש, ואנוש לקינן, עד דמטא לנה. ונה מסר יתיה ⁽²¹⁾ לשם, ושם היה ליה חמשה
 בנין, ולא ירב רבותא לקדמאה ולא לתנינא אלא לארפכשד ⁽²²⁾ דכתיב בני שם עילם
 ואשור וארפכשד, ולארפכשד איתיהיבת רבותא מטול ⁽²³⁾ דהיה עתיד דקאים מניה
 אבירם. ואבירם ירבה ליערק, יצחק ליעקב, ויעקב ליהודה, ויהודה לפדין, ופדין לחצרון,
 עד דימטת לצדקיה. וכד גלח צדקיה נסכה נמוכנעזי מניה. איתחשב קדישא ברוך הוא
 בלביה ואמר, בולחן ⁽²⁴⁾ וינתא דהות מלכותא ⁽²⁵⁾ מסירא ביד בני הות מתגלגלת עמחון,
 חד קאים רשיעא וחד צדיקא, ⁽²⁶⁾ חד יוקף וחד ⁽²⁷⁾ פרע, והשתא דאיתנסובת מלכותא
 מן בני תעטף ⁽²⁸⁾ מלכותא ⁽²⁹⁾ לבי נשא לעילם דהוא ⁽³⁰⁾ בן בריה דשם, דמטול ישראל
 איתיהיבת מלכותא לארפכשד, דמניה קמו ישראל. והשתא דחטון ישראל ⁽³¹⁾ תעטף
 מלכותא לעילם, דכתיב, ואני בשושן הבירה אשר בעילם המדינה ושמתו כסאי בעילם.
⁽³²⁾ אוקף בזמני ⁽³³⁾ דאחשוורוש הון ⁽³⁴⁾ בני ישראל דמיין ⁽³⁵⁾ לזנתא דהות קיימא על
 פום ⁽³⁶⁾ קינתה, ולא הות ⁽³⁷⁾ יכילא למיעל ⁽³⁸⁾ לקינתא ⁽³⁹⁾ מטול חוויא ⁽⁴⁰⁾ דהוא יתיב

fehlt bis הון jedoch vom Punktator von V rich- H V K (2 — V רחמיה הון, — 1)
 H V (6 — V איך — tig ergänzt — H (3 — H ואיכרכיא די חון, — 4) H K דכיהא, — 5) H V בכוליה, — 6) V איך
 H אירי, — 7) K הות, — 8) K דהון, — 9) H חנך, — 10) H < V כוליה, — 11) H דשלטון, —
 K העולם, — 12) V אומיא עלמא H דעלמא, — 13) H בנתיה, — 14) H ועשרין, — 15) H V
 H הכירה — 16) H — 17) V מהעדה, — 18) V H שרוייה, — 19) K < אינון, — 20) H
 — 21) H לבנה, — 22) V כתיב, — 23) V < דהיה, — 24) K יומאתא H יומיא, —
 H מסורה, — 25) H וחד, — 26) V פריעא, — 27) V < מלכותא, — 28) V לבית, —
 H מן, — 29) H יתעטף, — 30) H < אוקף, — 31) V דאח' מלכא, — 32) V דבית H
 < בני, — 33) H V לזנתא, — 34) H V קינתה, — 35) H V יכילה, — 36) H V לקינתה, —
 H מן קדם, — 37) H דהות, — 38) H V

(¹) בקינתא, ולביא לא הוה משכחא דתפרח (²) מן נצא דהוא בעי למחטף יתה. כדן הוון (³) בני ישראל אמרין, נזיל למדי הא המן תמן (⁴) וקטל יתן, ואין נתיב בשישן בירתא הא אנן מסורן בידוי, למקיימא מה (⁵) דכתיב, ופחדת לילה יומם ולא תאמין בחיך. וקדושא בריך הוא מדבר לחון וכותא (⁶) דאברהם דכתיב, וזכרתי את ביותי (⁷) אברהם, ותוב כתיב ואף גם זאת בהיותם, מכן (⁸) את ידע דקודשא בריך הוא מתענה על בית ישראל והוא נטר לחון בארבע (⁹) גלוותהון דכתיב, בכל צרתם לו צר. הוא אחשוורוש דאמר למבני בית מוקדשא ולא ספיק יי בידיה ולא (¹⁰) בנא יתיה. הוא אחשוורוש דביזמוהי בטילת עבדת בית אלהנא רבא והוה (¹¹) בטילת עד שנת תרתין לדריש מלכא, ועל דעבד כן איתקצרו יזמוהי ולא מלך על עלמא כוליה, בים מהודו דמערכא ועד כוש דמדינחא על מאה ועשרין ושבע מדינן:

(2) ביזמא האינן כד הוה יתיב מלכא אחשוורוש על כורסיה (¹²) יקר מלכותיה דהוה מזומן ליה בשישן בירתא, (¹³) הוא כורסיא (¹⁴) לא דידיה ולא (¹⁵) דאבהתיה אלא (¹⁶) כורסיה דמלכא שלמה, (¹⁷) דאתקין יתיה חירם מלכא דצור (¹⁸) בהכמתא רבא. הוא שלמה מלכא רבא דאמליך יתיה קודשא בריך הוא מסוף עלמא ועד סופיה. בחר ביה יי עד (¹⁹) דלא (²⁰) אתיליד ממעי דאימיה רחם יתיה. גלא ליה הוון טמירין ואחוי ליה סיתרין עמיקין. דעתא והכמתא יהב ליה ובינות ליבא (²¹) מן בראשית. הוא הוה מסתבל בבעלי דינא, כד (²²) הו אתיין למידן קדמוהי ועד אינן לא יכלין (²³) למללא קדמוהי מולין דשיקרא מן קדם דהוה ידע בין זכאה ובין חיובא. וזוא והדרא אשתפיך עלוהי וכתרא דמלכותא איתיהיב ברושיה. חינא וחסדא אלביש יתיה כמה דאלביש לרוד אבוי כל יומין (²⁴) עבד תלת (²⁵) עשרה שנין (²⁶) וזמא קדמאה דקביל (²⁷) מלכותא. ידידיה (²⁸) הוון (²⁹) קרין ליה משום דהוה רחם למלך מלכיא יי צבאות. דהכדן כתבא (³⁰) מפרש, וישלח ביד נתן הנביא ויקרא (³¹) שמו ידידיה. שלמה הו (³²) קרין ליה משום שלמא דהוה ביזמוהי. דהכדן כתבא (³³) מפרש, וישב יהודה וישראל לבטה. בן הו קרין ליה משום דהוה (³⁴) בנא בית (³⁵) מוקדשא דיי צבאות. (³⁶) דהכן כתיב, בנח בניתי בית זבול לך, אויזאל הוון קרין ליה, משום דמימר אלהא (³⁷) הוא בסעדיה, דכן כתיב, ויחכם מכל האדם, יקא הוון קרין ליה, דהוה רב ושליש על כל בני מדנחא (³⁸) ומערכא, (³⁹) דהכן כתיב, ושלמה ישב על כסא דוד אביו. כל מלכיא דחילו מיניה, כחדא אומיא ולישינא ליה (⁴⁰) ישתמעון, שידן ופוגעין חין בישין ודחין איתמסרו בידיה, מיסין הוון מסקין ליה כל נוני ימא (⁴¹) ועופי שמיא. כחדא בעירא וחזית ברא סלקין ואתיין לבי טבחייא למתנסבא מנתון לשיחות שלמה, עתר ותקף וקנא נכסין כספא ודחבא (⁴²) סגין לחדא, פשר מתלין ומחוי טמירן ומהודע

(1) II V לקינה, — (2) K בן, — (3) H V דבית, — (4) H V קטיל, — (5) H V דכתיב באוריתא דמשה, — (6) H V דאבהתהון, — (7) H V יעקב, — (8) H איתירע, — (9) V גליזהום, — (10) V בנה, — (11) II V בטלה, — (12) H V יקר מלכותיה, — (13) H הוא כורסא, — (14) K לאו, — (15) V דאבהתיה, — (16) II V כורסיא, — (17) H V זאתקין, — (18) II V בהכמתא, — (19) II V לא, — (20) H אייתי ליה, — (21) K < מן בראשית, — (22) K < הוון, — (23) H למללא שיקרא, — (24) H V עבד כהר, — (25) H עשרין, — (26) H V ביומא, — (27) V ית מלכותא, — (28) II V הוון, — (29) H V קרין, — (30) V מפרש ואמר, — (31) H את, — (32) H V קרין, — (33) V מפרש ואמר, — (34) H V בנה, — (35) H V מוקדשא, — (36) H V דכן, — (37) II V הוה, — (38) K < ומערכא, — (39) H V דהכדן, — (40) H משתמעין, — (41) H V ועופא, — (42) H סגיא, —

רוץ ¹ דלית להון סוף, סנאו ובעלי דבבו ² הוון רחמו, וכל מלכותא ³ ישתמעון ליה, קמו בלהון למחמי אפוי ומתחמדון למשמע ממלל דעתיה, רמא ומנטלא חומס יתיה בדיל ⁴ עובדו דוד אבוי, שמיה מחלך ⁵ בנו מלכותא וגבורתיה בנו הכימין, תמים וקשוט וסטי מן ביש, ידע ברזי שמיא ⁶ וחכים, תקפת מלכותיה מן כל מלכותא וסכלתנותיה מן כל בני מחול, שמעו שמעיה וממלל דעתיה כחדא בולהון ⁷ אתין למשאל בשלמיה, רחמו יתיה כל מלכיא אתרעדן מיניה כל ⁸ שלטניא, ⁹ קריבו ליה בניהון ובנתהון למהוי ¹⁰ עבדין ¹¹ רהטין קדמוהי, צביין למיתב קדמוהי ומתחמדון למשמע מילי חכמתיה, פומיה פתיה למללא ברעין קדמוהי, עתדין אינון ¹² דיצרוון ¹³ דיעלון ¹⁴ קדמוי ¹⁵ ופקרן יבסרן כל בירנייהון, סנאין אינון אתריהון ומדינתהון ואתין למשמע מילי חכמתא ועצמת פומיה איך ¹⁶ מר דיהוב תושבחתא למדי מלכין, מפתח פומיה כחצוצרתא מדומס ומיטבה למלכא ¹⁷ רמא, ליה ¹⁸ איתיהוב מפתחא רבא דפתיהון ביה כל תרעי חכמתא ובינות ליבא, ידע ושמע מילי ¹⁹ עופא כחדא בעירא וזיות ברא, טביין ואילין רהטין קדמוהי ארין ²⁰ ונמורין ²¹ זינא, חכוס בלישנין ²² מן כל אומיא, כחדא, סבר כל מתכתא, ²³ ועון מיניה כל ²⁴ מלכותא וכל מלכיא, רתיתא אחרו כל שולטניא וליה איתיהוב כליל ריש הנצחנין רמא שיעבוד על כל אינשא, הוא היה ריש כל מלכיא ומלכותא לקבל הבירתא לא נשא ²⁵ זינא, כל מלכיא איתרעדו מיניה וכל מדינן, ²⁶ גלי רוץ וידיע כל רזי בני אינשא, בגין דעבד ²⁷ ויהב צדתקא ועבד גמילות חסדא מן בראשית, הוא ²⁸ זכא בעלמא ²⁹ הדון די יהוי מלכא ואף הוא ³⁰ זכי לעלמא דאתי; הוא שלמה מלכא רבא דעבד כורסיא רבא דמלכותא, הפי דהבא טבא דאופיר מקיבוע באבני בודלא ³¹ ומשקע באבני שישא ³² ומקבעין ³³ ומרגזין ³⁴ ומדכונין ביילין ומרגליין וכל ³⁵ מנין טביין, לכל מלך לא איתעבד כוותיה וכל מלכיא לא יכלין לתקנא ³⁶ כורסיה דדמי ליה, ודין הוא ³⁷ עובדא דכורסיה, קיימין עלוהי ³⁸ תרין עשר ³⁹ אריון דהבא ולקבליהון ⁴⁰ תרין עשר נשרין דהבא ⁴¹ אריא לקבל נשרא ונשרא לקבל אריא, מכוננין אילין לקבל אילין, ידיה דאריא ⁴² דהבא ⁴³ דימנא ⁴⁴ לקבל גפי הנשרא די דהבא דשמאליה, וגפי הנשרא דהבא דשמאליה לקבל ידא דאריא די דהבא די ימנא, וסכוס אריותא שבעין ⁴⁵ ותרין ⁴⁶ ודנישרין שבעין ⁴⁷ ותרין, ורייש סגלגל ⁴⁸ לכורסיה מלעיל אתר בית מותביה דמלכא וליה שיתא דהגין, ⁴⁹ דהבין כתיב, ויעש המלך כסא שן גדול ושיש מעלות לכסא, וכן על דגנא

V (1) K ולית, — (2) V הו הוויין, — (3) H אישתמעון, — (4) V עבדיה, — (5) H כגוא, — (6) V וחכים אלהיה, — (7) V אתון, — (8) V שולטניא H שלטניא, — (9) H קריבין, — (10) K < עבדין, — (11) H רהטין, — (12) V < H V דיצרוון, — (13) H דעלון, — (14) V קדמוהי, — (15) V H ופקדו, — (16) K מורן H מודי, — (17) V H רמא, — (18) V איתיהובת, — (19) H עופיא, — (20) H ונמורא, — (21) H דיבא, — (22) H על, — (23) H ועא, — (24) H מלכותא, — (25) K דינא H וינין, — (26) V גלי ליה רוץ H גלי רוץ יגלא ליה רוץ, — (27) K < ויהב צדתקא, — (28) V זכא, — (29) K < הדין, — (30) K < זכי, — (31) H משוקע, — (32) H ומקיבעין ביה, — (33) H איתמרגדין, — (34) V וכורכנין H וקורכנין, — (35) H מילין, — (36) V H כורסיא, — (37) H כך עובדא, — (38) V H תרין, — (39) V H אריון, — (40) V תרין, — (41) V אריה, — (42) V H די דהבא, — (43) H מימנא, — (44) K דימנא, — (45) V H ודנישרא H וכנשרא, — (46) V H ותרתיין, — (47) V H ותרתיין, — (48) H V לכורסיא, — (49) V דהבין, —

קדמיתא רביע תורא דדחבא ולקבליה אריא די דחבא. ועל דגא תנינא רביע דיבא
 דדחבא ולקבליה רביע תלה דדחבא. ועל דגא תליתאה רביע נמרא די דחבא ולקבליה
 (1) רביע (2) אינקא דדחבא. ועל דגא (3) רביעאה רביע נשרא דדחבא ולקבליה
 גויסא דדחבא. ועל דגא המישיתא רביע שונרא דדחבא ולקבליה (4) תנינלא דדחבא.
 ועל דגא שתיתאה רביע בר נצא דדחבא ולקבליה ציפר דדחבא. ועל ריש כורסא
 קיימא (5) ינה דדחבא אחרא בר נצא (6) בידה. (7) ואף (8) כדן עתידין כל אומיא
 ולישניא דאיתמסרו (9) בידא דישראל. ועל (10) מרישי כורסא קיימא מנרתא דדחבא
 מתקנא בתקניה ובבוציניה ובחזוניה ובצבייתיה ובמחתותיה ובכלדיה ובשושיניה. וקיימן
 לקבל סטרא דמנרתא שבעין קנן דדחבא (11) דציירין עליהון (12) שבעת אבהת עלמא.
 ואילין שמהתהון. אדם קדמאה (13) ונה ושם רבה (14) ואברהם (15) יצחק (16) ויעקב
 ואיב בניהון. ולקבל סטרא תנינא דמנרתא קיימן קנן (17) אחרנין (18) דציירין
 עליהון שבעא חסדי עלמא. (19) ואילין שמהתהון. לוי קדת עמרם (20) משה ואהרן
 ואלדר ומיחד (21) וחגי (22) נבייא (23) בניהון. ועל (24) ראשי מנרתא קביעא (25) בויכא
 (26) דמליא מישחא דויתא דביא דמיניה מדלקא דלקא דבית מקדשא. ותחת מיניה
 קביעא אגנתא רבתא דדחבא דמליא (27) מישחא דויתא דביא דמקרבין מיניה מישחא
 (28) לבוצינתא דמנרתא וצייר עליה (29) עלי כהנא (30) רבא. (31) ותרתין שובלין דדחבא
 (32) נפקן מן (33) אגנתא רבתא דציירין עליה תרין בנוי דעלי הפני ופנחס. ובגו שובלין
 דדחבא (34) נפקן מן אגנתא רבתא דציירין עליה תרין בנוי דאחרן נדב ואביהוא.
 (35) ותרתין מתבנין דדחבא חד לכהנא רבא וחד לסגן כהנא. (36) ועל (37) מריש
 (38) כורסיא קביעין שבעין כורסון דדחבא דעליהון יתבין שבעין סנהדרין (39) דיינין
 דינא קדם מלכא שלמה. ותרתין בנת ימא יתבן מן תרתין (40) אודנין (41) דמלכא
 שלמה דלא (42) יתדעו. ועל מרישיה (43) כורסא (44) קביעין ביה עשרין (45) וארבע
 (46) גפנין דדחבא דעבדין טיללא למלכא שלמה. וכד בעי (47) מלכא שלמה למיזל
 לכל אתר דהוא צבי כורסא במכוני אויל (48) תחותיה. ומישים ית ריגלא על דגא
 (49) קדמיתא תורא (50) דדחבא פשיט (51) ידיה על דגא תנינא ומן תנינא לתליתאה
 ומן תליתאה (52) לרביעיתא ומן רביעיתא לחמישיתא ומן חמישיתא (53) לשתיתאה ומן
 (54) שתיתאה נחתין נשרין וחטפין יתיה ומסקין ומותבין יתיה על ריש (55) כורסיה.
 ותנינא דכספא (56) חד במכוני; וכד שמעו מלכיא ית (57) שומעיה דכורסא דמלכא

— (1) H V < רביע. — (2) V אינקא H אגריא. — (3) V רביעיתא. — (4) H V הרנוגלא. —
 (5) V יונא. — (6) H V בירא. — (7) H V דאף. — (8) V כן. — (9) H V ביה. — (10) H
 מריש. — (11) H ציירין. — (12) H V שנעא. — (13) K נה. — (14) K אברהם. — (15) H ויצחק. —
 (16) V יעקב. — (17) V אחרנין H אחרנין. — (18) H מצירין. — (19) H ואילין אינון שמהתהון. —
 (20) H ומשה. — (21) H וחגי. — (22) H V נביא. — (23) H בצדהון. — (24) K רשי. —
 (25) V כרנא; Hu. Punktator v. V קרנא. — (26) K מליא. — (27) H מושקא. — (28) H V
 לבוצינא. — (29) H V < עלי. — (30) H V < רבא. — (31) H V ותרין. — (32) H נפקן. —
 (33) H V < גנתא. — (34) H V נפקן תרין (H תרתין) צנהרין דדחבא דציירין עליהון. — (35) V
 תרין. — (36) V ועיל. — (37) H < מריש. — (38) H V כורסיא. — (39) H דריינין. — (40) H V
 אודנין. — (41) K מלכא. — (42) K יורעדע. — (43) V דכורסא H כורסיה. — (44) V קביעין
 H קביעין. — (45) H וארבעה. — (46) H גופנין. — (47) K < מלכא. — (48) H V תחות. —
 (49) H תנינא. — (50) K דכספא. — (51) V יתיה. — (52) K לרביעיתא. — (53) H V
 לשתיתאה. — (54) H V שתיתאה. — (55) H V כורסיא. — (56) K < חר. — (57) H שומעיא.

(1) שלמה, איתכנישון (2) ואתון כולדון כחרא ואישתתמו ונפלו קדמי ואמרין, לכל
 מלך לא איתעבד (3) חדך כורסיא הרין, וכל אומא ואומא לא יכלין (4) לאתקנא
 (5) כותיה, וכד חזו מלכיא שבחיה דכורסיא (6) דמלכא יהבו (7) יקר למאן דברי
 עלמא כוליה, וכד (8) הוה סליק מלכא ויתיב על כורסיא דמלכותא הוה (9) חדך
 נישרא רבא ונסיב (10) כיסרא דמלכותא ויהיב ית כיסרא כרושיה דמלכא שלמה,
 (11) ומכתר בן הוה תנינא רבא מפקע (12) במנגנון, (13) והוון (14) ארוון ונישרין סלקין
 במנגנון (15) ומטללין על (16) ריש מלכא שלמה, (17) ויונא דדחבא הוה נחתא מן
 עמודא ופתחא ארונא ונסבא סיסרא דאורייתא ויהבה ליה בידו דמלכא שלמה
 (18) למקיימא מה דאמר משה, ותחי עימיה (19) ויהא קרי ביה (20) כל יומי חייתו בדיל
 דיסנון (21) יומי חייתו על מלכותיה הוא ובנהו בני ישראל, וכד (22) אתא סהנא רבא
 למשאל (23) בשלמא דמלכא (24) שלמה, וכל סביא (25) הו יתבין מן ימינא (26) דכורסיא
 ומן (27) סמאליה ודינין דינא (28) דעמא, וכד (29) הוון (30) עלין סהדיא (31) דיסהרון
 קדם מלכא (32) שלמה חזו מנגניא פקעין (33) גלגלא חורין תורין געיין אריותא נהמן
 דיבין חטפין אימרין פעיין נימרין בעדן ונקין בכיין (34) שורין טייסן טוסיין (35) מייללין
 תרגמלין מקרקרין בני נצין מחטפין (36) ציפין מייללין למחטף לבתון דסהדיא דלא
 יסהרון סהדותא דשיקרא, (37) והון סהדיא אמרין בלבתון, נסהד סהדות דקושטא,
 ואי לא, בנינן עלמא מתעקר, (38) והון אריותא וחלין (39) בוסמנין (40) במסקיה (41) מלכא
 שלמה למיתב על כורסיה, ואיך (42) כורסיה דמלכא לא (43) הוה לכל מלכיא: וכד
 איתחייבו (44) ישנאיהון דישראל איתגבר וסליק עליהון נבוכדנצר רשיעא מלכא דבבל
 (45) אחרוב ית ארעא דישראל (46) בו ית קרתא דירושלם ואקלי ית בית (47) מקדשא
 בנורא ואגלי ית עמא דבית ישראל ואייתי יתהון (48) לרבלא דבארע חמת ואגלי עמהון
 ית כורסיא דמלכא שלמה, וכד (49) בעא נבוכדנצר (50) רשיעא דיסק ויתיב (51) עלוי,
 לא הוה ידע (52) דמנגנון חזו סלקין ליה, (53) אפרים (54) ית רגליה על דינא קדמאה,
 ואריא דדחבא פשיט (55) ידיה ימינא ומחא יתיה אטמא דשמאלא, והוה מחגר מיניה
 עד יום מותיה: ומכתר נבוכדנצר מלכא דבבל אתא אלכסנדרוס (56) מוקדון וישבא ית
 כורסיא דשלמה מלכא ואוביל יתיה למצרים, וכד הוא שישק מלכא דמצרים ית שבחיה
 דכורסיא דהוה משבח מן כל (57) כורסיא דמלכיא (58) והוה מתחמד דיסק ויתיב
 (59) עלוהי ולא הוה ידע (60) דמנגנון סלקין ליה (61) אפרים ית רגליה על דינא

— K (1) < שלמה, — (2) H ואתו, — (3) H V איך, — (4) V למתקנא H למתקנא, —
 (5) H V כותיה, — (6) H V < דמלכא, — (7) H V שבה, — (8) V < הוה, — (9) V חזו
 H חזוה, — (10) V מלכותא, — (11) H V ומן בתר, — (12) H במנגנון, — (13) H והוון, —
 (14) H V ארוין, — (15) H ומטללא, — (16) H V רישיה דמלכא, — (17) H ימינא, — (18) H
 למקיימא, — (19) V ויהי H ותחי, — (20) H וגו', — (21) V יומי, — (22) H אתי, — (23) H V
 בשלמה, — (24) K < שלמה, — (25) H חון, — (26) H V דכורסיא, — (27) H V שמאליה, —
 (28) K דעמיה, — (29) H V חוון, — (30) H עיילין, — (31) H V די יסהרון, — (32) K < שלמה, —
 (33) V גלילא H גלגלא, — (34) H שורים טייסין, — (35) H ממללין, — (36) H V ציפורין, —
 (37) V והוון, — (38) H כד הוון, — (39) V בוסמין, — (40) H במסקים, — (41) H דמלכא, —
 (42) H כורסא, — (43) V הוה, — (44) H שנאיהון, — (45) H ואחרוב, — (46) V ואייתי
 H, — (47) H מקדשא, — (48) V לרבלא די בארע, — (49) H בעה, — (50) H < רשיעא, — (51)
 עלוהי, — (52) H דמנגנון, — (53) H אפרים, — (54) H רישיה, — (55) V אטמיה דימינא H על
 אטמיה דימינא, — (56) K < מוקדון, — (57) H V כורסיא, — (58) V דהוה H דהוא, — (59) H
 עלוי, — (60) V דמנגנון H דמנגנון, — (61) H אפרים, —

קדמאה ואריא דהבא פשיט אטמיה דימינא ⁽¹⁾ ומחא יתיה ⁽²⁾ אטמיה דשמאלא יתיה מתקרי פיעה הנרא עד זים מותיה: וכד אתא ⁽³⁾ אניפונים בר ⁽⁴⁾ אנמוזום מלכא וסליק על ארעא דמצרים ואחרים יתה. שבא ית כורסוא דמלכא שלמה ואייתי יתיה בספינן ואשתמיטת כדעיה כורסוא בשושילתא דהבא. ואתיין כל אומני עלמא וכל קנינא למתקנא ית כדעיה ולא כהלן למיתקנא יתיה עד זומא הדין: וכד בשלת מלכותיה וקם כורש פיסאה בתרוהו ⁽⁵⁾ ובזכות דאיתעסק בבית מקדשא ⁽⁶⁾ זכא ויתב עלוהי. הוא כורסוא דמלכא שלמה דכוותיה [לאן ⁽⁷⁾ חות לכלהון מלכין:

בשנת תלת ⁽⁸⁾ למלכותיה דנבוכדנצר הוון בית ישראל בכיין ומתמהין ואמרין ⁽⁹⁾ וויי לן איתנבר עלנא ⁽¹⁰⁾ שנאה ⁽¹¹⁾ בז ית ארעאן. אחרים ית מדינתן. בגלותא ⁽¹²⁾ אנלי יתן. ודלא כשר עבד בן. ⁽¹³⁾ שבינן בשושילתא ⁽¹⁴⁾ אסר ודברבנין בגלותא אנלי ⁽¹⁵⁾ עולימנן בהרבא קטיל ⁽¹⁶⁾ וטפלנן אוביל ⁽¹⁷⁾ בשיביא כליל ⁽¹⁸⁾ דתשבחן נסיב ⁽⁹⁾ מיננא: וכד קמו מלכיא דבית הוד דאנון מלכו על עלמא כוליה. ומן בתר דוד קם שלמה בריה דאמליך יתיה קודשא ברוך הוא על חיות ברא ⁽²⁰⁾ ועל עופי ⁽²¹⁾ שמיא ועל ⁽²²⁾ כל ארעא ועל שידין ועל רוחין ועל לילין והוא ⁽²³⁾ ידע ממלל ⁽²⁴⁾ כולהון ואינון ידעין בממלליה ⁽²⁵⁾ דהכין כתיב. וידבר ⁽²⁶⁾ אל העצים: וכד שפיר ליביה דמלכא שלמה ⁽²⁷⁾ בחמרא ⁽²⁸⁾ שלח וזמין לכל מלכי מדינחא ומערבא דהוו סמיכין ליה לארעא דישראל ואנני ⁽²⁹⁾ יתהון בנו טרכונא ⁽³⁰⁾ דבית מלכותיה: ותוב כד שפיר ⁽³¹⁾ לביה דמלכא שלמה ⁽³²⁾ בחמרא אמר למיעליה ניבלין וצלצלין ותופין וכינרין דהוו מזמר בהון דוד אבוי: ותוב כד שפיר ⁽³³⁾ לביה דמלכא שלמה ⁽³⁴⁾ בחמרא אמר ⁽³⁵⁾ לאתויי חיות ברא ועוף שמיא ודיהשא דארעא ושידין ורוחין ולילין ⁽³⁶⁾ למרקדא קדמוהי ⁽³⁷⁾ ולמיהוי רבותיה לכל מלכיא דגניין קדמוהי. וספרין ⁽³⁸⁾ דמלכיא קריין יתהון בשמהתהון וכולהון מתכנשין ואתיין ⁽³⁹⁾ לותיה ברלא ⁽⁴⁰⁾ אסירן וברלא וקינן וברלא אינש ⁽⁴¹⁾ דבר יתהון: בה שעתא איתבעי ⁽⁴²⁾ תרנגול ברא בני ⁽⁴³⁾ עופא ולא אשתכח ופקיד עלוי מלכא דאייתי ⁽⁴⁴⁾ יתיה כרנא ובעא למחבלא יתיה. מתיב תרנגול ברא קדמוי דמלכא שלמה ואמר ליה. שמע מילי מרי מלכא אצית ⁽⁴⁵⁾ באודנך ושמע פתגמי הלא תלתא דיהבית עיצה ומלכין קישושין ⁽⁴⁶⁾ מילית. מווני לא אכלית ומוי לא שתיתי מקדם ⁽⁴⁷⁾ דהואית ושייסית בעלמא כוליה ואמרת. איזו ⁽⁴⁸⁾ היא מדינתא ⁽⁴⁹⁾ דשלטנא לא משתמעא ⁽⁵⁰⁾ למרי מלכא. איסתכלית אנא וחוית מדינתא דרא בארע מדינחא כרכא דקיסור שמה. ⁽⁵¹⁾ עפרה ⁽⁵²⁾ יקיר מן דהבא. וכספא ⁽⁵³⁾ כוביל בשוקין. ואילנין מן בראשית תמן ⁽⁵⁴⁾ נציבין.

(1) H ומחה. — (2) H V על אטמיה. — (3) V אניפונים. — (4) V אנמוזום. — (5) K < ובזכות. — (6) H זכה. — (7) V הוות H הוה. — (8) V דמלכא נבוכדנצר. — (9) H V ווי. — (10) H V שנאה. — (11) K בזית. — (12) K דאגלי. — (13) H סבינן V שבינן. — (14) K < אסר. — (15) V עולימותן H עולימתן. — (16) V וטפלנין H ומכלנין. — (17) H בשיביה. — (18) H V דתושבחן. — (19) H V מיננא. — (20) H ועופי. — (21) V דשמיא. — (22) H < כל. — (23) K < ידע. — (24) V דכולה. — (25) H דהכי V דהכדין. — (26) V על. — (27) H < בחמרא. — (28) H V הוא שמה. — (29) V יתהון V H (30) בבית. — (31) H V לבא. — (32) H V בחמריה. — (33) H V לבא. — (34) H V בחמריה. — (35) K לאיתויי. — (36) H למקדא. — (37) V למחוז. — (38) H למלכיא. — (39) V לוותיה. — (40) H V אסירין. — (41) H דדבר. — (42) V תרנגולא. — (43) H V עופיא. — (44) K < יתיה. — (45) K אדנך. — (46) H V עם מילית. — (47) H רחויית. — (48) V < היא. — (49) H ושלטנא דלא. — (50) H V ליה למרי. — (51) K עפרא. — (52) K מאן יקיר ודהבא. — (53) H כוביל. — (54) H נסיבין.

וכן ניתא דעדן (1) אינון שתיין מיא. (2) אית תמן אוכלוסין סניאין כלילין בדישיהון
 מתמן (3) נציבין (4) מן ניתא דעדן. למקום בקרבא ליתיהון דעין. למימחי בקשתא
 לא יכלין ברם בקשטא חיות, איתתא חדא שליטא ככולהון וישמח מלכת שבא. כען
 הן שפד עלך מרי (5) איסר דרעיי הך גיברא ואקום ואזיל לכרכא דקיסור למדינת
 שבא. מלכותן בשישילתא (6) איסר (7) וישלמניהון (8) כבבולין (9) דפרזל: אייתי יהון
 לית מרי מלכא: (10) ושפד פתגמא קדם מלכא ואיתקריין ספרו מלכא וכתבו איתתא
 וקטרוון ית אינתא כנפי דתרנגול ברא וקם וסלק (11) בשמי מדומא (12) וצנף צניפא
 והוה (13) נצה ופרה בני עופא ופרהו (14) בתריה (15) ואזולין לכרכא דקיסור למדינת
 שבא. (16) והוה לעידון צפרא נפקת (17) מלכת (18) שבא למסגד לוימא. ואחשיכו עופיא
 ית שמיטא (19) ורמא (20) ויה על (21) לבישה וכועת יהון והוה תמחא ומתמחא. וכד
 (22) הוה תמחא ומתמחא נחת (23) תרנגול ברא לותה. (24) והוה והא אינתא קטרא
 כנפיה. ישרה וקרת יתה ימה (25) הוה כתיב בניה. (26) מני מלכתא שלמה שלם ליכי
 שלם לברכבניך דאת דעת דאמליך יתי קדשא בריך הוא על חיות ברא ועל עוף
 (27) דשמיא (28) ועל שידון (29) ועל רוחין ועל לילין. ובל (30) מלכיא דמדינחא (31) ומערבא
 דוימא יציפנא אתיון (32) ושיילין בשלמי. כען אם תצבין ותיתין ותשאלין בשלמי
 יקר סני אנא עביד לך (33) מן כל דגני קדמיי ואין לא (34) תצבין ולא תיתין ולא
 תשאלין בשלמי אשדך עליכי מלכין (35) ולגיזנין ופרשין (36) דאית ליה למלכא שלמה.
 חיות ברא אינון מלכין ועופי שמיא אינון פרשין חיילי אינון רוחין (37) ושידון ולילין
 אינון לגיזנין. הנקין יתכון על (38) ערסיכון בני כתיבין חיות ברא קטלון יתכון כהקלא
 (39) עופי שמיא אכלין ית בטיכין מנכון: וכד שמעת מלכת שבא פתגמי אינתא
 דבת רמא (40) ויה על לבישה וכועת יהון (41) שלחת וקרת לסביא לברכבניא ואמרת
 להון לא דעתון מה שלח לי מלכא שלמה. מתוכין ואמרין (42) לה לית אנהא דעין
 (43) למלכא שלמה ולא השבין ית מלכותיה: והיא (44) לא איתרחצת ולא שמעת
 מליהון ושלחת יקרת לכל ספני ימא ואטענת יהון איסבין ומגולין (45) ואבנין סבין
 ושרדת ליה שיתא (46) אלפי טליין (47) וטליתא וכולהון בני (48) שעה חדא וכולהון בני
 (49) קומה חדא וכולהון בני (50) קציצה חדא וכולהון לבושין לבישא (51) דארננא וכתבת
 אינתא ושרדת ליה למלכא שלמה בדיהון. מן כרכא דקיסור לארעא דיישראל מהלך
 שבע שנין. כען כעלויך וכבעיךך דאיכעי מן קדמך אייתי (52) לותך לסוף תלת שנין.
 והוה לסוף תלת שנין אתת מלכת שבא לות מלכא שלמה. (53) ואיתאמר למלכא

(1) V < אינון. — (2) H K א. — (3) H נציבין. — (4) H מגנתא. — (5) H חוישר
 קרעיי. — (6) H אישר. — (7) H לשולמניהון. — (8) H בבולין. — (9) K הפרזל. — (10) K
 מלכא fehlt his. — (11) H V לשמי. — (12) V וצין H וצנף. — (13) H V. Punktator v. K
 H K נצא. — (14) H אבתריה. — (15) H V ואולין. — (16) H V והוה. — (17) H מלכתא. —
 (18) H < שבא. — (19) V ורמא. — (20) H V ידא. — (21) H V לבושא. — (22) H הוה. —
 (23) H V הוה תרנגול ברא. — (24) H V וחיות. — (25) V הוא. — (26) H V ומני מלכותא
 דשלמה. — (27) H V שמיא. — (28) H V על. — (29) K < ועל רוחין. — (30) H מלכא. —
 (31) H V ומערבא. — (32) H V שאלין. — (33) K בן. — (34) H V < תצבין. — (35) H
 לגיזנין. — (36) V אית K < דאית. — (37) H V שידון. — (38) H ערעכון. — (39) H ועופי.
 (40) H ידא. — (41) H ושלחת. — (42) K < לה. — (43) K מלכא. — (44) H לאו. — (45) K <
 יאבנין. — (46) H V אלפי. — (47) H V K וטלית. — (48) V שעה חד. — (49) H V קומא.
 (50) H V קציצה. — (51) H V ארננא. — (52) K קרפך. — (53) H V וכד שמע מלכא.

שלמה, דאתת מלכת שבא, אפיק¹ לותה² ית בניהו בד יהודע דדמי לישפרדא
 דנפיק בעידן צפרא³ ודמי⁴ לכובב⁵ נגהא דמוחה וקאי בני מוכביא⁶ ודמי
 לישושנא דקאי על⁷ פדצדי דמיא, וכד⁸ חות מלכת שבא ית בניהו בד יהודע
 איתרבינת מן רכובא, מתיב⁹ בניהו ואמר¹⁰ למלכת שבא¹¹ למא¹² איתרבינת
 מן רכובך¹³ מתובת¹⁴ ואמרת ליה אנת מלכא שלמה, מתיב ואמר לית אנא מלכא
¹⁵ שלמה אלא חד¹⁶ מן שמישי דקרימין קדמי, ומי¹⁷ אהדרא¹⁸ ומתלא¹⁹ מתלין
 לרכרבנא, אי לא²⁰ הוית לבון אריא אתון חוון לבון²¹ מדבעותיה ואין לא הויתון
 מלכא שלמה אתון חוון שפיר דגבר דקאי²² קדמי, ואיתי ית בניהו בד יהודע קדם
 מלכא²³ שלמה²⁴ וכד שמע מלכא שלמה דאתת לותיה קם מלכא שלמה²⁵ ואול
 ויתיב בבית זניתא, יתיב²⁶ מהשבא בלובה דמלכא במיא, יתיב וחלית²⁷ חילותה
²⁸ דהיעביד הוא²⁹ ליה סערא בגולה, מתיב מלכא שלמה ואמר ישועך ישופרא
 דנשי, וסערך³¹ סערא³² דגברא³³ וסער דגברא ישפיר³⁴ ולאיתתא³⁵ גני,
 מתיבא מלכת שבא ואמרת ליה, מרי מלכא אמריל לך³⁶ תלהא מתלין דאין³⁷ תפשי
 יתון לי דעא אנא דגברא הכים את, ואין לא כישאר בני אינשא, מתיבא ואמרה ליה
 מהו גגריין דאע דוולין³⁸ די פרול דדלו אבנא ומישקן מיא³⁹ מתיב ואמר לה, גובתא
⁴⁰ דכחלא, מתיבא ואמרה מהו עפר מן האדמה יעא ומאכלו עפר⁴² מן הארין
 נישך כמים ומביט⁴³ לבית, מתיב ואמר לה נפטא, מתיבא ואמרה ליה⁴⁴ מהו
 אקלין אול בריש כולחון ועוה צוחא דבא ומריא הישה כאגמן יטבה לחרין
⁴⁵ ננאי⁴⁶ למסכנין יטבה למתים⁴⁷ ננאי לחיים חדיי לעיפרין⁴⁸ נסים⁴⁹ לנונין,
 מתיב ואמר לה כיתנא, מתיבא ואמרה ליה לא האמנתי לדברים אשרי אשריך ואשרי
 עבדך אלה: ואעיל ית בני מוכבא בבית מלכותא,⁵⁰ וכד חות מלכת שבא דמותה
 ויקריה דמלכא שלמה⁵¹ יתבת שבחא למאן דברא יתיה⁵² ואמרה, יתי אלהך
⁵³ ברוך דאיתרעי בך⁵⁴ למיתביך על כורסי מלכותיה למעבד צדתקא ודינא, ויתבת
 למלכא דהבא טבא טבא אטיא לחדא יתב לה⁵⁵ מלכא כל דעבת, ומלכי מדינחא ומעריבא
⁵⁶ ציפונא ודרומא כד שמעי⁵⁷ שימיעיה כולחון כחדא⁵⁸ איהודעו⁵⁹ ואתון מן
⁶⁰ אתריהון ביקר רב וברכו רבא⁶¹ וכדחב⁶² ובכסף ובאבנין טבין ומרגלין:

1) H V לותה, 2) K ית, 3) V ודמי, 4) K לכובבא, 5) K לכובבא, 6) H V ודמי, 7) V פדצדי, 8) H V הזאת, 9) H V בניהו, 10) V למלכא, 11) V למא, 12) H V איתרבינת, 13) H V מתיבא, 14) H V ואמרה, 15) H V שלמה, 16) K מן, 17) H V אהדרה, 18) V ומתלה, 19) H V מתלא, 20) H אי, 21) K מדבעותיה, 22) H קדמי, 23) V שלמה, 24) H חות, 25) H ואול, 26) H יתיב, 27) H חילותה, 28) H הילותא, 29) H V דהיעביד, 30) H לה, 31) H ישערך, 32) V סערא, 33) H דגברא, 34) H ישפיר, 35) H ולאיתתא, 36) K גנאי, 37) H תפשי, 38) H מופשר, 39) H דפרול, 40) K לה, 41) H דכחלא, 42) V מן הארין, 43) H מתיבא, 44) H ואמרה ליה, 45) V מן הארין, 46) V מהו, 47) V גני, 48) H למישקנין, 49) V נסים, 50) H מוכרך, 51) H לכופים, 52) K וחות, 53) K למיתביך, 54) H ויתבת, 55) H מלכא שלמה, 56) V וציפונא, 57) H שימיעיה, 58) K איהודעו, 59) H ואתון, 60) V אתריהון, 61) H וברכו רבא, 62) H וכדחב, H V ובכסף.

וכד אחריבו (1) שנאיהון דישראל הוה ירמיה נביא (2) מתנבא (3) להון נבואן סניאן עליהון ולא מקבלין מיניה אלאהן (4) שביישת דהא דקודשא ואובילת יתיה (5) לארע בנימין (6) דהכין כתיב ויצא (7) ירמיהו מירושלים ללכת אל ארין בנימין. (8) והך דהוה (9) ירמיהו נביא בנו ירושלם הוה בעי דחמין (10) מן קדם אבוהי דבישמיא (11) דלא (12) איתימסרת קרתא דירושלם בידיהון (13) דנסדאי ולא אחריבו יתה. אלא איך דהוה ירמיה (14) נביא בארע שבט בנימין איתגבר וסליק עליהון (15) מלכא דבבל (16) אחריב ית ארעא דישראל בו קרתא ירושלם וקלי ית בית מקדשא בנורא. ועד (17) נבוכדנצר רשיעא יתיב באנטוכיא (18) רבלתה (19) ושלח על ירושלם (20) נבווראדן רב קטוליא (21) ותרעו ית ישרי קרתא ירושלם. וכד אתא (23) ירמיהו נביא זהוה ית קרתא ירושלם דאיתחרב והילוותא (24) דנסדאי מקפין לה הוה ירמיה נביא צווה צווחא בקלא (25) רבא (26) ובני נביא רבא ומרדא מתיב ואמר סתיתני " ואפת שבשתני " ואשתבשית תקפתא (27) ית ויכילתא: וכד שמע (28) נבוכדנצר מלכא דבבל דאיתבשית קרתא (29) ירושלם (30) בנייש כל הילוותא (31) דנסדאי ואתא (32) וקם על בית מוקדשא מניד (33) בריישיה ומייתי בידיה מן קדם דהוה ידע מה (34) הוא בסוף משירויתיה דסנהריב כד אישתלח (35) מלאכא עליהון (36) מן מרומא וקטל בהון (37) תמני סרי רבירין (38) וחמשא אלפין פרישין ולא אישתניד במשרותיה דסנהריב אלא הוא בלחורוי. ונפקת טוב (39) ברת קלא (40) ואמרה ליה נבוכדנצר מלכא דבבל קום אויל ותיב (41) ברבלה בארע חמת. קלקל כחצים שאל בתרפוס ישרא נירא למערבא והדר נפל לנו ירושלם. (42) ושדא נירא למדינחא והדר נפל לנו ירושלם. וישראל וישראל לרומי הייכתא דתתעקר בעגלא מן עלמא והדר (43) נפל לנו ירושלם. וקם ישרד דברכנודי על ירושלם ומה שמחתהון נרגל ישראל ירמיה (44) נבי (45) רב סבוס רב מוג. וקם ואול בתר ברברכנודי ועל לבית (46) מוקדשא. מתיב וכן אמר אנת הוא אלהא רבא דארנשתון ואייתיתון (47) על קרתך ועל היכלך: וכד הוא פיתהא דבית (48) מוקדשא דעמא מסאבא קיימין לקבליה סתם נפשיה ולא צבא למפתחא (49) ואתון (50) הילוותא (51) דנסדאי ואייתין עמתן תלת מאה ושייתין נמלין דטעינין (52) נדנין (53) דפרול ובלעת אינון (54) פורטתא ברייתא דבית מוקדשא ועד בען לא יתבין (55) נפשהון (56) למפתחא עד דאתא פרנטוס ונכס חורא וירק (57) דמיה

V (1) שונג. — H (2) מתנבא. — H (3) להון. — V (4) שביישת יתיה. — V (5) בארע. — V (6) דהכין. — H V (7) ירמיהו. — H V (8) ואיך. — H V (9) ירמיהו. — V (10) מקדם. — H V (11) ולא. — V (12) איתימסרת. — H V (13) דבשדאי. — K (14) נביא. — H V (15) נבוכדנצר מלכא. — H (16) ואחרוב. — K (17) הנבוכדנצר. — H (18) רבלתא. — H V (19) שלח. — V (20) כד נבוי. — H (21) ותרעו. — H (22) כד. — H V (23) ירמיהו. — H (24) דבשדאי. — V (25) רבא. — K (26) ובניא. — H (27) יתיה. — H V (28) נבוכדנצר רשיעא. — K (29) נבוכדנצר. — H (30) בניוס. — H (31) דבשדאי. — K (32) וקם. — K (33) רישה. — H V (34) ואתא. — H V (35) מלאכא. — H (36) מרומא. — H V (37) חמשה. — V (38) וחמשה. — K (39) בת. — H V (40) ואמרת. — H (41) כריבלא. — V (42) לירושלם. — K (43) נפל. — K (44) נבוש. — V (45) ישר סבוס רב סרוס רב מוג. — H (46) מוקדשא. — K (47) ועל. — H V (48) מוקדשא. — H (49) ואתה. — H V (50) כל הילוותא. — H (51) דבשדאי. — H (52) נרגול. — H V (53) די פרול. — V (54) פורטא. — H V (55) נפשתהון. — V (56) למפתחא. — V H (57) ית דמיה.

על בית מקדשא וסאיב יתיה. ומן כתר דאיסתאב פתח נפשיה ועל נבוכדנצר רשיעא לבית מקדשא ⁽¹⁾ ואול ⁽²⁾ ויתיב על עורתא דזכריה בר יהודע כהנא רבא. וחמא נבוכדנצר ⁽³⁾ רשיעא לדמיה דמתרתע באיעא ושאיל לסבי ישראל ואמר להון דמא הדין דמאן גברא הוא. מתיבין ואמרין ליה נביא חד הוה ביננא וזהו מוכח לן ולא קבילנא מיניה וקמנא וקסלנא יתיה בבית מקדשא. וכד שמע ⁽⁴⁾ נבוכדנצר ⁽⁵⁾ ית פתנמא הדין ⁽⁶⁾ אמר להון וילי ⁽⁷⁾ איתנו לי די אלפינ ⁽⁸⁾ כהנין ⁽⁹⁾ בחורין. ונכס ⁽¹⁰⁾ עלוהי דההוא דמא ועל בן ⁽¹¹⁾ לא איתבלע בארבעא עד ⁽¹²⁾ דנקף ⁽¹³⁾ נבוכדנצר ⁽¹⁴⁾ ביה ואמר כל אומיק תחרוב עלך ובתר בן איתבלע. וכד חזא כהנא רבא דאיתקטלו כהניא לבש ית מעיליה ואיתקן ⁽¹⁵⁾ באיפודיה ונכס ית מפתחי ⁽¹⁶⁾ בית מקדשא בידיה וסליק וקם על אנרא דהיכלא עני וכן אמר. יהיב ביתא ומשלם למרוי ⁽¹⁷⁾ ונמדיא לא נהוי ביה והמא נפשיה לנו נורא ויקר. וכד ⁽¹⁸⁾ חזו שאר כהניא דכהנא רבא דליק בנייא אף אינון נסיבו ניבליהון וניבליהון ⁽¹⁹⁾ וכל מאני ומדיהון ונפלו לנו ⁽²⁰⁾ נורא ויקרה: וכד בעא נבוכדנצר רשיעא למיעל לבית ⁽²¹⁾ קדשי הקדשים איתמינו תדעי היכלא ולא פתחן נפשחון עד דנפק בת קלא מיטמי מזומא ואמרת ליה. פתח לבנון דלתיק ובתר בן פתח נפשיה ועל נבוכדנצר רשיעא מסאבא לבית ⁽²²⁾ קדשי הקדשים והוא שבחיה ⁽²³⁾ דמלך כל עלמאי יי צבאות וחזא מאני קדשיה ⁽²⁴⁾ דאישתמשון בהון כהניא ומלכיא דבית חד דאיתבלעו מן קדמוי. הו נורא רבא ונפק מתמן מבחל וקטל ⁽²⁵⁾ קטלא ישבא ישבא רבא ⁽²⁶⁾ ואפיק ית עמא דישראל כד אסרין בשילשלוון ⁽²⁷⁾ דפחל ואוביל יתהון עדשילאון כד ⁽²⁸⁾ אינון ⁽²⁹⁾ טעינון על צואיהון ⁽³⁰⁾ דחלא: וירמיה נביא ⁽³¹⁾ אול עמהון עד ⁽³²⁾ דמטא קברי ⁽³³⁾ אבהתא וצווח ⁽³⁴⁾ וכנא ⁽³⁵⁾ עני וכן אמר. אבהתנא מרחמי אברהם יצחק ויעקב קימו ⁽³⁶⁾ מקבריון חזו ית עמא ⁽³⁷⁾ דבית ישראל דאולין בשביא ומחלכין בגלותא. מתיבא וזחא דקודשא וכן אמר ליה. כבר אמרית לך ירמיה ⁽³⁸⁾ נביא בני אספתי את שלומי. וקם מקברי אבהתא ואול ונפל על קברי ⁽³⁹⁾ אמהתא ⁽⁴⁰⁾ עני וכן אמר ⁽⁴¹⁾ אמהתנא ⁽⁴²⁾ מרחמנותא ⁽⁴³⁾ שרה רבקה רחל ולאח קימו מנו קבריון וחזון בניכון ⁽⁴⁴⁾ ובנתכון דאולין בשביא ומחלכין בגלותא דלא מסאנא. מתיבא וזחא דקודשא וכן אמרית. ⁽⁴⁵⁾ כבר אמרית. קול ברמה נשמעי. קם מקברי אמהתא ואול ונפל על קברי נביא. ⁽⁴⁶⁾ עני וכן אמר. נביא מרחמי משה ⁽⁴⁷⁾ אחרן ושמואל קימו ⁽⁴⁸⁾ מנו קבריון וחזון ית עמא דישראל דדברתון יתהון בקישטא דאולין בשביא ומחלכין בגלותא דלא ⁽⁴⁹⁾ מסאנא. מתיבא

(1) V ואתא. — (2) K < ויתיב, — (3) H V < רשיעא. — (4) H V נבוכדנצר רשיעא. — (5) < ית, — (6) H ואמר, — (7) H V ואיתנו, — (8) V כהני, — (9) בחוריא, — (10) H V עליו. — (11) V K < לא, — (12) V דקף H דנקף, — (13) H V נבוכדנצר רשיעא, — (14) V ביה, — (15) V באיפודא, — (16) H V < בית, — (17) V ונטרוה, — (18) V חזא, — (19) H אף, — (20) H אתין נורא, — (21) V קדש, — (22) H V קודש, — (23) K למלך, — (24) H V דאישתמשון, — (25) V H קטלא רבא, — (26) K < ואפיק, — (27) H דפרולא, — (28) H V < אינון, — (29) H טעינון טעינון, — (30) H חלא, — (31) H אויל, — (32) K מטא, — (33) V אבהתה, — (34) K ursprgl. K ובכו, — (35) K עני < ועני, — (36) H V מנו קבריון, — (37) K später, — (38) K < נביא, — (39) V אמהתי, — (40) H < עני, — (41) H V אמהתא, — (42) H V מרחמנותא, — (43) V שרה ורבקה רחל ולאח שרה ורבקה רחל ולאח, — (44) V ובנותיון, — (45) V < כבר אמרית, — (46) H < עני, — (47) H V אחרון, — (48) H V מקבריון, — (49) K מסאנא.

זוהא דקודשא וזן אמרת. גבר אמרית ⁽¹⁾ לך ירמיה ⁽²⁾ נביא. אם יעמד משה
⁽³⁾ אהרן ושמואל לפני קם מקברי נבייא ⁽⁴⁾ ואול ונפל על קברי מסחרייא. עני וזן
אמר. אכילת יתי ⁽⁵⁾ לחם אכילין ואשקיא יתי כום התחומין דאנא מתאבל על עמא
בית ישראל האולין בשביא ומחלבין בגלותא. מתבא זוהא דקודשא ⁽⁶⁾ וזן אמרת.
אל תבא ⁽⁷⁾ בית ⁽⁸⁾ מרוח. והוה ירמיה ⁽⁹⁾ נביא ספיד וזבי ויגיליל על בית ישראל
האולין בשביא ⁽¹⁰⁾ ומחלבין בגלותא ערמילאין ומענין חלא על ציארהון אטון ומלביהון
ורברבניהון ושולטניהון עד דמטו לאתרא דשמיה בית ⁽¹¹⁾ כורו ואפיקו לבושיהון
ואלבישו יתהון. עני ירמיה ואמר לנבוכדנצר ישעא ולכל חילותהון הנסדאי דאתון
עמיה. דלמי תזולין בתר פעויתכון ותשבחון יתהון ⁽¹²⁾ ותימרון עמא קטילא אנחנא
קטלין ⁽¹³⁾ ועמא שביין. ⁽¹⁴⁾ אנחנא שביין. והון מדברין ואולין עד דמטי ⁽¹⁵⁾ דוי הוא
מדינתא. והוה ירמיה נביא בני ⁽¹⁶⁾ ומתנא ⁽¹⁷⁾ ונתרן ⁽¹⁸⁾ מן עיני ⁽¹⁹⁾ תרתן דמעין
⁽²⁰⁾ והון תמן ⁽²¹⁾ תרתן מבעיין דמיין עד יומא הדין. כד אתון ומטון לנחרותא דבבל
עני נבוכדנצר ⁽²²⁾ וזן אמר להון ⁽²³⁾ לישראל. אילין וימריא דהויתון מוזרין קדם
מדיכון רבא ⁽²⁴⁾ דירושלם ייתון ויזמרון קדמיי. וכד ישמעו ליואי נטלין ית בנייהון
בערבתא דקיימין על נחרותא דבבל ⁽²⁵⁾ דחבון כתיב. על נחרות בבל וזי ⁽²⁶⁾ על
ערבים. עניין ליואי ואמרין לנבוכדנצר אין הוינן עבדין דעות אבונן דבשמיא ⁽²⁷⁾ והוינן
משבחין קדמיי בירושלם בידא דידך לא ⁽²⁸⁾ אתמסר יתן. הישתא ⁽²⁹⁾ היך נשבה קדמך
שבחא דמדינן. דזן כתבא מפרש אך נשיר את שיר יי. כד ישמע נבוכדנצר ית
פיתגמא הדין עני וזן אמר. ⁽³⁰⁾ קטילי יתהון על העברי על גזירת מלכא. עני
⁽³¹⁾ פלטיא בר יהודע ⁽³²⁾ ואמר ליה ענא דמסדה מרה ביד רעיא ⁽³³⁾ ואתא דיבא
ונסיב מן ⁽³⁴⁾ רעיא ענא מן מאן מתבעא. עני ואמר ליה מן רעיא הוה מתבעיא. עני
ואמר ליה ⁽³⁵⁾ מן פומך ישבעין אודנך. ופקיד מלכא ⁽³⁶⁾ ואייתי לצדקיה מלכא ואעבדי
מיניה ית שלשון דפרול ונחש ושני ⁽³⁷⁾ ית לבושיה ייסוריה:

②. בשתא דתלת ⁽³⁸⁾ למלכותא דאחשורוש עבד משקיא. ומטול מאן ⁽³⁹⁾ עבד
משקיא. אית דאמרין ⁽⁴⁰⁾ דמרדן עלוי ⁽⁴¹⁾ איפרכוני ואול וכבשיטין ⁽⁴²⁾ ובתד דכבשיטין
אתא ועבד ⁽⁴³⁾ משקיא. ואית דאמרין ⁽⁴⁴⁾ יומא דאידיא ⁽⁴⁵⁾ הות ליה ושדור איגרתא
לכולהון מדינתא ⁽⁴⁶⁾ למיתו למעבד ⁽⁴⁷⁾ קדמיי הדוותא. שלה וזמין לכל רברבני מדינתא.
דיתתן ויחדון עמיה. ⁽⁴⁸⁾ ואייתו ⁽⁴⁹⁾ קדמיי מאה ועשרין ⁽⁵⁰⁾ ושבעה ⁽⁵¹⁾ מלכין וכולהון

(1) H V < לך. — (2) K < נביא. — (3) H V < אהרון. — (4) H V < ואול. —
(5) K לחים H לחמא. — (6) H V ואמרת. — (7) K אל בית. — (8) K המרוח. — (9) K <
נביא. — (10) H < ומחלבין בגלותא. — (11) V בורה. — (12) H < ותימרון. — (13) H עמא. —
(14) V < שביין. — (15) V דיהוא H די הוא. — (16) H ומתאנה. — (17) H ונתרן. — (18) K בן. —
(19) K תרונן. — (20) H V והוה. — (21) H V תרין. — (22) H V ואמר. — (23) H V ל בית
ישראל. — (24) V די בירושלם. — (25) V דהבדן. — (26) H על ער' כתיבי תלוני. — (27) H V
בירושלם והוינן משבחין קדם אבונן דבשמיא בירושלם. — (28) H V איתמסרין. — (29) V איר.
(30) H V קטולי. — (31) H פלטיא. — (32) H חר מן ישראל ואמר. — (33) H V אתא.
(34) H V < רעיא. — (35) H V מאן דאמר פומך ישמעין אודנך. — (36) H V ואייתי.
(37) H ייסוריה fehlt bis. — (38) H למלכותיה. — (39) K העבד. — (40) H דמרדן. —
(41) V איפרכוני H איפרכוני. — (42) K דכבשיטין fehlt bis. — (43) H משהיא. — (44) K חמא. —
(45) H V הות. — (46) H למיתו. — (47) H V קדמותו. — (48) H V ואיתון. — (49) V קדמותו. —
(50) V ושבע H ושבעא. — (51) H K מדינן.

קט"י (4) מאני דמלכותא בדישיהון והו סמכינן על גני (5) מלכא אכלין ושתין וחדין קדם מלכא והו (6) פרתנדא וברבני מדינתא קדמוי ומן ברבני ישראל הו תמן ומטול לחון תמן (7) מאני דבית מקדשא הו בכיין ומספדן תמן:

4. (8) לא כתוב דאחוי ית עותריה אלא כתיב בהראתו את (9) עשר (10) דאחוי ית עותרא, והדא (11) עותרא דאחוי דבית מקדשא הנה, ולבישרא דמא (12) לא אית עותרא, כוליה עותרא דקודשא ברוך הוא, דכן כתיב, לי הנספ ולי הוזהב, דידי כספא (13) ודידי דהבא אמר יי מדי הילותא, שיתא בי גני הוה (14) מחוי לחון בכל יומא מאה ותמנין (15) יומין, (16) ומחין משכחינן דשיתא בי גני הוה (17) מחוי לחון (18) כל יומא, דכתיב עשר כבוד (19) מלכותי יקר תפארת גדולתי הא שיתא, וכד חמון תמן דבית ישראל מאני דבית (20) מוקדשא לא (21) חון (22) צביין למגני קדמוי, ואמרו לית למלכא, לא צביין דדא למגני מטול לחון מאני (23) דבית מקדשא, ואמר (24) מלכא עבידו לחון סמכא (25) אחרתי לגרמיהון:

5. ובמשלם יומא האלין (26) אמר מלכא השתא אעביד משקיא לבני (27) אתדי (28) ואעילינן (29) לדרת גינא (30) דנציבא אילני דפירי ודבוסמני, מה עבד כפ אילנא לאילנא ועבד כייפין ותכר אילנא דבוסמני ואותיבטון (31) ואיטרו קדמיהון אבנין (32) טבתא ומגליתא ואילנין מטללין:

6. (33) V בין אילנא לאילנא הו פריסן ידען דבין גון הויר כספריין ובדחתיין ותיכלא אחרין באשלין מתכסין בארנא דליין עילוי אנקלוון ודישרין סגלגלין די כסף נפישן עילוי עמודי מרמירין סמקין ירקין וברקין ומרוקין וחורין ואותיב עלהון ערסן דמיתליין די מתחן על דרגשין דנקלטיין (דנקטילין Punkt) דהב טב וכרעהון דכסף ישרין על סטא כבישין קרוסטליין ומרמירין ודירא דכרכי ימא רבא יאטון מצדדין מקפן לחון חוור חוור:

7. ושתין במאני (34) דהבא (35) ובמאני דכספא, (36) דהוה ישתי בכסא לא הוה (37) שני ושתי ביה טוב אלא (38) מעיילין ליה לחווא כסא (39) ומפקין אחרנא דרתא, והו תמן מקוקס, וכסי לא (40) חון דמיין לחדדי, מטול כן כתיב וכלים מכלים ישונים, מאני מן מאני משניין, אלא כד חון מפקין להני מאני דבית מקדשא ומיזגו כהון (41) אינון אומי עלמא הוה משתני וזיהון ומטול כן כתיב וכלים מכלים ישונים: והמרא דמלכא (42) הוה רב מן (43) מן דשתודי ומטול מאן דהוה שתודי

— (1) H V תני, — (2) H V מילתא, — (3) V פרתנאי H פרתנאי, — (4) K מני, — (5) V בהראותו לא, (6) H עשר כבוד מלכותו, — (7) H K ואחוי, — (8) K עותריה, — (9) so Punkt, (10) H V K: v. לא, — (11) K דידי, — (12) K < מחוי, — (13) H ומנן כתיב דמשכחינן, — (14) H מחוי, — (15) V בכל, — (16) H מלכות, — (17) H V מקדשא, — (18) H ו, — (19) H יצביין, — (20) K בית, — (21) K רחמנא, — (22) H V אחרנא, — (23) H עבר, — (24) H אתריה, — (25) H ואעילינן, — (26) H לדרא, — (27) H ונציבא, — (28) K ואישון, — (29) H V טבתא, — (30) H, fehlt Targum zu V 6 K ומן אילא ואלא הו פריסין ירועאן דבין גון הויר כספריין וברו תנין ותיכלא אחרין באשלו מטבסי צביאן בארגון אידליין עילוי אנקלוון ודישרין סגלגלין אשונן כפופין עילוי עמודא והמרגזין סנדקין ירקין וברקין ומרוקין וחורין איתיב ותחון עילוי ערסא דמיתליין דמתחן על דרגשין דנקט לחון דהב טב וכרעהון כסף שרא על סטוי כביש קרוסן נוי גיגין ומזמירין ודירא דכרכי ימא רבא ואמונין דמיעירין לחון סחור סחור, — (31) K דהבא, (32) H ובמאני V וכסי דהבא, — (33) H עד דהוה, — (34) H V תני, — (35) H V מעיילין, — (36) H V < ומפקין, — (37) H V חון, — (38) H V הינון, — (39) H V רב הוה, — (40) H V מאן, —

מטול (1) מה דהוה משאיל (2) ליה לגברא, בר כמה שנין את והוא אמר בר אבועין
שנין, והכוותיה לכל גברא ומטול בן כתיב ויין מלכות רב ביד המלך:

(8). (3) ושתיין בנימוסא ולית המתנוק, ולמה לא הוה מתנוק מטול (4) מכסא
(5) האינשי פרסאי גדן (6) הוון אתון להון כסא רבא דהוה (7) לכיד (8) ארבעה
והמישה (9) הוימנון והוה מתקרי שמייה פתקא והוון משקיין ביה לכל גברא חד
ילא (10) הוי שבקין ליה עד דישתאי ביה חד: ימונא דהוה מיני להון לפרסאי
עותרא רבא הוה עתור (11) ואיך הוה עתור, הוה מיני (12) לגברא ועל דלא הוה משכח
גברא דשתי (13) רמון ליה למונא (14) עבירו מיני ולך ופלן וזון מטול דלא הוה
משכח דשתי אלא (15) אחשוורוש לא יעלוך הני כסי לישתי אלא (16) הך דעבי כל
גברא וגברא ישתי מטול בן כתיב והישתיה כדת:

(9). (17) ולחוד ושתי מלכתא (18) עבדת משקיא לנשי והות מונא (19) להון
חמרא אוכמא ואותיבת יתהון בנו פלטין מטול (20) תחוי להון עותרא דמלכא.
(21) ולמה אותיבת יתהון מטול דתחוי להון עותרא דמלכא. (22) והוון משאלין לה הך
דמדך מלכא, והות (23) מחויא להון למה נשי (24) בעין דידעון כל (25) מילי, והות
(26) אמרה להון מנניא דמלכא לכא אכיל לכא ישתי ולכא דמדך מטול בן כתיב
בית המלכות:

(10). ביומא שביעאה כד שפיר ליביה (27) דמלכא ודמאה ועשרין ושבעא
מלכין דהוון קטרין כלילא דמלכותא הוה תיגרא (28) ומצו בנייהון, בטעים חמריהון הוון
מתעסקין בזנותא, מלכי מערבא (29) הוון אמרין נשי דילן ישפירן (30) ובוליהון הוון אמרין
דילן שפירן, ואף מלכא אחשוורוש בטעם (31) חמריה מתוב ואמר להון לית נשי בעלמא
דשפירן אלא בכליתא, ואם לית אתון מהימנין לי (32) בכליתא חדא (33) מותבא בנו
טרמונא דמלכותא דילי, אשלה ואיקרי יתה לקדמי ולקדמיכון ותחזון יתה דהוון
(34) שפירא (35) מן כל, בה ישעתא שלוח (36) לותה מלכא אחשוורוש ושבעא סריסאי:
(11). מתוב ואמר להון זילו ואמרו (37) למלכתא ושתי, קומי (38) מן כורסי
מלכותך ושלוחי ערשילאי ורמי תנא (39) בדישך וכסא דרחבא ביד ימניך וכוזא דרחבא
(40) ביד שמאלך (41) ועילי לקדמי ולקדם מאה ועשרין (42) ושבעא מלכין קטירי תנא
די יחזון יתך דאנת שפירא מכל נשיא:

(12). מתובא ושתי מלכתא יאמרת להון לשבעא סריסאי, נאי איזילי יאימרי
ליה למריכון, שטיא דאף אתון שטייתון כוותיה אנא היא (43) ושתי מלכתא בת מלכא
דמלכי בכל מן שירותא אבא לקביל אלפא חמרא שתי ולא אטעי יתה חמרא למימר
מילין דלא כשרין כותקן, בה ישעתא (44) אזלו ואמרין ליה למלכא מה דשלחת ליה

K V H < מה, — (2) K < ליה, — (3) H < ושתיא, — (4) H < נוסבא K < מכסא, — (5) K
מאינשי, — (6) H V < הוה, — (7) K < למה, — (8) H V < ארבעא והמישה, — (9) V < הוימנון, — (10) V
הוון H < הוה, — (11) K < ואיך, — (12) H V < ליה לגברא, — (13) H V < רמיני, — (14) H V < עבירו, —
(15) H < אחשוורוש אמר, — (16) H V < איך, — (17) V < לחוד, — (18) H < עבדת, — (19) K < להון גברא, —
(20) H < תחוי, — (21) H < דמלכא, fehlt bis (22) V < והוון H < הוון, — (23) H V < מחויא, —
(24) V < בעו H < בעו, — (25) V < מילי, — (26) H < אמרה, — (27) H < דמלכא בחמרא, —
(28) V < ומצו, — (29) V < מערבא, — (30) H V < ובולן, — (31) K < חמריהון, — (32) V < אית בכליתא, —
(33) H V < מותבא לי, — (34) H < שפירן, — (35) H < מנשי דלכון, — (36) H V < עלה, — (37) H V < ליה
לשתי מלכתא, — (38) V < מונא, — (39) H < בראשך, — (40) H V < בשמאלך, — (41) V < ועילי
H < ושבעא, — (42) H V < עשרין, — (43) H < ושתי, — (44) H < אזלו, —

ישתי מלכתא. וכד שמע מלכא ית פתגמיא האילין הניז (7) רגוא רבא (2) ורגוניה (8) דליק ביה: ותוב שלח עלה ביד (1) שבעתי סריסא דמלכותא דיתבן (5) קדמוי במלכותא. כען אזילו ואמרו לה לישתי מלכתא אין לא תשמעין מילי ותעילין לקדמי (6) ולקדמיהון דמלכא האילין קטילנא יתך (7) ומנובדנא ית שופירך מינדך. וכד אזלו (8) רברבי (9) מלכא ואמרו לה (10) ולא (11) ספנת יתהון. אלא מתיבא יאמרת להון אזילו (12) ואמרו למלכא טפשא דמקלקלן עצתה ולא תקינן גודתה. הלא אנא (13) ישתי מלכתא (14) בת אזיל (15) מרוךך ברתיא (16) דבריה דנובדנצר מלכא דבבל (17) ומה דברתי (18) עד כאן לא הוא איניש נפרי אלא את מלכא בלחרךך. כען אין אנא עיילא (20) לקדמך ולקדמיהון דמאה ועשרין ושבע מלכין (21) קטרי תנא קטלין יתך וגסבין יתי (22) לאינתא: מתיבא רבתא דפרסייתא ואמרה לה לישתי מלכתא. אין קטיל יתך מלכא ומנובד ית שופירך מינדך ולא תפרסום ית שמא דילך וית שמא דאבהתך. ולא תהון נפיק לכל בר נש אלא למלכא בלחרווי. בה ישעתא כד אמרו (23) דברבי מלכא למלכא דסרבת ישתי מלכתא למיעל (24) היכמה דאמר מלכא (25) ביד סריסא ורגו מלכא לחדא וחימתיה תקיפת (26) עלוי:

(13). ואמר מלכא לחכימיא דעי ומנא ארום כן (27) פתגמוי דמלכא קדם כל דעי גודין ודינין:

(14). ודקריבין ליה בעיצתא דהחוקין ודקריבין ברשנא מן אפרקוי ישתר מן הנדקן אדמתא מן ארום תרשייש מן (28) מצרים מרם מן מרס מרסנא ממוכן מן ידושלם שבעתי (29) רברבי דפרסאי ומדאי אינון (30) דחזון אפוי דמלכא הינון דיתבין במלכותא:

(15). ואמר להון מלכא סבון עצתא מה נעבד לישתי מלכתא על דלא עבדת פוקדניה דמלכא אחשוורוש (31) דשלח ביד סריסא:

(16). ואמר ממוכן דהוא דניאל. ולמה (32) מיתקרי שמיא ממוכן מטול (33) דכד גלון (34) שיבטא רבית יהודה לכבל גלון עמדהן הנניה מישאל ועזריה והוה דניאל בלוחא ואיתעבד על ידי ניסין וגבורין. ותוב על (35) ידי דדניאל איתנור (36) מן מרומא דתקטיל ישתי מלכתא בכין איתקרי שמיא ממוכן. מתקן ואמר ממוכן קדם מלכא (37) ושולטניא. דהכין היא גודת מלכא בוימנא דהווי יחיבין עינה הווי שלישי ועירי (38) לייצין קדמי ואין (39) שפירת עצתא עבדו יתה ואין לא שפירת עצתא (40) דרברבין. וממוכן (41) הוה ועירא (42) דבולבין והוא יחיב (43) עצתא קדמיא קדם מלכא. והוה ממוכן שקיל (44) אינתתא (45) פרסייתא (46) דעתיורא מיניה ולא הוה צבוא (47) דתמלל

V (1) H V רגוא. — (2) K < ורגוניה. — (3) V H דלק. — (4) H שבעא. — (5) V קדמוי. — (6) K ולקדם מלכוא. — (7) K ומנובד. — (8) K רבני. — (9) H דמלכא. — (10) V לא. — (11) H ספנת. — (12) V ואמרו ליה למלכא. — (13) K מלכתא ושת. — (14) V ברת. — (15) K מרוךך. — (16) K ברת. — (17) V ומטה דברתי. — (18) H V עד כען. — (19) K < כען. — (20) H קדמך. — (21) V קטירי. — (22) H לאותתא. — (23) H רברבי. — (24) V היכמה. — (25) H V די שלח ביד. — (26) H עלוה. — (27) H פתגמוי. — (28) H מכריס. — (29) H V רברבניא. — (30) H V דחזון. — (31) H די שלח. — (32) H V איתקרי. — (33) K כגלון. — (34) V שבטיא. — (35) H V ידוי. — (36) H מרומא. — (37) H V ושולטניא. — (38) K עריצין. — (39) K שפירין. — (40) H V דרברבין מנהון. — (41) V הוא. — (42) H כן בולבין. — (43) K < עצתא. — (44) H V אותתא. — (45) V פרסייתא. — (46) H V דהוה (H) עתיורא. — (47) V דתמלל.

עמיה ⁽¹⁾ אלא ⁽²⁾ בלישנה ואמר ממוכן לגרמיה ⁽³⁾ כדו אשתכחת עיליתא למיכבש על ⁽⁴⁾ נשיא דניהון מוקרן גבריהון. בנן אמר ממוכן קדם אומיא ושלטניא לא על מלכא ⁽⁵⁾ בלחודוי ⁽⁶⁾ אשיטת ⁽⁷⁾ ושתי מלכתא אלא על ⁽⁸⁾ כל עממא ⁽⁹⁾ ושלטניא דאית בכל מדינתא דמלכא אחשורוש :

(17). ארום יפוק פתגמא ⁽¹⁰⁾ דמלכתא על כל נשיא כולחון למדוי ⁽¹¹⁾ שייטן בעליהון בעניהון ודחי כל ⁽¹²⁾ אינתא אמרה לבעלה דילמא את ⁽¹³⁾ יקר מן מלכא אחשורוש דאמר ⁽¹⁴⁾ ושתי מלכתא תיתי ⁽¹⁵⁾ קדמוי ולא צבת למיתי :

(18). ויומא הדין אמרין ⁽¹⁶⁾ שילטונתא דפרס ומדי דשמעין ית מיליא דמלכתא לכל ⁽¹⁷⁾ שילטניא דמלכא כמסת ⁽¹⁸⁾ דיהוי ⁽¹⁹⁾ ביסתא למרנו עליז ⁽²⁰⁾ ובזמן דער ממוכן גזרא ⁽²¹⁾ הדא דחיל מן נפשיה ואמר ⁽²²⁾ דילמא לא יעבד מלכא גזרתא וכד תיעול ושתי ⁽²³⁾ ותשמע גזרתא ⁽²⁴⁾ הדא דגזרית עלה ⁽²⁵⁾ ותרון יתי דינן ביטון ותקטיל יתי אלא אחוי דמילי ⁽²⁶⁾ מלכא. אחשורוש ⁽²⁷⁾ דלא תיעול ושתי קדמוי ⁽²⁸⁾ ואומי יתה במומתא דפרסאי ⁽²⁹⁾ דהיגון דחלין מנהון :

(19). לכן אמר ממוכן אין על מלכא שפיר יפוק פתגמא ⁽³⁰⁾ דין ויכתוב ויימי בגזרת דפרסאי ומדאי ולא יבטיל דילא תיעול ושתי קדמוי דמלכא אחשורוש ומלכותה יתן מלכא לרעותה דטבת מינה :

(20). ⁽³¹⁾ וישתמע פתגמא ⁽³²⁾ דמלכא דיעביד בכל מלכותיה ⁽³³⁾ ארי ⁽³⁴⁾ סגיאה ⁽³⁵⁾ היא וכל נשיא יחבין יקרא לבעליהון למן ⁽³⁶⁾ עתוריא ועד מסכניא ⁽³⁷⁾ למן ברבניא ועד ⁽³⁸⁾ ועיריא. ושפר פתגמא קדם מלכא ושלטניא ועבד מלכא ⁽³⁹⁾ כמלוי ⁽⁴⁰⁾ דממוכן :

(21). וישדר מלכא איגרתא על כולחון מדינתא דמלכא על מדינתא ומדינתא היך ⁽⁴¹⁾ כתבה ועל עמא ועמא היך לישניה למיהוי כל נכד מתיקד בביתיה. ומטול ⁽⁴²⁾ דלא הוה ⁽⁴³⁾ אינתתיה דממוכן ממללא עימיה איכתב באגרתא דרא ⁽⁴⁴⁾ דיהי כל נבר יקר בביתיה ומתמליל עמיה היך לישניה :

II

(1). בתר פתגמיא האילין כד נח רגויה רבא דמלכא אחשורוש שדר וקרא לכל ברבנני ואמר להון לא על ושתי ⁽⁴⁵⁾ מלכתא אנא רגזי אלא עליכון אנא רגזי מטול דאין אנא אמרית מלתא כחמרא אתון למה גזרתון ⁽⁴⁶⁾ עלי למקטל ושתי מלכתא ואעבר שמיה מן מלכותא אוף לבון אנא קטיל ומעבר שמכון מן מלכותא :

(1) H אלא, — (2) K בלישנא. — (3) H כדוי, — (4) V < נשיא, — (5) H בלחודוי, — (6) H אשיטת, — (7) K מלכתא ושתי, — (8) V אומיא, — (9) H ושלטניא, — (10) H דמלכותא, — (11) H V שייטין, — (12) H V איתתא, — (13) K < יקר, — (14) H לושתי, — (15) V קדמוי, — (16) H שולטנתא, — (17) H K < לכל, — (18) K דתיהוי, — (19) H בישתא, — (20) H בזמן, — (21) K הוא, — (22) K < דילמא, — (23) K דתשמע, — (24) K הוא, — (25) V ותרון ותידין, — (26) H V אחשורוש מלכא, — (27) K לא, — (28) H ואימי, — (29) H דאיגון, — (30) H די מלכותא, — (31) H ואישתמע, — (32) H מלכא, — (33) H V ארום, — (34) H סגיאה, — (35) H הוא, — (36) H עתוריא ועד מסכניא, — (37) H מן, — (38) H ועיריא, — (39) H V מלוי, — (40) H דמלכא, — (41) H K < כתבא, — (42) K דהוה, — (43) H V איתתיה, — (44) H דהוי, — (45) H V < H, — (46) V < עלי, —

(2) ואמר¹ עולימין דמלכא ומשמטני בנין דקטלית חכימא אידכר ית ושתי
 ית מה דעבדית וית² מה הגדת עלה³ דלא הוות שויא לנויתא דדינא דקטלא
 אלא מן מזמא הוה⁴ דיסקר ורעיה דנבוכדנצר מלכא דבבל: ואמרין עולימין דמלכא
 ושלטוני ומשמטני יבעין למלכא עולימין בתולין יצין⁵ ושפירין בחוון.

(3) דימני מלכא שילטונין⁶ מהומנין על כל מדינתיה⁷ דמלכא⁸ ויכנשוין
 ית כל עולימין בתולין דשפירין בחווא לשיושין בירתא אל בית נשיא על ידו⁹ דשעשגו
 סריסיה דמלכא נטיר נשיא¹⁰ ויתיהבו תיקוניהון:

(4) ועולימתא די תשפי באפוי דמלכא תמלוך חלק ושתי ושפי פתגמא באפוי
 דמלכא ועבד כן:

(5) גברא יהודאה הוה בשושן בירתא ושמיה מרדכי¹¹ ולמה¹² אתקרי שמיה
 גברא יהודאה אלא דהוה דחיל מן הטאה דעלוי איתנבי דוד ואמר¹³ הוזמא הרין
 ימות גברא ביישראל, ומאן הוה גברא דין, הוה מרדכי בר יאיר בר שמעי בר¹⁴ שמידע
 בר¹⁵ בענה בר¹⁶ אלה בר¹⁷ מיכה בר מפיבושת בר יהונתן בר שאול בר קיש
 בר אביאל בר צדור בר כבודת בר אפיה בר שחרית בר עזריה בר שישק בר מיכאל
 בר אליאל בר עמידוד בר שפטיה בר פתואל בר פיתון בר מלוך בר יחובעל בר
 יוחם בר הנניה בר זבדי בר אליפעל בר ישמרי בר¹⁸ זבדיה בר מרימות בר חושים
 בר שחריה בר גזה בר בלע בר בנימין בריה דיעקב בוכרא דאתקרי שמיה ישראל.
 ומה¹⁹ חמא מרדכי דאתקרי בר שמעי, אקיל שמעי²⁰ לדוד מלכא דיישראל ואמר
²¹ לדוד מלכא, פוק לך גברא רשיעא וגברא דחייב קטול, אתעני אבישי בר צרויה
 ואמר לדוד אויל איסב רישיה דשמעי מיניה. איסתכל דוד מלכא בנבואתיה וזמה
 דמרדכי עתיד דקאים²² מיניה, וכד חמא דוד מלכא פקיד לשלמה בריה ואמר לשלמה
²³ בריה תא בשעתא דיפסוק שמעי מן בניא קטול יתיה דיוכי ויתי לעלמא דאתי
 ומטול דקאים²⁴ מיניה ברא צדיקא דעל ידו²⁵ איתעבידו ניסין וגבורין ליישראל
 בארבע²⁶ גלותהון והוה מרדכי מירא דכיא בר יאיר בר שמעי בר קיש מן²⁷ שבטא
 דבנימין, ושמעיה הוה חייב²⁸ דיתקטיל כדינא כמה דכתיב באוריתא דמשה, דינא
²⁹ דקשטא לא תצער ורבא דבעמך לא תלוט, והוה אקיל לדוד מלכא דיישראל,
³⁰ והם עלוי דוד³¹ דלא למקטול יתיה, דחמא דקיימין מיניה הני³² תרין צדיקיא
 ומתפרקין על ידיהון דבית ישראל:

(6) ומרדכי ואסתר³³ הוו מן ירושלים בגלותא דגלת עם יכניה מלך שבטא דבית
 יהודה והוו וסלק מרדכי עם עמא דיתנדבון דיסקון ויבנון בית מקדשא³⁴ תינינות
 ותב אנלי יתיה נבוכדנצר מלכא³⁵ דבבל זמנין תרתין ותוב³⁶ בארע בני גלותיה
 לא נחת נפשיה מן ניסין וגבורין:

(1) K עולימא, — H² < מה, — H³ ולא, — H⁴ דסוקי, — H⁵ V שפירין, —
 H⁶ V ומהומנין, — K⁷ דמלכא אחשורוש, — K⁸ < ויכנשוין ית כל (H כולהון) עולימין, —
 H⁹ דהגא, — H¹⁰ ויתיהבון, — K¹¹ ולמא, — H¹² יתקרי, — H¹³ V יומא, —
 H¹⁴ שמירעי, — H¹⁵ בענא, — H¹⁶ אלא, — K¹⁷ < בר מיכה, — H¹⁸ זכריה, —
 H¹⁹ חמרא, — H²⁰ למלכא דיישראל לדוד, — K²¹ V שמעי לדוד, — H²² V קאים, —
 H²³ V < H²⁴ < בריה, — K²⁵ < מיניה ברא צדיקא מיניה, — H²⁶ איתעבידו, — V²⁷
 גלותהום, — V²⁸ שבטיה, — V²⁹ דנתקטל H קטול דנתקטול, — H³⁰ דקשטא, — H³¹
 וקם, — H³² ולא צבי, — H³³ תרי, — V³⁴ הוון, — H³⁵ תנינא, — H³⁶ בארעא דגלותיה, —

7. והוה ⁽¹⁾ מדכי ית הדסה היא אסתר. ⁽²⁾ והות הדסה שמה, כמה דאסא, מטיל האיך דבסיס יהוה דאסא ⁽³⁾ בנן עלמא אף היא אסתר כדון ⁽⁴⁾ הות עבדא עובדן טבין בנו עלמא. ⁽⁵⁾ היא אסתר ⁽⁶⁾ דהיך ⁽⁷⁾ שמה ⁽⁸⁾ כדון הוו עובדאה, ואיתקרי שמה הדסה בלישנא ⁽⁹⁾ עיבראה. ⁽¹⁰⁾ ולמה איתקרי ⁽¹¹⁾ שמה הדסה מטיל דצדיקיא ⁽¹²⁾ מתילין ⁽¹³⁾ כהדסה. דעלה איתנבי ישעיה נבייא ואמר, תחת הנעצוין יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס. מהו הנעצוין, חגתא היא, וחלף חגתא ⁽¹⁴⁾ תוסק ברושא, ⁽¹⁵⁾ וחלף מדכי צדיקא יסק המן ישעיא ⁽¹⁶⁾ לזקיפא, וסרפד ⁽¹⁷⁾ היא אורבניא, ⁽¹⁸⁾ וחלף אורבניא יסק אסא, וחלף ושתי תמלוך אסתר; ובגין ⁽¹⁹⁾ אסתר ⁽²⁰⁾ גלא מדכי דאמר, ⁽²¹⁾ מיטב איזיל וארבי לאסתר דמן דאיהו בארעא דישראל; איתקרי שמה בשם כוכב נוגהא יוגית אסתירא. והדסה אתקריא בשם ⁽²²⁾ צדיקיא, דכן אמר על חנניה מישאל ועזריה, והוא קאים בין הדסה די בגלותא, ועולה היא בגל. דכתיב האומי לצולה חרבי, ואסתר איתקרי שמה הדסה בשם אסא, דאיך דלא אסא יכיש קייטא ⁽²³⁾ וסתווא ⁽²⁴⁾ ואף צדיקא כדן אית להין חולקא בעלמא הדין ⁽²⁵⁾ ובעלמא דאתי; והיא אסתר הות בת אחי דאכוי דמדכי. היא אסתר ⁽²⁶⁾ בגלותא והיא ⁽²⁷⁾ בסיוותא, ולא פסקת מן עובדן טבין, ולא היה לה אבא ואימא, ושליתא הות יאיא ⁽²⁸⁾ ברושא ושפירא וחסודא בחיווא, וכד מית אבוהא ואמה נסבה מדכי ליה לברתא;

8. והוה כד ⁽²⁹⁾ אשתמעו ⁽³⁰⁾ פתגמי דמלכא וגזירתיה וכד ⁽³¹⁾ אתכנשון עילמתא סניאתא לישושן בירא על ידי דהגי סריסא דמלכא נטר נשיא וכד שמע מדכי דבתולתא מתבעיין שקל ⁽³²⁾ ושישא לאסתר מן ברבנני דמלכא אחשוורוש דנפקי למיבעי בתולתא, דלא ייתון ⁽³³⁾ וידברונה, ⁽³⁴⁾ וששה קיטון ⁽³⁵⁾ בנו קיטון דלא הימון יתה שליחוי דמלכא, ובנת עממיא כד חוון ⁽³⁶⁾ שליחוי עברין חוון מרקן ומחוון שופריהון מן כוורתא ⁽³⁷⁾ ונפקי ⁽³⁸⁾ שליחוי דמלכא ואייתאו בתולתא סניאתא ⁽³⁹⁾ ממדינתא, ⁽⁴⁰⁾ ושליחוי דמלכא הוו דעיין לה לאסתר, וכד המון דלית אסתר עם ⁽⁴¹⁾ הנין בתולתא אמרין חד לחד, מן לעינן במדינתא אית הכא ⁽⁴²⁾ במדינתין טליתא חדא יאי ברושא ושפירא ⁽⁴³⁾ וחסודא בחיווא יתיר מן ⁽⁴⁴⁾ כוליהון ⁽⁴⁵⁾ בתולתא ⁽⁴⁶⁾ דאייתונן, כד איתבעיית אסתר ולא אישתכחת, אודיעינן למלכא אחשוורוש, וכד שמע מלכא, כתב ⁽⁴⁷⁾ בדגניסים דכל בתולתא דתיטשי מן קדם שליחוי חדא היא גזירתיה דתתקטיל, וכד שמע מדכי פוקדנא דחל ⁽⁴⁸⁾ ואפיק לאסתר בת אחוי דאחוי לשוקא, ואידברת אסתר ⁽⁴⁹⁾ מלכא על ידי דהגי ⁽⁵⁰⁾ נטר נשיא;

H ⁽¹⁾ מר דכי אמן. — H V ⁽²⁾ והדסה הוה (H היה) שמה, — V ⁽³⁾ בגין, — H ⁽⁴⁾ הוה, — K ⁽⁵⁾ היך, — K ⁽⁶⁾ והיך, — H ⁽⁷⁾ שמה, — H ⁽⁸⁾ כדון, — H V ⁽⁹⁾ עיבראי, — K ⁽¹⁰⁾ ולמא, — K ⁽¹¹⁾ שמה, — H ⁽¹²⁾ מתולין, — H V ⁽¹³⁾ כהדסה, — H ⁽¹⁴⁾ תוסוק, — H ⁽¹⁵⁾ חלף, — H V ⁽¹⁶⁾ לזקיפה, — H ⁽¹⁷⁾ הוא אורבניא, — H ⁽¹⁸⁾ תוסק אסא וחלף אורבניא ושתי תמלך אסתר, — K ⁽¹⁹⁾ כן, — H ⁽²⁰⁾ גלה, — H V ⁽²¹⁾ בגלותא איזיל, — V ⁽²²⁾ צדיקא, — V ⁽²³⁾ וסותוא H וסותיא, — H ⁽²⁴⁾ ואף, — H V ⁽²⁵⁾ ולעלמא, — V H ⁽²⁶⁾ בגלותא, — V ⁽²⁷⁾ H בסיוותא, — H ⁽²⁸⁾ ברושא ושפירא וחסודא ברושא, — H ⁽²⁹⁾ משתמעו, — V ⁽³⁰⁾ פתגמיו, — H V ⁽³¹⁾ אתכנשון, — V ⁽³²⁾ וכושה, — H ⁽³³⁾ וידברונה, — V ⁽³⁴⁾ וכושה H וטסא, — V ⁽³⁵⁾ בתוך, — V ⁽³⁶⁾ שליחוי דמלכא, — H ⁽³⁷⁾ ונפקון, — H ⁽³⁸⁾ שלווחיו, — H V ⁽³⁹⁾ מן מדינתא, — H ⁽⁴⁰⁾ ושליחוי, — K ⁽⁴¹⁾ הכין H הדין, — V ⁽⁴²⁾ במדינתן H במדינתא, — H ⁽⁴³⁾ וחסודא בחירוא, — V ⁽⁴⁴⁾ כוליהום, — H ⁽⁴⁵⁾ בתולתא, — V ⁽⁴⁶⁾ דאיתין, — K V ⁽⁴⁷⁾ בר גניסין H נגריסים, — H ⁽⁴⁸⁾ ומפיק, — K ⁽⁴⁹⁾ מלכותא, — H ⁽⁵⁰⁾ נטר.

9. (1) ושפרת שליחא (2) בעינוהי (3) ונטלת (4) חסד (5) קדמוהי (6) ואוהי ית צבתא ויה מנוחא למיתן לה ויה (7) שבעתי עולימתא דהויין למיתן לה מן (8) ביתא דמלכא. ומנוחא דהו ידובין לה לאסתר הוה (9) יהבת (10) להון בפוס עולימתא עממתא, מטול דלא הוה (11) טעמא אסתר מיין ביתיה דמלכא ושני יתה ויה עולימתהא לטב (12) בית נשיא :

10. ולא הויאת אסתר ית עמה (13) ויה תלדותה מטול דמרדכי פקדה דלא תחי: מטול (14) דמפקדה דלא (15) מחוי עמה. חשיב מרדכי (16) בליביה ואמר ושתי דעבדת יקרא לנפשה ולא צבת (17) דייתי (18) למחמאי (19) שופרה (20) למלכא ולשילמניא דן יתה דינן בישין וקטל יתה. ולמה לא הויאת אסתר (21) תלדותה, דילמא רגזו עלה מלכא (22) וקטל לה ומשיצי לעמא דהיא מיניה, לכן פקד יתה דלא תחי עמה (23) ותלדותה. (11). ובכל יומא ויומא מרדכי מהלך קדם דרתא דבית נשיא למידע ית שלמא דאסתר (24) ומה ניסין (25) איתעבידו על ידהא :

12. וכד מטא זמנא דרבייתא ורבייתא למיעל (26) לות מלכא אחשורוש מטול (27) דהות לה (28) בנזירת נשיא (29) תרי עטר ירחין ארום (30) כדון ישלמון (31) וזמאתא דציביתחון מטול דאיבסמת שרתא ירחין במשהא דמירא ושיתא ירחין בבוסמניא ובתקוני נשיא : (13). (32) ובדון רבייתא (33) עלה קדם מלכא (34) לבית אחשורוש וכל מה דהות אמרה הוה מיתיהיב לה מכית נשיא ועד בית מלכא :

14. ברמישא הות עיילא ובצפרא הות תייבא (35) לבית נשיא תניינות על ידוי דשעיגת סריסיה דמלכא (36) נטר נשיא ושמה מתכתב ולא הות עלת עוד לוותיה למלכא אלא אין איתרעי בה (37) מלכא (38) וקררייה בשמה :

15. וכד מטא (39) זמנא דאסתר בת אביהיל (40) בת אחוי דאבוי דמרדכי (41) דאדבר יתה ליה והוה מרבי לה מן קושטא הוך ברתייה למיעל לות מלכא (42) אחשורוש ולא (43) בעת כל מידעם אלא (44) מידן דהגי בעי סריסיה דמלכא נטר נשיא והות אסתר (45) גמילא חינא וחסדא קדם כל (46) חוייהא :

16. ואדכרת אסתר (47) לות מלכא אחשורוש לבית מלכותיה (48) לפלטון בירחא עשיראה (49) הוא ירה טבת בשנת שבע למלכותיה :

17. (50) ורחים מלכא ית אסתר מכלהון נשיא ואתגמלת חינא וחסדא קדמוי (51) מכלהון בתולתא ויהב תגא דמלכותא בריישה ואמליך יתה הלף ושתי :

— H (1) ושפירת. — V (2) בעינוי. — K (3) < ונטלת. — V (4) חסדא. — V (5) קדמוי. — H (6) ואוהי. — H (7) שבעתי. — V (8) ביייתה. — V (9) יהבת. — K (10) לה V להוס. — H (11) טעמא. — V (12) מכל H מן כל. — V (13) < ויה. — V (14) דמה פקדה H דמתפקדה. — V (15) H החוי מנוחה. — H (16) בליכביה. — K (17) < דייתי V Punkt v. דתיתי. — V (18) למחמי H למחמאי. — H (19) שופרא. — V (20) למלכה. — K (21) < תלדותה H תלדותא. — H (22) וקטלה. — H (23) ותולדתה. — H (24) כמא. — H (25) דאיתעבידו. — K (26) לבית. — V (27) דהוה. — H (28) בנזירת. — V (29) הרין עשר. — V (30) כדון. — K (31) וזמאתא. — V (32) והכרה. — H (33) עלת. — H (34) < אחשורוש. — H (35) לבני. — V (36) נטור. — K (37) < מלכא. — K (38) וקרת. — H (39) זמנא. — K (40) בר. — H (41) דירבר. — H (42) < אחשורוש. — H (43) בעאת. — V (44) מירען H מירוי. — V (45) גמילת. — V (46) חוייהא H חואה. — K (47) לבית. — V (48) < לפלטון H לפלטון. — V (49) דהוה H והיא. — V (50) ורחים. — V (51) מכל.

18). ועבד מלכא שיחותא רבתא לכל⁽¹⁾ שולמוני ועבדו ית⁽²⁾ משתוא דאסתר ומתנן למדינתא ירב ואמר לה⁽³⁾ הי הו לי הידן⁽⁴⁾ עמין יהודאין⁽⁵⁾ היא⁽⁶⁾ תולדותך ואמרת ליה לית אנא חבימא לא עמי ולא⁽⁷⁾ תולדתי דמשול דכד אנא טליתא מית אבא ואימא ושבקן יתי. וכד שמע אחשוורוש ית מילתא חור ושקן שיבוקן⁽⁸⁾ לכל עלמא ומתנן למדינתא ירב משול דחשיב בליביה ואמר בגרמיה הא אנא⁽⁹⁾ מיטב לכולהן אימיא ומלכותא משול דעמא⁽¹⁰⁾ דאסתר בנידון⁽¹¹⁾ איתון :

19). וכד⁽¹²⁾ איתכנשו בתולין תניינות. ולמה⁽¹³⁾ אתכנשו תניינות משול אסתר⁽¹⁴⁾ דיתבא בפלשין דמלכא ומלכא רהים יתה מכל נשיא ושוי תנא דמלכותא⁽¹⁵⁾ בדישה. ובתולתא האלין⁽¹⁶⁾ למה אתכנשו תניינות משול דאמרו שילמוני דמלכא דאין בעית תגלי לך אסתר עמה ותלדותה קנייתה בנישי אחזנייתא והיא גליא לך עמה⁽¹⁷⁾ ותלדותה משול⁽¹⁸⁾ הכי פתיב תניינות. ⁽¹⁹⁾ ובהתכנסות בתולין תניינות ומרדכי יתיב בתרע בית מלכא :

20). לית⁽¹⁹⁾ היא אסתר מהויא⁽²⁰⁾ עמה ותלדותה⁽²¹⁾ היך דפקיד יתה מרדכי⁽²²⁾ ואף כד אתכנסון בתולתא לא גלת⁽²³⁾ אלא⁽²⁴⁾ היך⁽²⁵⁾ דפקדה מרדכי אסתר עברה. היא אסתר בטליתא מכיכתא חות וכד עלת למלכותא במכיכותא עלת משול⁽²⁶⁾ בכן אמר כתבא. וית מימריה דמרדכי אסתר עבדת היך כמה⁽²⁷⁾ דהות⁽²⁸⁾ מתרביא עימיה :

21). ביימיא האיען ימרדכי יתיב בתרע בית מלכא יתיב בנונא ותרש תרין סריסוי דמלכא מנטרי מניא⁽²⁹⁾ ובען למושטא ידיהן דיקטלון למלכא אחשוורוש ויהבון עצה בנידון⁽³⁰⁾ ויהבון חוייא חורמנא בכוזא דדחבא דהוה שתי⁽³¹⁾ ביה אחשוורוש דכד בעי מלכא נשתי ביה נתלון ליה ונמהין חוייא⁽³²⁾ ויקטליה :

22). בכן איתחוי פתגמא ברוח קודשא ואזל מרדכי ותני לאסתר מלכתא ואמרת אסתר למלכא בשמיה דמרדכי :

23). ואיתבעי פתגמא⁽³³⁾ וישתכח ויתליון תרויהון על קייסא ואיכתב בספר דוכרן זימתא קדם מלכא :

.III

1). בתר פתגמיא האלין רבי מלכא אחשוורוש ית המן בר המדתא⁽³⁴⁾ אנגיא בר⁽³⁵⁾ סדא בר כוזא בר⁽³⁶⁾ אליפלוט בר דיוס בר דיוסוס בר⁽³⁷⁾ פרוס בר מעדן בר⁽³⁸⁾ בלעקן בר⁽³⁹⁾ אנתימירוס בר הדרוס בר שגך בר נגור בר פרמשתא בר ויזתא בר עמלק בר דלחניתיה דאליפו בוכריה דעשו ורבי יתיה ונשיל יתיה ושוי ית⁽⁴⁰⁾ כרתיה לעיל⁽⁴¹⁾ מכל ירדבני ועבדו :

V (1) II V שילמוני. — V (2) משתוא. — II V (3) הא. — H V (4) עמין. — V (5) הוא. — V (6) תולדותך. — H V (7) תלדותי. — H V (8) לכוליה. — V (9) מיטב H (10) אסתר. — K (11) אייתי. — V (12) איתכנסון. — H (13) דיתבא. — K (14) ברושא. — K (15) למה. — H V (16) ותלדותה. — H V (17) הכין. — V (18) ובהתכנסון II ובהתכנשו. — V (19) ולית היא ולא הוה. — H (20) תלדותה ועמא. — H V (21) היך מה. — H V (22) ואף. — V (23) אלא. — H V (24) אף. — V (25) דפקדהא דפקדה. — V (26) דהוה. — H (27) מתרביא. — H (28) ובעי לאושטא. — H V (29) ויהבון. — V (30) בה. — H (31) ויקטליה. — V (32) ואשתכח. — H (33) האנגי. — H V (34) סדה. — V (35) אליפולוט. — V (36) פרוס H פרוס. — II (37) מעון. — H (38) יבלעקן. — V (39) אנתימירוס H אנתימירוס. — H V (40) מן כל. —

(2). וכל עבדוי דמלכא דבתרע בית מלכא כרעין וסגדין להמן (1) ארום כן פקיד עלוי מלכא ומרדכי לא הוה כרע (2) קדמוי ולא הוה שאיל בשלמיה:

(3). ואמרו עבדוי דמלכא דיתבין בתרע בית (3) מלכא למרדכי מה רבותא אית לך יותר עלנין דחונין כרעין וסגדין קדם המן ואת לא כרעת קדמוי מטול מה (4) דאת מעבר על פוקדנא דמלכא. עני מרדכי ואמר (5) להון. טפשיא חסדי ליבא (6) שמעי מני (7) מלתא (8) ואמרין לי (9) שהימא מן איתוי בר נשא דהוא מתנאה ומתרברב הוא ילוד (10) מן (11) אינתתא (12) ויומיו ועירין (13) ובתולדותיה (14) בימיה (15) ואיליה ועקתא ותינתתא וכל יומי מלי (16) הימתא (17) וסופיה הווי לעפרא ואנא אסגוד קדמוי:

(4). לא אנא סגיד אלא לאלהא הייא וקיימא דהוא חד בשמיא והוא נור (18) אכלת (19) נירא תלא ארעא בארעיה מתח דקעא בנבחרתיה בציבונתיה מחשך שמישא (21) ברעיותיה מנהר השוכא בחכמתיה עבר ימא (22) סגיתא (23) כחלא במחופיתיה שיי טעם מיי (24) במלחא ויהא הנלחוי כחמרא אסר יתיה היך ויקין סגיתא (25) באוצרי תחומא בנין דלא יסק לארע (26) יתכא רעיש ולא (27) עביר (28) תחומא (29) במימרא ברא דקעא מתחתיה איך עננא באריא פדים איך הוה ערפלא על (30) עננא מנין היך משכנא על אפי דארעא טעין בחליליה דלעיל ודלרע. דהמן (31) קדמוי שמישא וסגדא (32) ובימה ומכביא ומוליא לא בטלין (33) שעה לא נהון אלא כולהון דהמן באוגדין (34) לימינא (35) ולשמאלא למעבר רעותיה דמן דברא יתהון ליה יא (36) למשבחא ולמסגוד קדמוי. ענין ואמרין למרדכי והא (37) אישכחן דאבהתך (38) סגדין קדם אבהתיה דהמן. עני מרדכי ואמר להון מן איתוי דסגדין קדם אבהתיה דהמן. אמרין ליה לא ברע אבך יעקב קדם עשו אחוי דהוא אבוי דהמן. אמר להון אנא מן ורעיותיה דבנימין, וכד סגיד יעקב קדם עשו בנימין (39) לא ילוד הוה ולא סגיד קדם אינש (40) מן יומי. מטול (41) בדין נטר יתיה קיים (42) עלמיא (43) במעי אימיה עד עידן (44) דיסקין לארעא דיישראל ויהוי בית מקדשא בארעיה ותישרי שכינתיה בתחומיה וכל בית ישראל (45) יהון תמן ועממיא כרעין וסגדין בארעיה ואנא לית אנא ברע וסגיד קדם המן (46) רשיעא וכעיל דבבא דהון:

(5). והוה בד אמרין ליה יומא ויומא (47) ולא (48) קביל מנהון ותניאו להמן (49) דנהון אין קיימין מילוי דמרדכי מטול דאמר להון דהוא יהודאה:

1 V דהכרין H דהכי. — (2) H V קדמוי. (3) K מלכתא. — (4) H V את. — (5) K להון. — (6) H V שמעון. — (7) V מילתא חרא. — (8) V ואימרון H ואימרו. — (9) H בחומא. — (10) V מן. — (11) H V איתתא. — (12) K ויומיה. — (13) V ובתולדותיה H ובילדותיה. — (14) K כאיביה H ביכואה. — (15) H V ואיליא וריבויא. — (16) H חימתיה. — (17) K וסופי. — (18) H V אלא סגיד אנא. — (19) H V אכלא. — (20) V ומלאכוי נורא. — (21) H וברעותיה. — (22) V סגיתיה H סגיתא. — (23) K כחלא. — (24) H V במלחא. — (25) H באוצר. — (26) H V יתכא. — (27) H V עביר. — (28) H V תחומיה. — (29) V במימריה H מימריה. — (30) H V עלמא. — (31) H קדמויה. — (32) H וכימא. — (33) H V שעה חרא. — (34) H V אולין לימינא. — (35) H V ולשמאלא. — (36) H למרבחא למשבחא. — (37) H V אישכחן. — (38) V סגיד. — (39) H הוה במעי אימיה. — (40) H מיומיו. — (41) K כרין. — (42) H עלמא. — (43) H במעי דאימיה. — (44) V די יסקין H יסקין. — (45) H ישראל. — (46) K רשיעא. — (47) H לא. — (48) H V שמע להון. — (49) H דנהון חויאן.

(6). והוא המן מטול דלא (1) מרדכי צבי למכרוע ולמסגוד (2) קדמיה ואיתמלו
המן על מרדכי המתא ;
(7). (3) וחות קלילא בעינוי למושטא ידא במרדכי בלחודוי (4) מטול דחויאו
ליה דמרדכי יהודאה הוא זבעא המן לשיצאה ית כל יהודאי די בכל מדעתא דמלכא
אחשורוש עמיה דמרדכי ;
(8). ביהא קדמאה (5) הוא ית ניסן בשתא דתרתא (6) עסר למלכא אחשורוש
אפיל מילתא הוא ערבא קדם המן מן יומא ליומא ומן יתא לירחא דתרין (7) עסרא
הוא יתא אדר ;

(9). ואמר המן למלכא אחשורוש אית עמא חד (8) דיהודאי (9) מתברר
ומטלטל בני עממא בכל מדינת מלכותך גיזתני (10) וזחא רמא. מלקטין פישרי
טבת ויתבין בהצבי תמוה ועובדיהון שניין מכל (11) עמא ונימוסיהון (12) מכל מדין
ובנימוסנא לא מהלכין ועובדנא לא (13) צביא נפשיהון (14) ועיבדתא דמלכא
(15) ליתיהון עבדין. וכד חזין לנא רקקין בארעא וחזין (16) לנא (17) כמידעם מסאב.
וכד אנחנא נפקין למימר ולמישמע (18) ולמעבד (19) בעיבדתיה דמלכא מנהון סלקין
(20) בשודין (21) ופרסין (22) גידרין ועלין בהדרין ונפקין בהצופין וכד אנחנא רחטין
מתפוס (23) יתהון (24) מהדרין וקיימין (25) מביקין עיניהון וחרקין שיניהון (26) ומבטישין
רגליהון ומכהלין (27) יתהון ולית אנחנא יכלין למתפיש יתהון. מן בנתיהון לא יתבין
לנא ומן (28) בנאתנא לא נסבין לחוק. ומן (29) דדבר מנהון למעבד עיבדתיה דמלכא
מפיק (30) ליומא בשיהי פיהי. ויומא דאינון צביין למוכן מננא אמרין לנא יומא שריא
הוא יומא דאנחנא צביין למוכן מנהון אסרין עלינן שווקין ואמרין (31) לנא יומא
אסריא הוא. בשעתא קדמיתא אמרין שמע קרינן (32) בתינינא צלוי מצלינן (33) בתליתיתא
אמרין לחמא אכלינן כביעיתא אמרין לאלהא דבשמיא מברכינן דיהב (34) לנא לחמא
ומיא כחמישיתא נפקין ובשתיתא תייבין ובשביעיתא (35) נשיהון נפקין לאפיהון ואמרין
(36) אייתאו גיסווא דעקת לבון (37) בעיבדתא דמלכא רשיעא. עלין (38) לבית כנישתהון
קריין בספריהון ומתרגמין בנביאיהון ולייטין למלכנא ותברין לשלטננא ואמרין הדין
הוא (39) יומא דנה ביה אלהא רבא. (40) נידתהון (41) לשבעא (42) יומין ונפקין נשיהון
בפלגות ליליא ומסאבין (43) ית מא. לתמיא יומין גדין (44) ית עילת בניהון ולא
חייסין עליהון ואמרין דניהוי שניין (45) מן בני עממא. לתלתין יומין קריין יתא
ואמרין חד חסר וחד מלא. ביה ניסן תמיא יומין טבין עבדין ביה ועבדין (46) הדליקה
(47) ומרבותא גרפיין המיעא מן קדם פטורא ואמרין דין (48) דאתפרקן (49) ביה

H (5) — V H (1) צבי מרדכי. — H V (2) קדם המן. — V (3) והוה. — V (4) דמטול. — H (5)
דהוא. — H V (6) עשרה. — H V (7) עשר. — V (8) ביהודאי. — H V (9) מכר. — H V (10) וריחא. —
H (11) עממא. — K (12) בכל. — K (13) צבין. — V (14) ועיבדתיה. — H V (15) לית אינון. —
H V (16) לן. — H (17) במידעם. — H V (18) < H V (19) בעצרתא. — V (20) בשודין. —
V (21) ופרצין H ופרכין. — V (22) גדיון H גודרין. — V (23) יתהום. — H (24) מהדרים. —
H (25) מברדין. — H (26) ומבטנין. — K (27) יתהנא. — H V (28) בנתנא. — (29) דרברב. —
H V (30) ליומא ההוא. — H V (31) לן. — H V (32) בתינינא. — H (33) בתליתיתא. — V (34) לן. —
V (35) < V (36) נשיהון. — V (36) איתון H לא איתין. — H V (37) בעיבדתיה. — H (38) לבי. — H V (39)
יומא שביעאה. — V (40) נידתהום H נידתיהון. — H (41) לשבעה. — K (42) יומא. — H (43) < H ית —
K (44) < K ית. — H (45) מכל. — V (46) הדליקה. — H (47) ומרבותא. — H V (48) דאיתפרקין. —
K (49) < K ביה. —

(1) אבהתא מן מצרים וקרין יתה זמא דפסחא. עלין לבית (2) בנישתא דילהון
 (3) קרין בספריהון ומתרגמן בנביאיהון. ואמרין בהדין (4) דמתגריף חמישא מן קדם
 פטרא הכדון תהנרף מלכותא ישעיתא (5) מבינא זמן יתעביד לנא מורקנא מן
 מלכא טפשא הדין. בודה סוון תרין זמין טבין עבדן ביה עלין לבי (6) כנשתין
 קרין קרית שבע ומצלין קרין באורייתא ומתרגמן בנביאיהון לייטין (7) למלכנא
 ותברין (8) לשלטנא וקרין יתה זמא דעצתא וסלקין לאיני בית אלהתון ושדין
 חודי ומלקטין (9) יתהון ואמרין חכמה דמלקטין חודי הכדון יתלקטין בניהון מן
 בינא ואמרין דין (10) הוא דאתיחבת אידתא לאבהתנא על טרא דסני. לעידן בעידן
 ריש שתא קרין (11) חד בתשרי עלין לבי כנשתהון (12) קרין בספריהון ומתרגמן
 בנביאיהון לייטין למלכנא ותברין לשלטנא ותקעין בחוצותא ואמרין על זמא דדוכרין
 אבהתנא קדם אבינן דבשמיא דכנא דילנא יעיל לגב ודבעלי דבננא יעיל לביש
 ומרי. (13) בתשעה ביה נכסן (14) חון ואוהין ואכלין ושתין ומתפנקין אימון נשיהון
 (15) בניהון ובנתיהון. (16) בעשרא ביה קרין יתה צומא רבא וציימין אינון נשיהון
 בניהון ובנתיהון (17) ואף (18) בני בניהון ציימין ומעיקין יתהון ולא חייסין עליהון ואמרין
 זמא הדין מתגפין חובנא (19) חובי דילנא נתכנשין ומיתוספין על חובי בעלי דבננא.
 ועלין לבי כנשתהון וקרין בספריהון ומתרגמן בנביאיהון לייטין (20) למלכנא ותברין
 (21) לשלטנא ואמרין הכדון תתכפר הדין (22) מלכותא מן עלמא ובעין רחמי ומחננין
 דימת מלכא יתבר שלטנה. בחמיטא (23) עשרא (24) ביה מטללין מטלן אגד בתהון
 ונפקין לביסתנא ומשטמין חולבנא וקטפין אתרונא ומפשיהון (25) חולפנא (26) וחרכין
 (27) ועקריהון סוגהון ולא חייסין ועבדן להון הישענא ואמרין (28) כמידעם דעבד מלכא
 בני כדו אנהא עבדן ועלין לבי (29) בנישתא ומצלין וחדין וחדין בהושענא
 (30) ושידין ומקדין הך גרין (31) ולא ידעין (32) אין מילט (33) לייטין לנא אי
 (34) ברבא מברכין לנא וקרין יתה זמא דמטללתא ולא עבדן עיבודתא דמלכא
 אמרין (35) לנא זמא אסרא (36) לן (37) ומפקין ליה לשתא בשיהו פיהו דלא (38) יעבדו
 ביה עיבודתא דמלכא. לחמשין שנין קרין (39) זיבילא. לשבע שנין קרין שמיטה.
 לתרין (40) עשר ירהון קרין שתא. לתלתין זמין קרין יתה ועבדן זמא טבא.
 (41) לשבעא זמין קרין יתה ועבדן ליה זמא דיהא מרי מלכא: כד הוה מלכותהון
 קיימא עליהון קם (42) עליהון מלכא דוד הוה שמה מחשב עלנא מחשבין בייטין
 (43) ובעא לשיצאה יתנא (44) ולאובדנא מן עלמא. תרתין פטימין קטל יתנא וחד שבק.
 ודשבק לעבדן כביש יתה. דהכין כתוב. וימדרם בחבל השכב אותם ארצה. ובתרוהי

(1) II V אבהתון. — (2) H V בנישתהון. — (3) H V וקרין. — (4) V דמגריף. —
 (5) H V מן בינא. — (6) V כנשתהון H כנישתהון. — (7) H למלכא. — (8) V לשולטנא. —
 (9) V יתהיב. — (10) II היא זמא. — (11) H בחד. — (12) V קרין II כל דמוכנין *fehlt bis*.
 (13) V בתשעה. — (14) V חוון אוהין. — (15) V ובניהון. — (16) V בעשרא. — (17) V ואוף. —
 (18) V < בני; בניהון nur. — (19) V חובי. — (20) V למלכנא. — (21) V לשולטנא. — (22) V
 מלכ' טפשא. — (23) V עשר. — (24) V < ביה. — (25) V חולפנא. — (26) V וחרבין. — (27) V
 ועקרין. — (28) V כמידעם. — (29) V כנישתהון. — (30) V ושוורין. — (31) K לא. — (32) V אי.
 (33) K לייטי. — (34) V ברוכין. — (35) K לן. — (36) V הוא. — (37) V ונפקי לה. — (38) V
 יעבדן בהין. — (39) V זיבילא. — (40) V עשר. — (41) V לשבע. — (42) V מנהון. — (43) K < ובא.
 (44) V ולאובדא יתנא. —

קם מלכא חד מן (1) מלכנא דהוה נבוכדנצר שמיא, סלק עליהון ואחרים (2) בית
 מקדשיהון (3) ובו קריתון ואייתו יתרון בנלותא ומן זחיהון דמתא ועד בען לא שבקן
 (4) ואמרין בני (5) אבהתנא אנחנא דמן עלמא למלכיא לית אנחנא פלתין וסודין
 (6) לשלטוניא (7) לית אנחנא משתמעין ולכל אתר ואתר איגרתהון אולין ומסין
 למבעי דהמין קדם אלהא (8) וימות (9) מלכא ויתבר (10) שולטננא, (11) לית אנחנא
 ידעין: (12) וכד נהנו (13) אבהתהון (14) למצרים לא נהנו (15) תמן אלא בשבעין נפישן
 וכד סליק מתמן סליק בשיתין (16) ריבוא והשתא דאיתיהון בנלותא לית להון מידעם
 ואמרין בני חסידין וטבין אנחנא דמן עלמא ולית (17) מסכנין (18) וסודרין כותהון
 בעלמא, ועמא דהון בני קריתא מכרה, מהון מזבנין קרא ומגדון תליין בוצין, כל
 דמזבנין (19) בעושקא מזבנין וכל (20) דמזבנין בשווא (21) מזבנין, והשתא אין צבי מרי
 מלכא אתן (22) עשרא אלפיין כברי כספא מן בית גני דילי (23) לבית גני (24) דילך
 מטול דבנימאסי מלכא לא מהלכין ועיבודתיה דמלכא (25) לא עבדין ולמרי מלכא לא
 ישיי למשבק יתהון בחיי;

(9). (26) אלא אין על מלכא שפר (27) יכתב כתבא למובדא יתהון ועשרת
 אלפיין כבדין (28) דכסף אתקול על ידוי עבדי עיבודתא (29) למתייא (30) לבי גני
 דמלכא ומן (31) כל מאני שיתין (32) רבון דסלקן (33) אבהתהון מן (34) שעבודתהון דמצראי:
 (10), ואעבר מלכא ית עוקתיה מעילוי ידה ויהב יתה להמן בד המדתא אנגיא
 מעיקהון דיהודאי;

(11), ואמר מלכא להמן (35) כספא יהיב לך ועמא למעבד ביה מה דשפר
 בעינדך, ואת (36) מלכא אחשוורוש לא היך (37) זבונא ולא היך (38) מזבוננא, (39) זבונא
 יהב (40) דהבונא (41) ומזבוננא שקיל דהבונא את לא (42) זבונא ולא (43) מזבוננא
 (44) דיהבת (45) עוקך להמן ואמרת (46) ליה (47) כספא (48) יהיב לך ועמא למעבד ביה
 (49) כשפר בעינדך, עלך איתקיים כתבא, נום זהב באף חוירי, קדשי דהבא (50) בנחורא
 דחורא, (51) כמה דלא שפירן (52) קדשי (53) לחוריה (54) כדין לא (55) יאי לך מלכותא
 ואת דמי לאיתתא שפירא (56) וסרת טעמא;

(12), (57) ואתקרון ספרוי דמלכא בירחא קדמאה בתלת עשר ביה (58) דהוא
 ירה ניסן (59) ואיכתב כל מה דפקיד המן על יהודאי על יקרוי דמלכא ועל הרבנני

V (1) מלכיא דהוה קדמך דהוה נבוכ' שמיא, — (2) V ית בית, — (3) K זבון, — (4) K
 V ואכדריין, — (5) V אבהתנא, — (6) V לשלטוניא, — (7) V לא, — (8) V דימות, — (9) V
 מלכנא, — (10) V שולטננא, — (11) K < לית אנחנא ידעין, — (12) V כד, — (13) K אבהתנא, —
 (14) K < למצרים, — (15) K < תמן, — (16) V רבנין, — (17) V מסכנין, — (18) V וסודרין, —
 (19) H V מזבנין בעושקא, — (20) H V דמזבנין, — (21) H V מזבנין (V זבנין) בשווא, —
 (22) H עשרה, — (23) H לבי, — (24) H מלכא, — (25) H V לית אינון, — (26) H אולתהון, —
 (27) V וכתב, — (28) V די כסף, — (29) H V למתייא, — (30) H V לבית, — (31) V יבל H יבל, —
 (32) H V ריבנין, — (33) V אבהתהון, — (34) V שעבודתהון, — (35) H V כספך, — (36) H אהשו'
 מלכא, — (37) H זבונא, — (38) H V מזבוננא, — (39) H זבונא, — (40) H דהבונא, — (41)
 H V מזבוננא, — (42) H זבונא, — (43) H V מזבוננא, — (44) H די יהבת, — (45) V עוקך H עיקתך, —
 (46) V < ליה, — (47) H V כספך, — (48) K יהב, — (49) H V מה דשפר, — (50) V בנחוריה, —
 (51) V כמא, — (52) H קדשי דהבא בנחורא דחוריה, — (53) V דחוריה, — (54) K כן, — (55) V
 H יאי, — (56) V וסרו H וסרו, — (57) K ואיתקרון, — (58) H בירח דהוא, — (59) V V ואתכתב, —

דאית בכל מדינתא ומדינתא ועל ⁽¹⁾ כל ⁽²⁾ שלטנו דעמא ⁽³⁾ ודעמא, מדינתא ומדינתא היך כתבא ועמא ועמא היך לייטניה בשמיה דמלכא אחשורוש ⁽⁴⁾ אכתב ואיתתם בעוקתיה דמלכא:

(13). ואשתדון איתתא ביהי דהטיא לכולהון ⁽⁵⁾ מדינתא דמלכא אחשורוש לשיצא ⁽⁶⁾ ולמקטול ולמנבא ית כל יהודאי מן טליא ועד סבי, וטפליא ונשיא בזמא חד בתלת ⁽⁷⁾ עשר יומין לירחא דתי ⁽⁷⁾ עשר דהוא ירח אדר ⁽⁸⁾ ואוף בתיוון ⁽⁹⁾ בוו:

(14). ואיתפשר כתבא ואסתמת מלתא לכל מדינתא ומדינתא איתגלי לכל ⁽¹⁰⁾ עממא ⁽¹¹⁾ דיהון איטמוס ⁽¹²⁾ עתידין לזמא הדין על כל ⁽¹³⁾ דין למודעא יתך ⁽¹⁴⁾ במידה לא ⁽¹⁵⁾ בטיל, אתון הון אחי דיוסף על ⁽¹⁶⁾ דובנו לארע ⁽¹⁷⁾ נבראתא בני בניהון אודבנו ⁽¹⁸⁾ לארע ⁽¹⁹⁾ נבראתא ובנימין לא אשתתף עם אחי ⁽²⁰⁾ מטול נפקו מבני ⁽²¹⁾ בננהו פרקין לישראל הוא מרדכי ואסתר:

(15). ויהטיא נפקו טרדין דהויפין במילתיה ⁽²²⁾ דמלכא ודיטנמא ⁽²³⁾ איתפרסמת בשושן בודתא ומלכא והמן יתיבו למיכל ולמשתי וקרתא דשושן הות בכיא:

IV.

(1). ומרדכי צדיקא הוה ידע ⁽²⁴⁾ ברוחא ⁽²⁵⁾ דקדשא ית כל ⁽²⁶⁾ מה דאתעביד יסודי מלכא להיכליה ביד ⁽²⁷⁾ עבדי ⁽²⁸⁾ צדיקא לות הגי זכריה ומלאכי דיתבין בלשכת הגזית ומתנבאין תמן על שורא רבא ⁽²⁹⁾ דבירושלם ומן בתר ⁽³⁰⁾ דאתנבואו ביה שבעין ⁽³¹⁾ ורדין מדרגין: יסודי אחשורוש רשיעא ואייתי מאה ועשרין ⁽³²⁾ ושבעא ⁽³³⁾ ספרין מן מאה ועשרין ⁽³⁴⁾ ושבע מדינן גבר וגבר מגילתיה ⁽³⁵⁾ בידיה ופינקסיה ⁽³⁶⁾ בידיה ⁽³⁶⁾ ויתבו ⁽³⁷⁾ בתרעי שושן וכתבו ושלחו גודתא קשייתא על יהודאי ועל נימוסיהון ואיתתא קדמיתא ⁽³⁸⁾ כתבו ⁽³⁹⁾ להון בשמיה דמלכא ⁽⁴⁰⁾ ותתמון ליה ⁽⁴¹⁾ באוקתיה דמלכא ⁽⁴²⁾ אחשורוש ושדון יתיה ביד ⁽⁴³⁾ רהוטיא, והכדין ⁽⁴⁴⁾ הוה כתיב באגרתא ובפגנני ⁽⁴⁵⁾ מגמי אינון ⁽⁴⁶⁾ דמני מלכא אחשורוש לכל עממא אומיא ולייטנא די דיידין בכל ארעא שלמכון יסנא, מהודענא לכון דגברא ⁽⁴⁷⁾ חד אתא לוותנא לא מן ארתנא ⁽⁴⁸⁾ ולא מן מדינתנא הוא ואתא לאיתוספא עלנא ולאנתברא על בעלי דבבנא, בדקנין ביה והמן שמיה בר אנג מלכא בר עמלק רבא בר רעואל בר אליפו בזכריה דעשו בר שליטין ⁽⁴⁹⁾ מרי נכסין ועתדין ⁽⁵⁰⁾ ארעין, וישאל מיני שאילתא ועירא וקלילא וחיי לי על יהודאין ועל מליהון ועל נימוסיהון דלא כשרין, ואמר לי כד נפקו

(1) V < כל, — (2) H V שלטנו, — (3) K ועמא, — (4) V איתכתב ואיתחתם, — (5) H V מדינתיה, — (6) H למיקטול, — (7) H V עשר, — (8) H ואף, — (9) H בוו, — (10) H V עממא, — (11) H V דיהון, — (12) V עבדין K עבדין, — (13) K דן, — (14) H בטול, — (15) H V במידה, — (16) V דובנו H ה' יתיה, — (17) H V נוכריתא, — (18) H V לארעא, — (19) H V נוכריתא, — (20) H מטול כן, — (21) H V בנוי, — (22) V < דמלכא, — (23) H איתפרסמת, — (24) V ברוח, — (25) V קדשא, — (26) K < מה, — (27) K < עבדו, — (28) H צדיקא, — (29) H V בירושלם, — (30) H ראתנבני, — (31) V ותרתיין, — (32) H ושבעה, — (33) V ספרין, — (34) V ושבעא, — (35) K < בידיה, — (36) K יתיבו, — (37) H בתרע, — (38) V כתבון, — (39) H K ליה, — (40) H ותתמון, — (41) K V באוקתא, — (42) H V < אחשורוש, — (43) H רהוטיא, — (44) V < הוה, — (45) K V מגמי, — (46) H ומני, — (47) V < חד, — (48) H V הוא ולא, — (49) H V ומרי, — (50) H ארעין.

ממצדים ⁽¹⁾ שיתין ריבבן מאני כספא ⁽²⁾ מאני לכל נבר ונבר. ועמא הדין ובנית לקטלא. כען אנא מלכא אחשורוש סני ⁽³⁾ חריתי ודעתי שפדת עלי ⁽⁴⁾ וכספא נסיבית מניה ועמא ובנית ליה לקטלא. כען אכולו ושתי וחדו ⁽⁵⁾ כמנ דאנא אכיל ושתי וחדו. דאחד בקשתא ליהוד בקשתא ⁽⁶⁾ ודאחד כסיפא ליהוד כסיפא ופיקן ושלשין בדין לארבעת עשר ולחמשת ⁽⁷⁾ עשר ליה אדר ⁽⁸⁾ דלישנא ולא ⁽⁹⁾ תחוסין לא על ⁽¹⁰⁾ מלכותן ולא על שלטניהן ולא על רבבניהן ולא על דדקיהון ⁽¹¹⁾ אלהן יתהון קטילו ⁽¹²⁾ וממונתון ביו נבר נבר לפשיטה. דמני מלכא אחשורוש לכל ⁽¹³⁾ עממא אומיא ולישנא ולכל אתר ואתר ⁽¹⁴⁾ ולכל ⁽¹⁵⁾ מדינתא ומדינתא ולכל שבטא ושבטא ולכל רעי ורעי ולכל קריה ⁽¹⁶⁾ וקריה ⁽¹⁷⁾ דאשתכח ⁽¹⁸⁾ ביה עבדא יהודאה או אמתא יהודאיתא יתנסבון רבבנודו על תרעי בתיהון ⁽¹⁹⁾ מקדם דלא קבילו גזירתה דמלכא דאנא ⁽²⁰⁾ מלכא אחשורוש צבי דלא ⁽²¹⁾ ישתכח יהודאה על אפי ארע מלכותי וכד הוא מרדכי צדיקא ית ⁽²²⁾ גזירתא דאיתגורת וית איגרתא דאתחתמת צדא לבושו מן קדמוי ומאחורוי ואתכסי שקא ⁽²³⁾ ואתפלפל בקטמא וארים בקליה ואמר ווי מה רבא היא גזירתא דגזר עלנא מלכא והמן לא ⁽²⁴⁾ על פלגא גזר ופלגא שבק ולא על תילתא ולא על רביעיתא ⁽²⁵⁾ אלהן על ⁽²⁶⁾ גופנא כולא גזר למיעקד ולשיצי יתהא מן שורשהא. וכד הוי עמא ⁽²⁷⁾ דבית ישראל ית מרדכי צדיקא דרב וחשיב עליהון כוליהון ⁽²⁸⁾ אתכנשוון ⁽²⁹⁾ ואתון לותיה עד דיהוון עם ⁽³⁰⁾ סניא ורב להדא דלית להון מיניין. קם מרדכי על רגלוי בנו קהלא עני וכן אמר להון. עמא בית ישראל הביבא ויקרא קדם אבוהי דכשמיא לא ידעיתון במה דהיה ולא ישמעון במה דגזר עלנא מלכא והמן להובדא יתנא מעל אפי ארעא ולשיצאה יתנא מתחת שמיא. לית לנא ⁽³¹⁾ מלכא דנסתמך עלוהי ואף לא נביא ⁽³²⁾ דבעי רחמין ⁽³³⁾ עלנא. אתר לית לנא למיעדיק ⁽³⁴⁾ ואף לא מדינתא הנשתויב לתמן. בכל אתר ואתר ⁽³⁵⁾ איתכתבת עלנא ובכל ⁽³⁶⁾ מדינתא אישתדר עלנא. הוינא כענא דלית להון רעי וכאילפא בימא דלית ⁽³⁷⁾ ליה מרדכנא. והינן ביתמן דלית להון אבא וכד איתון ⁽³⁸⁾ יקון אמרון מתהו: בה שעתא אפיקן ית ארנא לתרעי שישין ואפיקן ⁽³⁹⁾ עלי ספרא דאזריתא כד מכרך בשקא ומפלפל בקטמא ⁽⁴⁰⁾ והוון קרין ביה בצד לך ומצאוך ⁽⁴¹⁾ את כל הדברים האלה כי אל החום יי אלהיך. קם מרדכי על רגליה ⁽⁴²⁾ בנו קהלא עני ואמר. עמא בית ישראל הביבא ויקרא ניקום וניחוי מן אנשי ניוה כד אשתלה עליהון יונה בר אמיתי נבייא למוהפך ית קרתא דנינוה וקם מכרסיה יקריה ואעדי תנא מניה ויתכסי ⁽⁴³⁾ בשקא ⁽⁴⁴⁾ ואתפלפל בקטמא ואכריו בנינוה ואמר. מן גזירתה דמלכא ⁽⁴⁵⁾ ודרבבנודו

(1) H אפיקו עמהון שיתין. — (2) H מאני דהבא. — (3) H חויתי. — (4) V מניה fehlt bis. — (5) V כמה. — (6) H V דאחיד. — (7) H V עשר. — (8) V דלישנא. — (9) H תחוסין. — (10) K לא על שלטניהון ולא על מלכ'. — (11) V אלא הן. — (12) V וית ממוניהון. — (13) V < Eממא. — (14) K < ולכל. — (15) V מדינא H מדינה. — (16) V < וקריה. — (17) H V דמשתכח. — (18) H V < בה. — (19) H מן קדם. — (20) V < מלכא. — (21) H אישתכח. — (22) K גזירתה. — (23) H V ויתפלפל. — (24) V < על. — (25) H V אלאהן. — (26) V כולה גופנא. — (27) H V < בית. — (28) H יתכנשוון. — (29) H ואתון. — (30) H V < ומניא. — (31) K < מלכא. — (32) H V < דיבעני. — (33) H < עלנא. — (34) V אף H אף. — (35) H V איתכתב. — (36) H V מדינה. — (37) H V < להון. — (38) K < ינקין. — (39) V עליה. — (40) V < והוון. — (41) H V < את. — (42) V < ואמר fehlt bis. — (43) H V < שקא. — (44) H V ויתפלפל. — (45) H ודרבבנודו.

למימר אנשא ובעידא (1) תורי וענא לא תפקון למרעי ומיא לא ישתון ותבו מן אורהתהון בישתא ומן הטופא דבידיהון. (2) ותב במימדיה מן (3) בישתא החשיב למעבד להון ולא עבד: (4) ואף אנהא נעבד (5) כותהון ונגר צומין ונקרי תעניתא דיגלונן (6) מן ירושלם: וכד אתחייבו שנאיהון דבית ישראל אתת בת קלא וקרת ליה לנבוכדנצר מלכא דבבל ואמרת ליה נבוכדנצר מלכא (7) כסדאה קום וסוק על ירושלם ואהריב (8) יתה (9) ואקלי בית מקדשא בנרא. (10) בה שעתא ההיא (11) נבוכדנצר מניד בדישיה (12) ומוביל ומייתי בדיה מטול דהיה ידע מה דהיה בסוף (13) משירייתיה דסנהריב כד אשתלח עליהון מלאכא משמי מרומא וקטל בהון תמניסר (14) ריבון (15) וחמשה אלפין ולא אשתייר במשירייתיה דסנהריב אלא הוא בלהודוי. וכד אדכר מדכזי (16) וזוע ית (17) לבושו ולבש שקא ויתוב בעפרא ושירי (18) למחתה (19) דמעין וכן אמר (20) ברוש בכיתה חבל עליון (21) בני ישראל מן גר דינא הדין דנפק עליבון. ונפק בנו קרתא וצווח צווחתא רבתא ומרורא (22) לחדא:

2. ואתא לקדם תרע (23) פלטורין (24) דמלכא מטול (25) דגזירתא איתגזרת דלא ייתי (26) אנש לתרע בית מלכא בלבושא דשקא. הוה גברא (27) מן דבית ישראל אויל לגברא עממיא ואמר ליה (28) אנא בעי מינד ניהוי אנא (29) ובניו (30) ואיתתי לך לעבדן ובלחוד (31) נשתויב מן (32) הדין קטלא. אמר ליה גברא עממיא לבר ישראל לא הוית מה דכתיב בדיטגמא דפרס (33) מלכא אחשורוש דכל (34) גבר (35) עממיא (36) דמישתבה (37) בצירי גברא יהודאה (38) מתקטיל כותיה. (39) בכין הוה גברא בר ישראל אויל לכיתה כעקתא רבתא. בה שעתא אתקיים על דבית ישראל מה דכתיב בספר אוריתא דמשה (40) ותובטון תמן לבעלי דבביון לעבדן ולאמהן ולית דקני. ובכל זימא זימא הוה כל גברא וגברא (41) אוילן וקורין בדיטגמא דפרס (42) מלכא אחשורוש ומינה הוה ידעין כמה אית לחון ניהא בנו עלמא. בכין אתקיים על דבית ישראל מה דכתיב בספר אוריתא דמשה ויהוון חיין תלן לך (43) מקבל ותהי (44) תוה ליליא (45) וזימא ולא תאמין בחיך בצפרא תימר לאימת (46) יהא רמישא (47) ולרמישא (48) תימר לאימת (49) יהא צפרא מן ועוותא (50) דלבככון דאתזועין ומן חייו עיניכון דתהוון:

3. ובכל מדינתא ומדינתא ובכל אתר ואתר ובכל עירן דפתגמיה דמלכא וגזירתיה מטיין אבלא תקף ליהודאי וצימא (51) ובכיא ומספדא (52) וסקא ועפרא משכבא לסגיאין:

(1) V תור. — (2) V ותב יי. — (3) V II בישא — (4) V ואוף. — (5) V כוותהום. — (6) H מירושלם. — (7) H כשדאי. — (8) H < יתה. — (9) H V וקלי. — (10) H בשעתא. — (11) H נבו' רשועא. — (12) מוביל. — (13) H משירייתיה. — (14) H ריבון. — (15) H וחמשה. — (16) H זועת לבושו. — (17) V לבושה. — (18) H לאהתא V למחתא. — (19) V < דמעין. — (20) K < ברוש. — (21) H V דבית. — (22) H V עד לחדא. — (23) H V פלטורין. — (24) K < דמלכא. — (25) K דגזירתיה. — (26) H V אינש. — (27) H מבית ישראל. — (28) H V בעי-אנא. — (29) V ובניו. — (30) H ואיתתי. — (31) H V נישתיוב. — (32) H מהדין. — (33) H דפקיד מלכא. — (34) V גברא. — (35) H < עממיא. — (36) H דאישתבה. — (37) K נהוי V צירי. — (38) H V ניתקטיל. — (39) H וכן. — (40) H ותורבטון. — (41) K אוין H חזין. — (42) K דמלכא. — (43) H מלקבל. — (44) H תוי. — (45) H וזימא. — (46) H V יהוי. — (47) H V ברמישא. — (48) H V תימר. — (49) H V יהוי. — (50) H דלבככון. — (51) H ובכיה. — (52) H V ושקא. —

- (4). ואתיין ¹ עולימתא דאסתר ² וסריסיה ³ ותניאן לה ואתדעת מלכתא
 לחדא ושדרת לבושין למלכשא למרדכי ולמיעברא שקיה מיניה ולא קביל:
 (5). ⁴ וקראת אסתר להתך ⁵ חד ⁶ מן סריסי דמלכא דהוה קאים
⁷ קדמאה ופקידת יתיה על מרדכי למדע מה דין ועל מה דין:
 (6). ונפק התך לות מרדכי לפתוא דקראת דקדם תדע בית מלכא:
 (7). וחזי ליה מרדכי ית כל מה דארע יתיה וית פירוש כספא דאמר המן
⁸ למתקול לבית גנני דמלכא מטול יהודאי ⁹ למובדיהון:
 (8). וית פירוש כתבא ¹⁰ דדיטגמא דפרים בשושן ¹¹ למישיצא יתהון יתב ליה
 למחזיא לאסתר ולמיתניין לה ולמפקד עלה למיעל לות מלכא ולמתחנא מיניה
 ולמבעי מן קדמי מטול עמה:
 (9). ואתא התך ותני לאסתר ית מלוי דמרדכי:
 (10). ואמרת אסתר להתך ¹² ופקידתיה מטול מרדכי:
 (11). כל עבדי דמלכא ועמא דמדינתיה דמלכא ידעין דכל ¹³ נבר ואיתתא
 דיעול ¹⁴ לות מלכא ¹⁵ לפלטרין גויתא ¹⁶ כדלא מתקרי ¹⁷ חד ¹⁸ הוא גוירתיה
 למתקטלא אלא אין אישיט ליה מלכא ית שרביטא דדחבא וחי. ואנא הא תלתין
 זמן מצליא דלא יבעי ית מלכא דלא יחסי יתו דכד הוה מתרביא לותך הות אמר
 לי דכל איתתא דתשתבי מן בנת ישראל ותויל לבית עממיא מן ¹⁹ צבות נפשה
 לית לה ²⁰ חולק ואחסנא ביני שבטיא דישראל. ועל דהוה התך שליחא בין אסתר
 למרדכי תקף ²¹ רגויה דהמן ²² עלוי וקטל יתיה:
 (12). ואתחזיא למרדכי בכתבין ית פתגמי אסתר:
 (13). ואמר מרדכי לאתבא לאסתר דילמא תדמין בנפשיך ותימרין דאנא
²³ אורמנית למלכותא למחזי מלכתא ודילמא תחשבין ²⁴ בלבך ותימרין לית אנא
²⁵ צריכנא ²⁶ דהמן למבעי על דבית ישראל. דאין רגלא דחד מן יהודאי מתנפקא
 לא תחשבין בנפשיך ²⁷ דאנת משתחבא מן בית מלכא מן כל יהודאי. מאימת שאול
 אבוי דאבוך גרם לחון לישראל ית בישתא דאם ²⁸ קיים מידעם דאמר ליה
 ישמואל נבייא לא נפק עלנא המן רשיעא מזרעיה דבית עמלק לא נפק עלנא בר
 המדתא דדין ולא זכין יתנא בעשיא אלבין ככרין דכסף מן ידוי דמלכא אחשוורוש
 ולא מסר ²⁹ קדשא ברך הוא ית ישראל ביד תרין רשיעין. דמן שוריא לא אתא
 עליהון על דבית ישראל אלא עמלק אבא ³⁰ דאבוי דהמן רשיעא ואנח קרבא עם
 יהושע בר נון ³¹ ברפידים ובצלחתא דצלי משה ³² רבנא איתמחי ³³ דברנא דבית
³⁴ עמלק. ברם קומי ובעי דהמן מן קדם אבוך דבשמיא על עמא דבית ישראל.

— V עלימתא, — H וסריסיה, — H וחזיא, — V (4) וקראת, — V (5) < חד. —
 H מסריסיה, — V (7) קדמה, — V (8) למתקל, — V (9) למובדא יתהון, — V (10) ודימי, —
 V למישיצא H למישיצוי, — V (12) ופקדיניה, — H (13) גברא, — V (14) < לות, — H (15)
 לפלטרין, — V (16) נבר לא, — V (17) החד, — V (18) < היא, — H (19) צבות, — H (20) חלק, —
 H (21) רגויה, — K (22) < עלוי, — V (23) אורמנית H אוריבות, — H (24) בלבוך, —
 H (25) צריכנא, — V (26) למבעי דהמן, — k (27) דאנא, — H (28) קאי, — V (29) קדשא, —
 V (30) אבוי, — K (31) < ברפידים, — V (32) רבנו, — V (33) דוכרניה, — H (34) < מן
 — עלמא.

(1) דמן דעבד דינא בקדמאי הוא יעבד דינא (2) מן בתראי. מן מאן הוא תקיף המן
 רשיעא או מן מאן הוא אתקיים (3) גזירתא מן עמלק אבא אבוי דאתא עליהון על
 דבית ישראל ושרד יתיה (4) קדשא בריך (5) הוא. (6) ממן הוא תקיף מן תלתין וחד
 (7) מלכין הוא תקיף דאתון עליהון על דבית ישראל ונפק עליהון (8) יהושע בר נון
 במלחא דשמיא וקטל יתהון. ממאן הוא תקיף מן סיסרא הוא תקיף דאתא עליהון
 על דבית ישראל בתשע מאה (9) ארתבין דפרולא (10) ואחר עליהון על דבית ישראל
 עבין דימא (11) במדעם דלא יטבולן ולא (12) יולון נשיהון לות בעליהון ולא יפרון
 ולא יסגון בעלמא מסר יתיה (13) קדשא בריך הוא ביד איתתא וקטלת יתיה. מן מאן
 הוא תקיף מן (14) ברי גבראתא הוא תקיף דאתו (15) ואנחו קרבא עם דבית ישראל
 ואתימסרו ביד דוד וביד עבדי וקטלו יתהון. ברם לא תמנעין (16) פומך מן צלו
 ושפוחתך (17) מלמבעי רחמין דבוכות אבהתנא אשתויבו ישראל מן קטלא. ומאן דעבד
 (18) ניסין לישראל בכל עידן ועידן הוא ימסור (19) ית שונאנא בידנא (20) ונעבד
 (21) ביה ברעית נפשנא. ברם לא תדמין בנפשיך דאת מתשתויבא בית מלכא מכל
 יהודאי. אלא אידכוי דאיתך מן (22) בני דשאויל מלכא דישראל דאיתאמר (23) למלכא
 דישראל (24) למשיציא (25) ית דברניהון דבית עמלק מתחות שמיא וחס על אנג מלכיהון
 דעמלק ואיתוב יתיה עמיה. וביה בליליא איתעברת (26) איתתיה מיניה וקם המן מן
 דרעיתיה ובעא למובן בולחון יהודאי ולמעקר יתהון ועל חס אבוך על אנג מלכיהון
 הות ליה לתקלא. וכד קם פרעה על דבית ישראל בארעא דמצרים ושעביד יתהון
 אייתו (27) קדשא בריך הוא מחתא על מצראי שניין דא מן דא (28) ואפיק לדבית
 ישראל בריש גלי וקמו מצראי וחדפו בתריהון וכד חוו ישראל ית מצראי צליין קדם
 אבהון דבשמיא ופרק יתהון ובו עימא קדמיהון ואעבר יתהון ביבישתא וארתמו
 דפרעה וחילוחיה טבע בימא ואת ובית אבוך קומו לחון (29) לבית. ותוב (30) דאתכנשו
 על דבית ישראל עממיא לנחלא דארננא הוא קודשא בריך הוא (31) דרמו לטוריא
 וחסו (32) טוריא חד לחד וחפין לעממיא ודבית ישראל עברו במישרא מלעיל וכל
 דאית בכרביא איתקטלו קדמיהון אלא את ודבית אבוך קומו לחון (33) לישראל. ותוב
 כד אתא סיסרא ודרף בתריהון בתשע מאה רתיבין דפרולא כוכביא מן שמיא נחתו
 ועבדו קרבא עם סיסרא. רב הוא רוחצניהון דבית ישראל ותקיף פורקניהון:

(14). אלא אם מישלא (34) תישלין בעידנא הדין קדישיהון ופרקיהון מצמח
 לחון פורקנא מן אתרא אוחינא דבכל (35) ישעתא מצמח לחון (36) פורקנא ואת ובית
 אבוך (37) תיבדון (38) ומאן (39) ידע דלמא דחסבין על (40) חובי דבית אבוך קרבת למלכותא:

— (1) H V דמאן. (2) V מבתראי. (3) V גזירתיה. (4) H V קודשא. (5) H V דמן עלמא.
 — (6) H V מן מאן. (7) V מלכיא. — (8) K < יהושע. — (9) H V ארתובין. — (10) K ואחר.
 — (11) H V במדעם. — (12) V יולון. — (13) H V קודשא. — (14) K בני הרפה H גולית ואחוי.
 — (15) H V ואניהו. — (16) H V פומיך. — (17) H V מן למבעי. — (18) K לישר' ניסין. — (19) K
 < ית. — (20) H ויעבד. — (21) H בהון. — (22) H בני שאול. — (23) H V ליה. — (24) H
 למשיציא. — (25) H לדוברניהון. — (26) H איתתיה. — (27) H V קודשא. — (28) H V ואפיק.
 — (29) H V לדבית. — (30) V כד איתכנשו H דאיתכנשו. — (31) V רמו. — (32) K לטוריא.
 — (33) H V לדבית ישראל. — (34) H תישלין. — (35) H V ישעין. — (36) H פורקנא. — (37) V תבדון.
 — (38) K דמאן. — (39) K דידע. — (40) K רחובי בית.

(15). ואמרת אסתר לאתבא (1) למדכי:
 (16). (2) אויל (3) וכניש לכולהון יהודאי דאית בשושן בירתא וצומו עלי לא
 תכלון ולא תשתון תלתא יומין ותלתא לילותא (4) ואף אנא ועילמותי אנזם
 (5) כוותהון ובנן אעיל לית מלכא דלא פוקדנא ואין נאכד בהדין עלמא בגללכון
 אית לי הולקא לעלמא דאתי. ויפוק חתנא (6) מבי (7) משכביה (8) סקא אסיר וכלתא
 מבי גנוגא מד דיישא מפלפל בקיטמא. ואנישי ובעידי ותרי וענא לא יטעמון מודעם
 ואפרישו ינקי (9) מן דדי (10) אמחון. בה שעתא ברירו ביה בקהלא ואשכחו ביה
 (11) תרי (12) עטר אלפי כהני בחירו (13) ואקניטו יתהון שופדי בימיניהון ואוריתא
 בשמאליהון בנין וענין וכן אמרין כלפי לעילא. אלהא דיישראל הא אורייתא דיהבת
 (14) לן הא עמא דחימא בטיל מן עלמא מאן קאים וקרי (15) בה ומדכר על שמך.
 שמישא וסדרא יחטך נהריתון ולא יחד החא לא אתבריאוי אלא בדיל עמך. ונפלין
 על אפיחון ואמרין. ענינו אבינו ענינו. ענינו מלכינו ענינו. ושופדי תקעין עמחון.
 ועמא ענין בתריהון עד דככו חילי שמייא ונדו (16) אבהתא מן (17) קובריהון:
 (17). ועבר מדכי ועבר (18) ככל מה דפקדת עלוהי אסתר:

V.

1). והיה ביומא תליתאה בד צמת אסתר תלתא צומין צומא בתר צומא קמת
 מן עפרא ומן קטמא כד (19) כפיפת קומתה ולא (20) פשיטה ואיתקנת (21) בתיקונא
 כמה דמיתקנין (22) מלכותא לבשת לבושא דמלכותא (23) מטקס בדהבא טבא דאופיר
 היא שיראה (24) פרנגאן טבא (25) דמטקס באבנין טבין ומרגלין דאיתו יתיה ממדינת
 אפריקי ואחתת בדישא כלילא טבא (26) דדחבא (27) וסמת ביגלהא (28) מסאנין דאביריון
 ובתר כן אסתר בעלותא מעליא וכן אמרת. אנת הוא אלהיה דאביהם יצחק ועקב
 ואלהיה דבנימין אבא. לא מן דשפירא אנא קדמך אנא (29) עלא קדם מלכא טפשא
 הדין (30) אלהן (31) עמך בית ישראל דלא (32) יאבדון מן עלמא (33) הדין. דבדיל
 ישראל בריתא ית עלמא כוליה דאין ישראל יאבדון מן עלמא (34) מן יימר (35) קדמך
 קדוש קדוש קדוש בכל יומא (36) ויומא תלתא זימנין. כמדעם דשיובריה (37) הגנניה
 מישאל ועוריה מן אתון נורא יקדתא וית דניאל מן גוב (38) דאריותא את שיויב יתי
 מן (39) ידיה דמלכא (40) טפשא הדין. וגמול עמי חונא והיסדא בעינו. כבעו אסתר
 אמרת (41) מילחא (42) ובתחוננים סדרת צלותא. כבעו מינך שמע עלין שמע צלותי
 בעידנא הדין גלינא ושרידנא מן ארענא ובדיל חבנא מסרתא יתנא דיתקיים בנא פתגם
 דכתיב. ותדרבנון תמן לבעלי דבביון לעבדין ולאמרון ולית דקני. והא (43) אנהנא

— H (1) ית מרדכי — (2) H V אויל — (3) V וכניש — (4) H ואף — (5) H כוותהוב. —
 (6) H V מכות. — (7) H משכבא. — (8) H שקא. — (9) H מדדי. — (10) H V אמוחתהון. — (11) H V תרין. — (12) H עשר. — (13) H וקניטו. — (14) K להון. — (15) H V ביה. — (16) H אבהתנא. —
 (17) H V קבריהון. — (18) V כל. — (19) V כפיפא H כפיפה. — (20) H V פשיטא. — (21) V בתיקונה. — (22) H V מלכותא. — (23) H מרוקס. — (24) K פרנגאה H פרנגא. — (25) H דמטכס. —
 (26) H דדחבת. — (27) V וסמרת H ושרית. — (28) V מסנין. — (29) H V עילא. — (30) H V אלא הן. — (31) V עמא. — (32) H V יבדון. — (33) H V הדין. — (34) H V מאן. —
 (35) K קדמך. — (36) H V ויומא. — (37) V לחנניה. — (38) K אריותא. — (39) K יתי. —
 (40) K דטפשא. — (41) H מילתא. — (42) V ובתחוננין. — (43) K אבהתנא. —

מודבנין ולית דקני. ורתא נפקא לקטלא וכולנא (1) מתמסדין להרבא ולקטלא ולשיעיא
 נמירא כהדא. דרעיה דאברהם לבוטיין (2) סקא. וקטמא ימי להון על רישדון. אם
 חמו (3) אבהתא מה חמו בנייא. (1) אם נשתיצי מאן (7) מודי קדמך. טפליא אם
 חמו קדמך ינקי דרייא מה חמו. יתבי ירושלם נעו מקבריהון דמסרתא בניהון למתנסבא.
 כעניי שמוא את מעבד יתנא מה קלילן איתן ימי הדוויקי. להמן רישעא (6) מסרתנא
 ולבעלי דבבנא לאתנסבא. מדברא אנא קדמך עובדי רחמן מן אברהם אישרי למימר.
 נסיתא יתיה בכל נסיונין. בדקתא יתיה (7) ואשתבה מהימן סעיד וסמך לבני החימו
 התעיל (8) יתהון כרותם קיימא. (9) עולבננא תבע מן המן ופורענותא מן בר המדתא.
 פדע מיניה על ידי עמך דבעא לשיעא יתנא כהדא צר (10) ותשנוק לעמך (11) הוה
 לאעקא להון בכל אתריהון קיים עלמא קיימתא עמנא עקידת יצחק וקוף יתנא רמא
 המן כספא למלכא למוכן יתנא (12) בעשרא אלפינ כבריין. שמע בקלא (13) ועני יתנא
 (14) ואפיקנא מן עקא לחוואה. תבר תקיפין תבר ית המן ולא תיהוי תקומה למפלתיה:
 אסתר צווחת צווחא רבא וילילת (15) יללה (16) מרורא. (17) בבכיה ובדמעין אמרת
 מילהא (18) ובתחננין (19) סדרת צלותהא. גרנה איתחד מן קדם פומה ועיינחא איסתמיין
 מן קדם דמעתיחא. דמיית אסתר בלבה ואמרת דילמא איעול קדם מלכא ולא יקבל
 מני הא אנא עלא קדם מלכא למבעי רחמן על (20) אחסנתו. ומלאך דרחמן יקבל
 (21) יתי וייעול עמי חינא וחסדא. ונותא דאברהם תיעיל קדמיין. עקידת יצחק חוקוף
 יתי. חנייה דיעקב (22) יתיחוב בפומי. חיסדיה דיוסף על לייטני. טוביה לאינש דמתרחיין
 עלוהו ולא בהית כל דרחיין ביה ומיניה ושמאליה יפשוט לי דבהון ברא עלמא כוליה.
 כל ישראל (23) בעין עלי רחמן דעליכון אנא (24) מצליא ומבעי רחמן. דמודעס דמתחנן
 אינש קדם קדישא בריך הוא (25) משתמעא צלותיה בעידן עקתיה. נהוי בעובדי אבהתנא
 ועבד (26) כוותהון והוא יעביד לנא ית בעיתנא. ישמאליה דאברהם (27) אחידא בעוצריה
 דיצחק ומיניה על סבינא (28) למעבד ברעיא רעות מימרך ולא עייב מן (29) שליחותך.
 פתחתה יקיעא מין מין למיתן אתך למלאכי מרומא צווחין במרר וכן אמרין
 חבל לעלמא אם כך עבד. קריא אנא קדמך עני יתי (31) דאנת עני לכל מאן דדחיק
 ליה ולכל מאן דעייקא ליה. ואת הוי לעקתא דנפיש רחמנא וחננא איתקריתא מרחיק
 דנו ומסני למעבד מינו וקשוט (32) שביק (33) לעוין ולחובין נטר קיימא וחסדא לרחמי
 ולנטרי פיקודי אורייתא לאלפי דדין (34) ואף (35) לאבהתנא דילנא. הדין הוא קיימא
 דקיימתא עמחון. שמעת זנה וחות (36) בניא (37) ויתבת (38) באיתא על מתברא שמע
 בקלא ועני יתנא ואפיק יתנא מצדה לחוואה. תלתא זימין צמית קדמך לקבל תלתא

H V (1) — H' איתמסדין. — (2) H שקא. — (3) H V אבהתנא. — (4) H V אין. — (5) H V
 מרורא. — (6) H V מסרתא יתנא — V והישתבה. — V יתהום — (7) H עולבנא. —
 (8) V והשניק ותשבוק. — (9) H דהוה. — (10) H V בעשר. — (11) V ואעני. — (12) H V
 ואפיק יתנא. — (13) H יללה. — (14) H V מרורא. — (15) H בבכיה. — (16) H ובתחנניום. —
 (17) H סדרא. — (18) H אחסנתא. — (19) H צלותי. — (20) H V איתיהוב. — (21) H בעין. —
 (22) V K אלא למבעי. — (23) V משתמעא. — (24) V כוותהום. — (25) H V אחירה. — (26) V
 שליחותך. — (27) H K Punkt erg. — (28) H שליחותך. — (29) H V פתחה H פתחתא. — (30) H V דאית. —
 (31) H שביק. — (32) H V לעוין. — (33) H ואף. — (34) H לאבהתא — (35) H בניא. —
 (36) K ויתבת. — (37) K באיתא.

זמן דאזל אברהם למיעקד בריה על גבי מדבחה קדמך וקיימתא ליה קיימא ואמרת ליה, דכל אימת (1) דנעלוך (2) בנך (3) לאננקי אידכר להון עקדת יצחק אבוהון (4) ופדוק יתהון. ותוב צמית תלתא זמן (5) לקבל תלתא זמן (6) דקמן (7) ישראל בשיפולי טרא דסיני ואמרו כל דמליל " נעביד ונקבל, ופדוק (8) יתהון מן עקתא (9) הדא. וענת אסתר ואמרת אלהא מרי הילתא בדיק לבבין וכוליין אידכר בשעתא הדא (10) וכותיה דאברהם יצחק ויעקב ומן שאילתי לא אתהדר ומן בעותי לא אתעכב; וקמת בתרע בית מלכא גואה לקבל בית מלכא ומלכא הוה יתיב על כרסי (11) דמלכותיה בבית מלכותא לקבל (12) תרע מלכא;

(2). והוה כד הוא מלכא ית אסתר מלכתא קיימא בדרתא (13) ואתגמלת הינא וחסדא קדמוי והמן (14) אספלקטורי דמלכא (15) בעא למקטל ית אסתר ואוישט מלכא לאסתר ית שרביטא דדבבא וקרבת אסתר (16) ומטת ברישא דשרביטא;

(3). ואמר לה מלכא מה ליך אסתר מלכתא ומה בעותיך דמו לפלגא דמלכותא ואתן לך;

(4). ואמרת אסתר אם קדם מלכא (17) שפיר ייתי מלכא והמן יומא (18) דין לשירותא דאעבד לכון;

(5). ואמר מלכא (19) אוהו (20) ית המן למעבד (21) כפתגמא דאסתר, ואתא מלכא והמן לשירותא דעבדת אסתר;

(6). ואמר מלכא לאסתר (22) במשקיא מה שאלתיך (23) אסתר (24) ואתן לך ומה בעותיך דמו לפלגא דמלכותא ואעביד;

(7). וענת אסתר ואמרת שאילתי ובעותי;

(8). ענת מלכתא ואמרת אנת מלכא אין אשכחית היסדא ורחמין קדמך (25) ואין על מלכא (26) שפיר למיתן (27) שאילתי ולמעבד ית בעותי ייתי מלכא והמן לשירותא דאעביד (28) לכון ולמהר אעביד (29) כפתגמא דמלכא; ומטול תלתא פיתגמין

ומנת אסתר ית המן לשירותא. פתגמא קדמאה דידעת אסתר דחמא המן היך התך בשליחותא בין אסתר למרדכי ואמרת (30) אסתר אומין ית המן לשירותא. (31) פתגמא תנינא מטול (32) דעקרת (33) סינאתא מליביה, ותוב ארמי טננא בין אחשוורוש להמן

ודיימר מלכא מה היא הדא מילתא (34) דמכולהון (35) שלישיא דידי לא קרת אסתר לשירותא אלא (36) להמן. פתגמא תליתאה אמרת אסתר כולהון דבית ישראל עינייהון

(37) תליין עליי ואיבעי מן מלכא אחשוורוש ונקטליה להמן אלא אומין יתיה לשירותא מטול דנתהפך לכהון דבני ישראל ונתפנין לות אבוהון דבשמיא ונבעי החמן מן קדמוי;

(9). ונפק המן ביומא ההוא (38) כד חדי ושפיר לבא וכד הוא המן ית מרדכי יתיב בתרע בית מלכא ולא קם ולא זע מיניה ואתמלי המן על מרדכי המתא;

(1) V דנעלוך H דיעלוך. — (2) H ברך. — (3) K לאננקי. — (4) H V ואפרוק. — (5) H V כתלתא. — (6) H דקמן. — (7) H V < ישראל. — (8) V יתהון. — (9) H דין. — (10) H וכותא. — (11) H מלכותיה. — (12) H בית. — (13) H איתגמלת. — (14) H אספלקטורי. — (15) V למייתני. — (16) H V ומשת. — (17) V שפר. — (18) H V דין. — (19) V קרואו H קרואן. — (20) H V להמן. — (21) H V ית פתגמא. — (22) H במשקיא דחמרא. — (23) V אסתר מלכתא. — (24) V ואיתיהיב ליך. — (25) V ואם. — (26) V שפר. — (27) V ית שאילתי. — (28) V להון. — (29) H V איך מילוי. — (30) H < אסתר. — (31) H V וימנא. — (32) H V דעקור. — (33) H סינאתא. — (34) H ומכולהון. — (35) H V שולטניא. — (36) K המן. — (37) H V עליו תליין. — (38) K < כד.

10). (1) ואיתחמם המן ועל לנו ביתיה ושדר (2) ואייתי לרחמני ולורש איתתיה:

11). ותני להון המן ית יקרא דעותריה ורבותיה דבנוי וית כל (3) מה דרומם יתיה מלכא וית כל (3) מה הנטיל יתיה לעיל מכל רברבניא ועבדוי דמלכא:

12). ואמר המן (4) אוף לא קרת (5) אסתר עם מלכא לשירותא דעבדת אלא לי ואוף למחר (6) קרינא אנא עם מלכא:

13). וכל כדן לא סלוק לי כל זמן דאנא חוי ית מרדכי יהודאה יתיב בתרע בית מלכא:

14). ואמרת ליה דרש איתתיה וכל רחמוי אין שפר בעינד נימר קדמך מילתא הדא אין פורענותא (7) יתעביד ליה למרדכי גברא יהודאה הוא חד מן (8) צדיקיא דאיבתריא בעלמא. אין בחדבא (9) תקטל יתיה כבר תהפך הרבא ותתמי עלנא. (10) נרמי יתיה (11) לגרימותא כבר הגמיה דוד לגלית פלישתאה. ואם בתורא דנחישא נירמיה (12) כבר בזעיה מנשה ונפק מיניה. דרוק יתיה (13) לימא כבר בזעוניה בני ישראל ועבדו בגויה. (14) טמור יתיה לנו אתון נורא יקדתא כבר עקרוהי חנניה מישראל ועזריה ונפקו (15) מיניה. יתרמי (16) לגוב אריותא כבר (17) לא אריותא לדניאל. (18) יתרמי קדם כלבין כבר (19) דאסתתמו פום כלבין בארעא דמצרים. (20) למדברא נגלי יתיה כבר במדברא נפישו וסניאו. מה קטלא נקטול יתיה וחדא דתא יתעביד ליה. נרמי יתיה (21) לבי אסירי כבר מן בית אסירי אמליכו (22) ליוסף. סכינא תתרמי על צואריה כבר אתהפך סכינא מעילוי צואריה דיצחק. נעור עיניה ונשבוק יתיה. כבר (23) יקטל בנא (24) כמה דקטל שמשון פורענותא דגברא. הדין לא ידעינן מה נעביד. עליבא הבא יתעביד ליה ועל בבא דבייתיה דמיה (25) ישתפך. קומתיה יתרמי על עליבא ויהון יתיה כל הברוהי ורחמוהי. שמיא וארעא כהדא צייתין על עליבא דאתקין המן למרדכי. (26) הקדים (27) בצפרא (28) ועול קדם מלכא ושאל מיניה על עליבא הדין: בה שעתא החיא לא שכב ולא (29) שליו המן (30) בר המדאתא עד דאזל ואייתי (31) ית נריא וית (32) קיינאי, נריא דעבדן עליבא, (33) וקיינאי דמתקנין מנין דפרזל. ובנוי דהמן דייצן וחדין ודרש איתתיה מנגנא בכנירין ענה המן רשיעא ואמר אנרא לגרי אנא יחוב (34) ולקיינאי אנא מתקן שירותא על עליבא הדין. בה שעתא קם המן רשיעא (35) למנסייא (36) ית עליבא בקומתיה, נפקת בת קלא משמי מדומא ואמרת ליה, לך (37) יאי המן (38) רשיעא ולך שפיר בר המדתא. ושפר פתגמא קדם המן ועבד (39) עליבא לנפשיה:

(1) V ואיתחמם, — (2) H V וקרא. — (3) K < מה. — (4) H אף. — (5) H V אסתר מלכתא, — (6) H V אנא קרינא לה, — (7) H איתעביד, — (8) H צדיקיא, — (9) H V נוקטול. — (10) H V הב, — (11) V לגרימותא, — (12) H V הא כבר, — (13) H V לימא רבא, — (14) H נרמי, — (15) H V מנגויה, — (16) K לגו פום, — (17) V דלא, — (18) H איתרמי, — (19) H איסתתמו, — (20) K נגלי למדברא, — (21) V לבית, — (22) H ית יוסף, — (23) V יקטול, — (24) H V כמא, — (25) H אישתפך, — (26) K < הקדים V תוגא, — (27) V K לצפרא, — (28) K < ועול, — (29) K V שלא, — (30) H בן, — (31) H < ית, — (32) H קיינאי, — (33) H וקיינאי, — (34) H ולקיינאי, — (35) H למנסייה, — (36) H < ית, — (37) V יאה, — (38) V < רשיעא, — (39) H ית עליבא, —

VI.

1. (1) ביה בליליא נדת (2) שינתא דמלכא. ביה בליליא נפק (3) פורקני ליהודאי. ביה בליליא אודברת ירה (4) לדבייתה דאבימלך. ביה בליליא אתקטלו כל בוכי (5) דמצראי. ביה בליליא אתגליין (6) נביאין לנביאי וחלמין לחולמי (7) הוויא. ביה בליליא איתרגיש עלמא כוליה מדין וכל דיוריהון אבלא רבא (8) וכל כרביא מספדא ואלילא וכל מדינתא עולימין אסירין (9) סקין סבין וסבן שקפין על לבחון וכולהון צווחין במדר ובקל רב מיילין ואמרין, וי ווי דהוינן עקא על (10) עקא (11) תברא על תברא (12) ומתברנא קדמיתא לא (13) איתסין (14) ולמתנא לא איתחיבת אבו ומדווננא לא איתנחמנא וכיבי ליבא לא עברו מיננא דקירות אבהתנא רמישא על ארעא ומקדשנא סגד סנאה ועורתנא (15) רשישו בעלי דבננא, ופרעה ומצראי לא עשו עלנא כהדא עצתא ומלכי עממיא לא חשיבו עלנא כמהשבתא הדא למחוי עתידין (16) לוימא הדין (17) לישעיותנא מעל אפי ארעא. גלי ריין גלי ליה למרדכי הוא דנא הגדת מותא איתגדת על בית ישראל (18) אף לעבדין ולאמהן לא זכינן יתהון. ביה בליליא נדת שינתיה דקדשא ברוך הוא במדומא ואי לא כתיב הדין קדימא לא איפשר למימריה (19) ויהי כישין יי (20) וגוי עורה למה תישן יי, וחם ושלום לא אית קדמוי (21) שניה. אלא כד הטין (22) ישראל עביד גרמיה דכוות דמיך בים כד עבדין רעותיה לא (23) נאים ולא דמיך דכתיב הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. הא לא (24) נאים ולא דמיך נטורא דישראל: ביה בליליא נדת שינתיה דמרדכי צדיקא דהוה שחיר ולא שכיב והוה שכיב ולא דמיך. (25) והווי (26) ישראל כנישין ויתבין קדמוי ואמרין ליה את גרמת (27) להון לדבית ישראל ית כל בישתא הדא דאין (28) קמתא (29) מוקרם המן רשיעא (30) וכרעתא וסגרתא ליה לא אתת עלנא ית כל עקתא הדא. מתיב מרדכי ואמר להון לדבית ישראל (31) לבושא (32) דהוה לביש המן רשיעא צידין עלוהי תדין צלמין (33) חד מן קדמוהי וחד מן אחרוהי ואין קמית וסגדית ליה (34) אישכחית הויתי פלח לטעוונתא, ואתון ידעין (35) המן דפלה לטעוונתא (36) ייבד מן עלמא הדין ומטריד מן עלמא דאתי ושתקן מיניה כל בית ישראל: ביה בליליא נדת שינתיה דהמן רשיעא (37) דהוה שחיר ולא שכיב (38) והוה לא דמיך מחמת דהוה מתקן ית צליבא למצלב ית מרדכי עלוהי ולא הוה ידע (39) דלגרמיה הוה מתקן יתיה: ביה בליליא נדת שנתיה דאסתר (40) מלכתא צדיקתא דהוה (41) עבדת לחמא לאעלא ית המן בשירותא עם מלכא: ביה בליליא נדת שינתיה דמלכא טפשא אחשוורוש (42) דהוה

V (1) bei jeder Wiederholung H V (2) H V שינתיה. — (3) V פורקנא H מרדכי. — (4) H V לבייתה H (5) H V מצראי. — (6) K נבואה. — (7) H חווא. — (8) H V כל. — (9) H שקין. — (10) H עקתא. — (11) H ותברא. — (12) H ותברנא. — (13) H איתסנא. — (14) H למחתנא. — (15) V רמישו. — (16) fehlt bis incl. V (17) H לשיעוי ותנא. — (18) H אוף. — (19) K וייקין. — (20) K < וגוי. — (21) H שינתא. — (22) H דבית ישראל. — (23) K ניים. — (24) K ניים. — (25) H דהווי. — (26) H בית ישראל. — (27) K < להון. — (28) H את קמת. — (29) H קרם vielleicht קדם? מקדם? — (30) H וכרעתא. — (31) H דבושא. — (32) H רהבא לבוש. — (33) K מאחרווי חד מן קדמווי. — (34) H אישכחית דפלחית. — (35) H דמאן. — (36) H יאבד. — (37) V דהוה. — (38) H K והוא. — (39) H V דלנפשיה. — (40) H V < מלכתא. — (41) H V עבדא. — (42) V דהוה שכיב ולא דמיך. —

שהיה ולא שכיב (1) והוא שכיב ולא דמיך הנקטת יתיה רוחא הנקטת למלכי וכן אמר לכל ריבונותי מה האכלית לא הני (2) לי ומה דשתיתי לא איתקבל עלי. שמיא דעימין עלי ושמי שמיא מרימין בקלחון חדא מתנן אמרית למשבק למדינתא ולא שבקית להון. או אסתר והמן מכוונין למקטל יתי דלא עלת אסתר לשירותא עמי אלא (3) להמן בלהודוי: ביה בליליא ההוא על הוכרניה דאברהם יצחק ויעקב קדם אבוהון דבשמיא דאישתלה מלאכא מן מרומא הוא מיכאל רב היילא דישראל (4) ויתב (5) ברישא דמלכא (6) וגדו ית שינתיה מיניה כוליה ליליא עד דאמר לאעלא קדמוי ית ספר דוכרניה דיומתא והו קריין ביה קדם מלכא עובדי דיניהון דמלכי קדמאי (7) דהוון מן קדמוי ויתב לעיל (8) מן עינוי דמלכא אחשורוש והוה מסתכל מלכא (9) דהווי כדמות גבר. עני ואמר ליה למלכא. המן (10) בעי למיקטלך ונמליך חלפיך והוא מקדים בצפרא ובעי למישאל מינך גברא דפרקך מן מותא (11) ובעי למיקטליה אלא אימר ליה להמן מה למעבד לגברא דמלכא צבי ביקריה והווי דלא שאיל מינך אלא בלבושין וכיתרא דמלכותא וסוסייא דרכיב עלוי מלכא וגברא דהוה קרי בספר דוכרניה עם שופרא הוה:

- (2). היה מסתכל והווי דכתיב בספר (12) דכרניא דהווי מרדכי על בגתנא ותרש תרין שילטוני דמלכא נטירי רישיה דמלכא דבעון לאושטא (13) ידיהון למקטל למלכא אחשורוש:
- (3). ואמר מלכא מה (14) יתעבד יקרא ורבותא למרדכי מטול הדין מילתא. ואמרו עולימיו דמלכא (15) ומשמטני לא איתעביד ליה מידעם:
- (4). ואמר מלכא מאן בדרתא. והמן על לדרת בית מלכא ברייתא למימר למלכא (16) למתלי ית מרדכי על (17) אעא דאתקין ליה:
- (5). ואמרו עולימיו דמלכא לותיה הא המן קאי בדרתא ואמר מלכא ייעול:
- (6). ועל המן ואמר ליה מלכא מה למעבד לגברא דמלכא צבי ביקריה. השיב המן בלביה ואמר מאן בכל עבדוי דמלכא יקר כוותי ולמאן יתרעי מלכא למעבד (18) יקר יתיר מני:
- (7). עני המן ואמר למלכא גברא דמלכא צבי ביקריה:
- (8). ייתון לבושא דמלכא דהוה לביש ביה מלכא וסוסיא דהוה רכיב (19) עלוהי ויתיהיב כתרא דמלכותא ברישיה:

- (9). ויתנן לבושא וסוסיא על ידוי דגברא (20) פיתוניא מן (21) שילטוני דמלכא וילבשוין ית גברא דמלכא צבי ביקריה וירכבון יתיה על סוסיא דמלכא כפתיא דקרתא ויהון מכרוון (22) קדמוהי ואמרין כדן יתעביד לגברא דמלכא צבי ביקריה. ככן איסתכל מלכא והווא ית המן והשיב (23) בלביה ואמר המן (24) בעי למקטלי ונמליך חלופי בעי כמה דהוית בהווי:
- (10). ואמר מלכא להמן המן המן סרהב ועול (25) לבי גנוי דמלכא וסב (26) מתמן חד מן כסויא דארגונא טבא וסב מתמן לבושא שיראה טבא פרוגנאן דמטכס

H V (1) דמיך *fehlt bis* — H (2) אהני. — K (3) המן. — V (4) דיתיב. — (5) H V (1) ברישיה. — K (6) ונדית שינתיה. — H (7) ההו. — H (8) מעינוי. — V (9) והווי. — (10) H V (11) למקטלך בעי. — K (12) ובעי למיקטליה. — H V (13) דוכרניא. — H (14) ידי. — V (15) איתעבד. — K (16) ומשמטני. — V (17) למיזלב. — H V (18) צליבא. — H V (19) עלוי. — H V (20) פיתונפא. — H (21) שילטוני. — H V (22) קדמוי. — K (23) בלביה. — H V (24) למקטלי בעי. — V (25) לכות. — K (26) מתמן.

כאבנין טבין ומגליין ותליין בארבע ⁽¹⁾ קדמא דיליה וגא דהבא וזמנא לכל
 זחא וזחא. וסב מתמן כלילא ⁽²⁾ רבא דהבא מוקדנא דאתין יתיה לי מן קדין
⁽³⁾ מדינתא בזמנא קדמא דקמית במלכותא. וסב מתמן ספסרא ושירונא טבא דילי
 דאיתון יתיה מן כוז מדינתא. ותרתין דדינן דלבושיהון לבושא דמלכותא דמגלייתא
 דאתין יתהון ⁽⁴⁾ לי ⁽⁵⁾ ממדינת אפריקי ופוק לאוריא דמלכא. ודבר מתמן סוסיא
 דקא ברישיה דאוריא ⁽⁶⁾ דשמיא שיפרנו דעלוהי רכבית בזמנא קדמא דקמית במלכותא.
 וכל אילין ⁽⁷⁾ מני יקרא ורכהא דאמריה לך תיזיל תעבר למרדכי: עני המן ואמר
 למלכא אית יהודאין סגיאן בישין בירתא ⁽⁸⁾ דשמחון מרדכי להדין מנהן אהיל.
 אמר ליה אחשוורוש למרדכי יהודא דתיב על תרעא דילי. וכד שמע המן ⁽⁹⁾ ית
 פתגמא הדין סני באש עלוהי וזוהי אישתני. ועינהי איתחשבן ופומיה ⁽¹⁰⁾ איסתלף
 ורעינהי אישתנישו וקטרי הרעיה משתריין וארכובתיה דא לרא נקשן. עני המן ואמר
 למלכא ⁽¹¹⁾ מרי מלכא נפישין אינן מרדכי דאית בעלמא ולית אנא ידע ⁽¹²⁾ על הדין
 מרדכי את אמר ⁽¹³⁾ עני מלכא ואמר להמן הלא לא אמרית לך אלא על מרדכי
 דתיב בתרעא דילי. ⁽¹⁴⁾ עני המן ואמר למלכא מרי מלכא נפישין אינן תרעי המלכא
 ולית אנא ידע ⁽¹⁵⁾ על הדין תרעא את אמר לי. עני מלכא ואמר להמן הא לא
 אמרית לך אלא על תרעא דעילין מיניה ⁽¹⁶⁾ מן בית נשיא ועד בית מלכא. עני המן
 ואמר למלכא גברא ההוא סניא דילי וסניא דאבהתיי. ⁽¹⁷⁾ עשרה ⁽¹⁸⁾ אלפי ככרי כספא
 יתיהבון ליה והדין יקרא לא יתעביד ליה. עני מלכא ואמר להמן ⁽¹⁹⁾ עשרה אלפין
⁽²⁰⁾ ככרי ⁽²¹⁾ כספא יתיהבון ליה ועל כל ביתך ⁽²²⁾ אנא משליט ליה ⁽²³⁾ ולא יתמנע
 מיניה הדין יקרא. ⁽²⁴⁾ עני המן ואמר למלכא ⁽²⁵⁾ עשרה בנין דאית לי ירהמן ⁽²⁶⁾ קרב
 כורסיא והדין יקרא לא יתעביד ליה. ⁽²⁷⁾ עני מלכא ואמר להמן את ובנד ואיתתך
⁽²⁸⁾ עבדין יהוון למרדכי הדין יקרא לא יתמנע מיניה. עני המן ואמר למלכא ⁽²⁹⁾ מרי
 מלכא גבר הדין הוא מני יתיה על מדינתא דאז על ריסתקא דאז והדין יקרא
 לא יתעביד ליה. ⁽³⁰⁾ עני מלכא ואמר להמן על מדינתא ⁽³¹⁾ ומחוזין אנא משליט יתיה
 וכל מלכי ימא ויבשתא ישתמעון ליה והדין יקרא לא יתמנע מיניה. ⁽³²⁾ עני המן
 ואמר למלכא טיבעיה וטיבעך יזיל בכל ⁽³³⁾ עלמא ובכל ⁽³⁴⁾ מדינתא והדין יקרא לא
 יתעביד ליה ⁽³⁵⁾ עני מלכא ואמר להמן גברא דאמר טבתא על מלכא ושיויב ⁽³⁶⁾ רישיה
 דמלכא ⁽³⁷⁾ מן קטלא טבעי וטבעיה יזיל ⁽³⁸⁾ בכל עלמא ⁽³⁹⁾ ובכל מדינתא והדין יקרא
 לא יתמנע מיניה. עני המן ואמר למלכא פרודתקיין ואיגון ⁽⁴⁰⁾ אישתדרן ⁽⁴¹⁾ בכל
 מדינת מלכא לאובדא ית עמיה דמרדכי ⁽⁴²⁾ יתבטלן והדין יקרא ⁽⁴³⁾ הדין מתעביד
⁽⁴⁴⁾ ליה. עני מלכא ואמר להמן איגון ופרודתקיין דשדרית אנא מבטל יתהון

(1) H V קדמא, — (2) K דהבא רבא. — (3) K מדינתא. — (4) K < ליה. —
 (5) H V מן מדינתא, — (6) K דשמיא, — (7) H מאני, — (8) ושמחון, — (9) K ית, —
 (10) V יסתלף, — (11) V מרי, — (12) V על, — (13) V ענה, — (14) V ענה, — (15) V <
 על, — (16) H מבית, — (17) H V עשרא, — (18) H V אלפין, — (19) H V עשרא, — (20) V
 בכרין, — (21) K כספא, — (22) H V והדין יקרא לא יתמנע מיניה, — (23) V ענה, —
 (24) H V עשרא, — (25) K קדמוי, — (26) V ענה, — (27) K יהוון עבדין, — (28) K מרי מלכא, —
 (29) V ענה, — (30) H V ועל מחוזין, — (31) V ענה, — (32) K עמא, — (33) H מלכותא, —
 (34) H ענה, — (35) K רישא, — (36) H מקטלא, — (37) H V ככולי, — (38) K < ובכל מדינתא, —
 (39) K V אישתדרת, — (40) V לכל, — (41) K < יתבטלון, — (42) V איך, — (43) H V < ליה. —

1) והדין יקרא לא יתמנע מיניה. תניינות נזף ביה מלכא ואמר ליה המן המן בעגלא לא תבטל פתגמא מן כל 2) מה דאמרית;

11). כד 3) חמא המן רשיעא דפתגמוי לא מתקבלין קדם מלכא וכל מילוי לא משתמעין על 4) לבי גנוי 5) מלכא כד כפיפא קומתיה ולא פשיטא כד אביל וחפי רישיה כד אודנהוי מרששן כד עינוהי מהשכן 6) כד איסתלף פומיה 7) כד איטמטס לביה 8) כד מנהוי מבוען וכד קטרי הרציה משתריין וארכובתיה דא לדא נקשן. נסיב מתמן לבושא דמלכותא דאיתון יתיה למלכא אחשורוש ביומא קדמאה דקם במלכותא. נסיב מתמן כל מאני מלכותא במידעם דאיתפקד. ונפק מתמן כד מבחל ועל לאוריא דמלכא נסיב מתמן סוסיא דקאי בדיש אוריא דמתליין ביה מחטפין די דהבא ואחד 9) בדיסני דסוסיא וכל 10) מאני מלכותא טען 11) על כתפוהי ומתקטריין קטרי 12) ומחלזין חלוזי. 13) אזל וקם על מרדכי צדיקא עני ואמר ליה. קום 14) לך מרדכי צדיקא בר אברהם יצחק ויעקב קדים ליה 15) סקך וקטמך 16) לעשריה אלפין ככרין כספא דאמרית לאעלא 17) מן בית גינוי דילי 18) לבי גינוי 19) דמלכא ולא איתקבלין מן קדם דאיתכון חביבין קדם אבוכון דבשמיא דבכל עידן דאתון מצליין 20) קדמי הוא מקבל צלותכון ופדיק יתכון מן יד בעלי דבביכון. השתא קום לך מרדכי צדיקא מן 21) סקך ומן קטמך ולבוש 22) לבושא דמלכותא ורכוב על סוסיא דמלכותא. עני מרדכי צדיקא ואמר ליה להמן המן רשיעא בר זרעא דבית עמלק אוריך שעה דהא אוכל לחמא 23) הדין ואישתי מיא מריהן. ובתר כן אפיק יתי וצלוב יתי על צליבא. 24) עני המן ואמר 25) למרדכי קום לך זרעא טבא מן זמיכון ניסין רברבין 26) מתעבדין לבון. 27) וצליבא דאתקניית לבישותי אתקניית יתיה. השתא קום לך 28) מרדכי לבוש לבושא דמלכותא 29) ורכיב על סוסיא 30) דמלכותא 31) דפתגמי דמלכא לא תיבטיל. 32) ענה מרדכי ואמר להמן דאיתוי תלתא זמין ותלתא 33) לילון בצומא היכרין רכיב על סוסיא דמלכותא כד ישמע המן ית פיתגמא הדין על לבי גנוי 34) מלכא ואפיק 35) מתמן כל מיני בוסמנין ומוישחנין טבין ומשה יתיה ואסחי יתיה ואלביש יתיה לבושא דמלכותא ותקין יתיה ישפיר בכל תיקוני מלכותא. ואוכל יתיה מן סעודתא דשרדת ליה אסתר מלכתא מן קדם 36) דאוריביב על סוסיא 37) דמלכא. אשתדרון ליה מן בית מלכא עשרין 38) ושבעה אלפין עולימי בחרון וכסין דהבא בימיניהן 39) ובזון דהבא בשמאלהון ומשבחין 40) קדם מרדכי צדיקא ואמרין. כדן יתעבד לגברא דמלכא 41) דברא שמיא וארעא צבי ביקריה. וכד חוו 42) דבית ישראל 43) אזלו מן ימיניה ומן שמאליה 44) ומעניין ואמרין הכרין

H V 1) וכל הדין. — 2) K H < כל. — 3) H V הוא. — 4) V לבית. — 5) H V דמלכא. — 6) H V וכד פומיה איסתלף. — 7) H V וכד לביה איטמטס. — 8) H V וכד. — 9) V בריסניה. — 10) V מני. — 11) V < על כתפוהי. — 12) H המחלזין. — 13) H V ואזל. — 14) K < לך. — 15) H שקך. — 16) V עשרא. — 17) H לבית. — 18) V מלכא. — 19) H V קדמיהי. — 20) H V שקך. — 21) H V שקך. — 22) K V לבושין. — 23) H V הדין. — 24) K עני ואמר. — 25) H ליה למרדכי. — 26) H איתעבדו. — 27) K צליבא H וצליבת. — 28) K מרדכי. — 29) H V ורכוב. — 30) V דמלכא. — 31) H V דפתגמוי. — 32) H V עני. — 33) K < לילון. — 34) H V דמלכא. — 35) K כל מיני בוסמנין מתמן. — 36) HV דרכוב. — 37) V < דמלכא. — 38) H ושבעא. — 39) H V ובזון. — 40) K < קדם. — 41) H V דברא שמיא וארעא. — 42) K בית. — 43) V אזל. — 44) K מעניין H עניין.

יתעבד לגברא דמלכא דברא שמיא ⁽¹⁾ וארעא צבי ביקרית. ⁽²⁾ אודיקת אסתר ⁽³⁾ והמת
 ית מרדכי בר אחוי דאבוהא דלביש לבושא דמלכותא וכתרא דמלכותא יהוב ביישיה
 ורכיב על סוסא דמלכא אודיאת ושבתת לאלהא דשמיא על פורקנא חדין. כד יהוב
 מרדכי ⁽⁴⁾ סקא על גוישמיה וקטמא יהוב על רישיה לעני מעיקין. ובההיא שעתא
 דהויתיה למרדכי בר אחוי דאבוה ענת ⁽⁵⁾ ואמרת ליה עלך איתקיים כתבא דכתוב
 בנביאי קדישי. מקים מן עפרא מסכניא ומן קיקילתא למכיכי יחאא למותבא יתהון
⁽⁶⁾ עם שליטין ובורסאי דיקרא מחסין יתהון. ואף מרדכי שבה ואמר הפכת ⁽⁷⁾ מספידא
 דידי לההותא עברת ⁽⁸⁾ סקא מיני ואלכישת יתי ⁽⁹⁾ לבושא דמלכותא אישכך יתך
 " אלקי ⁽¹⁰⁾ פרוקי דלא חדית ⁽¹¹⁾ לכהון דבעלי דבני עלי :

12). בכין חור מרדכי לתרע בית מלכא ביקר וברבו סניאה והמן אוסתחף
 ואול לבייתיה אבל ומכסי רישיה : ⁽¹²⁾ ובהא שעתא הוון בידוי דהמן ארבע אומנון
 ספרא דספריה למרדכי. ובנאה דאסחי יתיה. גולייך דהוה נניד סוסיא. כרווא דהוה
 מכריו קדמוי כדון יתעביד לגברא דמלכא צבי ביקריה :

13). ותני המן לורש איתתיה ולכל ⁽¹³⁾ רחמויה ית כל מה דארע יתיה.
 ואמרוין ליה חכימוי וורש איתתיה שמיע ⁽¹⁴⁾ לך מן קדמויתא דהוון תלתא גוברין
 יהודאין במדינת בבל חנניה מישאל ועזריה ⁽¹⁵⁾ ועל דלא שמעו למילוי דנבוכדנצר
 שדא יתהון לאתונא דנורא ונפקו מן שלהוביתא דנורא ומומא לא ⁽¹⁶⁾ הוה ⁽¹⁷⁾ בהון
 אלא נפק ליישא דנורא מנו אתונא ואוכל למאן דאכלו קרציהון. והשתא אין איתוי
 מרדכי מן בניהון ⁽¹⁸⁾ דאינון גוברין או עבדוי דחד מנהון דאת ישרית למיפל קדמוי
⁽¹⁹⁾ לא תיכול למקום קדמוי ארום מיפל תיפל ⁽²⁰⁾ קדמוי ולא תקום :

14). עד האינן ממללין עמיה ושלטונוי דמלכא קריבו וסדוהו למתוא ית
 המן למשקיא דעבדת אסתר :

VII.

- 1). ועל מלכא והמן למשתי עם אסתר מלכתא :
- 2). ואמר מלכא לאסתר אוף ביומא תנינא במשקיא דהמרא מה ישאלתך
 אסתר מלכתא ⁽²¹⁾ ואיתיהוב לך ומה בעותך ⁽²²⁾ דמו לפלגא דמלכותא ⁽²³⁾ ואיתעביד :
- 3). וענת אסתר מלכתא ואמרת אין אושכחית חסד ורחמין קדמך מלכא ואין
 על מלכא שפיר תתייהוב לי נפשי בשאילתי ועמי בבעותי :
- 4). ארום איודבנית אנא ועמי למשציא ולמתקטלא ולמוכדא ואילו לעבדין
 ולאמהן איודבנן ⁽²⁴⁾ שתיקתא ⁽²⁵⁾ הינא ארום לית בעיל דבבא ⁽²⁶⁾ שתיק שוי כטננא דמלכא :
- 5). ואמר מלכא אחשוורוש למתרגמניה ואמר ⁽²⁷⁾ מתרגמניה לאסתר מלכתא
 מאן ⁽²⁸⁾ אדין גברא דחשיב ליביה למעבד כדון :

(1) H וית ארעא. — (2) K אוקירת H אודיקתא. — (3) H V והות. — (4) H שקא. —
 (5) V ואמרה. — (6) K < עם שליטין. — (7) H V איספידא. — (8) K שקא. — (9) H לבושי. —
 (10) V פרוקי. — (11) V אלקי. — (12) H V ובה. — (13) H V רחמוי. — (14) H לן. — (15) K
 ועד. — (16) H הות. — (17) V בהום. — (18) H V דגובריא האינון. — (19) H V < לא תיכול
 למקום קדמוי ארום. — (20) V H < קדמוי. — (21) V ויתיהוב. — (22) H V דמו. — (23) H V
 ויתעבד. — (24) H V שתקא אנא. — (25) H וינא. — (26) H V < שתוק. — (27) V < מתרגמניה. —
 (28) V יודין ובר מאן יודין H הוה דין ובר מאן דין.

(6). ואמרת אסתר גברא בישא ובעיל דבבא המן בישא הדין. ולמה אתקרי
שמה המן הא (1) מאן בעא למפשט ידה באומתהון דיהודאי דאיתקריין בני דמרי
כולא והוא (2) בעא למקטל יתהון. והמן איתויע מן קדם מלכא ומלכתא :

(7). ומלכא קם בחמתיה מן (3) משתיא דהמרא ועל לגינת (4) ביתן והוון
מקצצין קדמיי (5) אילנין טבין דתינה חמתיה מיניה ולא נחת. והמן קם למבעי על
נפשיה מאסתר מלכתא מטול דהוא ארום דשלימת עלוי בישתא מן קדם מלכא :

(8). ומלכא תב מגינת ביתא לבית משקיא דהמרא מסתכל וחמי דהמן רמי
על ערסא דהוות אסתר יתיבא עליה ואמר ליה מלכא (6) אף למכבש ית מלכתא עמי
בטרקלינא את בעי. ופתנמא נפק מפוס מלכא ואפוי דהמן הוון הפיין :

(9). ואמר חרבונא חד מן סריסאי קדם מלכא והוא חרבונא דכיר לבישתא
אלא על הדא דכיר לטב מטול דעם המן הוה בעיצתא דנסב עצתא למיעבד צליבא
למרדכי וכד המא דשלמא בישתא על המן ועל ביתיה אול הוא חרבונא ואמר ליה
למלכא. אוף לך (7) מלכא בעי המן (8) מקטל וגסיב ית מלכותא מינד. ואי לא
מהימנת לי ישרד וחוי ית צליבא דעבד המן למרדכי דמליל טבתא על מלכא. והא
קאי בביתיה (9) דהמן רומיה המישין אמין. עני מלכא ואמר למרדכי (10) צליבו יתיה
עלוי. ועל מרדכי אתקיים (11) כתבא דכתיב (12) בכתיבי קדישי. כד דעי (13) קדם יי
אדחתיה דגברא אוף בעלי דבכוי יסמכון (14) עימיה :

(10). עני מלכא ואמר למרדכי מרדכי יהודאה דשוייב מלכא מן קטול קום
אויל סב (15) ית המן בעיל דבבא בישא מעיקיהון דיהודאי וצלוב יתיה על צליבא
דאתקין (16) לנפשיה והון יתיה דינין בישין (17) ועיבד ביה היך דשפר באפיך. בה שעתא
נפק מרדכי מן קדם מלכא וגסב ית המן (18) מתרע בית מלכא. עני מרדכי ואמר
להמן (19) איתא לך (20) עימי המן סנאה ובעיל דבבא בישא מעיקניהון דיהודאי ונצלוב
יתך על צליבא דאתקינתא לגימך. עני המן רשיעא ואמר למרדכי צדיקא. קדם עד
(21) דלא יסקון (22) יתיה (23) לצליבא בכעו מינד מרדכי צדיקא (24) לא תצלבני כהדין
דצלבין לגבריין הדיוטין (25) גיברי דעלמא לא ספנית יתהון ורברבני מדינתא (26) אישתעבידו
קדמיי ארגישית מלכין במימר פומי ובממלל שפותי בהילית מדינן. ואנא המן פתשגר
דמלכא הוה שמי (27) מתקרי (28) בבא דמלכא. זיע אנא מינד מרדכי צדיקא דלא
תעבד לי היכמה החשיבית למעבד לך. חוס על יקרי ולא (29) תקטליני (30) ותחבליני
כאנג (31) אב. טב אנת מרדכי עביד היך טיבותך מקטול נפש. (32) לא תקטליני
(33) כמה דלית בכון (34) קטילי נפש. לא (35) תדבר לי שנאתיה דאנג וקנאתיה דעמלק
לא תקני בי כבעיל דבבך בלבך ולא (36) תינטר לי היך מה דנטר וגקם עשו אבא.
ניסון רברבין איתעבידו לך (37) כמה דאיתעבידו לאבחתך כד עברו בימא. עייני כהתן

(1) H V מן. — (2) H בעי. — (3) V משקיא. — (4) H V ביתא. — (5) H לאילנין. —
(6) H V אוף. — (7) V < מלכא. — (8) H V ניקטל. — (9) V < דהמן. — (10) V צלוב
צלובו. — (11) H V מה. — (12) H V בכיתבי. — (13) H V מן קדם. — (14) H < עימיה. —
(15) H יתהון מן בעלי דבבא < K ית. — (16) K < לנפשיה. — (17) H V ועביד. — (18) H V
מן תרע. — (19) V איתא. — (20) K עימי. — (21) H V לא. — (22) H יתי. — (23) H V על צליבא. —
(24) V דלא. — (25) H וגברי עלמא. — (26) H אישתעבידו. — (27) H V והוה מתקרי. — (28) V
אבא. Punkt. corrig. — (29) H תקטליני. — (30) V ותחבליני H ותקבליני. — (31) V אבא. — (32) H
לא תקטליני. — (33) H V כמא. — (34) H V קטילי. — (35) V תדבר. — (36) H תעבידו. — (37) V כמא. —

למחמי יתך ופומי לית אנא יכיל למפתח קדמך על (1) הנסבית (2) עלך ענתא מן (3) רחמי ומן ורש איתתו. בבני מיןך חוס על נפשי מרי מרדני צדיקא לא תמחי שמי בפריע בעמלק אבא, וסיבותי על צליבא לא תצלוכ (4) והך דאת בעי קטול יתו. רישי תעדו בסיפיה דמלכא דבה מתקטלין כל רברבי מדינתא. ישרי המן צווח וברי ולא מרכן מרדני (5) אדניה ליה: וכד הוא המן (6) מילוי לא משתמעין (7) נטל איליא ובכיתא על נפשיה במצעות (8) גנתא ביתנא. מתיב וכן אמר אציתו לי אילניא וכל שתיליא (9) דשתילו מן יומא דבראשית דבר המדתא בני (10) למסוק (11) לאלכסנדריא דבר פנדרא. איתכנשו כולהון ועצו עיצה מן דרומיה המסין אמין יצטלב המן על רישיה. נופנא אמרה קוצרא אנא דלית אנא יכיל (12) יצטלב ברישי (13) דמיני נסבין חמרא (14) דניסוכין, אדרא (15) אמר (16) יצטלב ברישי (17) ולא יכילנא (18) יצטלב ברישי חילא אנא. אמרת תאניתא (19) יצטלב ברישי ולא יכילנא (20) יצטלב ברישי דמיני נסבין לכיבוריא ומני לביש אדם וחוה. ויתה אמרה יצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב ברישי דמיני נסבין מישהא למנתא. הכים הווא ברא יתו למפרע שטריה דעיבוריה נביאה (21) סב (22) הרובא דיצטלב ברישיה. אמר דיקלא קדם נטריה ידעין כל בני בישרא דהוא המן רישיעא בר בריה דאנן עמלקאה כל מלכיא יודין קדמך דאת הוא אלהא ולית בר מיןך לך יאי למפרוק בניא (23) כמא דפיקתא ית (24) אבתתהון. מתיב קודשא (25) ברוך הוא ואמר ליה (26) יישר הילך כל מה דאמרת נסיב יתך בעצה (27) דיצטלב ברישך דאת זוגא לכנישתא דציון סבורית. אמרת אתרוגא דיצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב ברישי דעליי (28) אתיא כל עמא כולהון למיסב מן אביי לשבחה קדמך. פתח אסא פומיה (29) יצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב ברישי דעליי אמרין ששון ושמחה ועוד (30) הא אנא שותף עם אתרוגא. צווח בלוטא ואמר (31) יצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב ברישי דבורה (32) מניקה דרבקה (33) קבורה תחותי. קרא בוטמא (34) ואמר (35) יצטלב ברישי ולא יכילנא דיצטלב ברישי (36) דאבשלום בריה דהויד איתלי ברישי. דומנא אמר (37) יצטלב ברישי ולא יכילנא דצדיקא מתילין לקבלי. שמעו מני אמר אדוא צליבו יתיה להמן רישיעא (38) ולעשרה בני (39) עליי צליבא דאתקין (40) יתיה לנפשיה (41) דהכין כתבא מפרש ועלבו (42) יתיה על צליבא דאתקין למרדני (43) וחמת דמלך מלכיא נחא:

VIII.

1. ביזמא החווא יהיב מלכא אחשורוש לאסתר מלכתא ית (44) בייתא דהמן בעיל דבניהון דיהודאי ומרדני על קדם מלכא דחויאת אסתר מה הוא לה:

(1) H דאינסבית, — (2) H V < עלך, (3) V רחמי, — (4) V והוא, — (5) H V אדניה, — (6) H V (לא דלא משת' מילוי, — (7) K בטל, — (8) H V גנת, — (9) H V דשתולית מן יומי בראשית, — (10) V מיסוק H סוק, — (11) H V לאלכסנדריא, — (12) V דיצטלוב, — (13) H V מחמת דמיני, — (14) K בניסוכין, — (15) H אמרה, — (16) H איצטלב, — (17) H V ולית אנא יכילנא, — (18) V דיצטלב H איצטלב, — (19) H איצטלב, — (20) V דיצטלב H איצטלב, — (21) V טב, — (22) H V חרינא, — (23) V כמה, — (24) H V אבתנא, — (25) K < ברוך הוא, — (26) K ישר, — (27) H דאיצטלב, — (28) H V אתי, — (29) H V דיצטלב, — (30) H V דאנא, — (31) H V דיצטלב, — (32) V מניקה H מניקה, — (33) H V קבורא, — (34) V אמר, — (35) H V דיצטלב, — (36) H דרישי דאבשלום, — (37) H איצטלוב, — (38) H V ולעשרא, — (39) K < עליי, — (40) H V < יתיה, — (41) H הכין, — (42) H V ית המן, — (43) H V וחמתא, — (44) H V בייתיה, —

- (2). (1) ואעבד מלכא ית עזקתיה דאעבר מהמן ויהב יתיה למרדכי ושויתא אסתר ית מרדכי על ביתיה דהמן :
- (3) ואיסיפת אסתר ומלילת קדם מלכא ונפלת קדם (2) רגלוי ונכת ואיתחנת ליה למעברא ית בישתא דהמן בר המדתא אנניא וית מחשבתיה דחשיב על יהודאי :
- (4). ואישיט מלכא לאסתר ית שריבטא דדחבא (3) דהוה בידיה וקמת אסתר (4) ועלת קדם מלכא :
- (5). ואמרת (5) אסתר למלכא אין על מלכא (6) שפר ואין אשכחית חסד ורחמין קדמך וכשר פתנמא קדם מלכא ותקנא אנא בעיני (7) יתכתב כתבא למבטל ית (8) איגרתא מחשבתא דהמן בר המדתא (9) אנניא דכתיב (10) למובדנא ית (11) כל יהודאי דאית בכל (12) מדינתא דמלכא :
- (6). מטול (13) דהיך אנא יכלא למיחמי (14) ית בישתא דאורע ית עמי וחיך איכול ואיחוי באבדנא (15) דתולדותי :
- (7). ואמר מלכא אחשורוש לאסתר מלכתא ולמרדכי יהודאה. הא את סרחת מן (16) שירוי דשאלתך ואמרת לך (17) מהדין (18) אומה אויך (19) איעבד מינך מלכין ושלטונין ומן (20) הדיא ורעיתא (21) את (22) דאיעבד מינך הגמנוין ופולמרבין ואמרת (23) לי לית אנא ידעא דאבא ואימא מיתו ומליתא זעירתא שבקון יתי. (24) הא ביתיה דהמן יהבית לאסתר ויתיה צליבו על צליבא על דפשיט ידיה ביהודאי :
- (8). ואתון כתבון על יהודאי היך דשפר בעיניכון (25) בשום מלכא וחתמו בעזקתיה דמלכא מטול דכתבא (26) דמכתב בשמיה דמלכא (27) ומחתם בעזקתיה דמלכא לא בשיל :
- (9). ואיתקראו ספרוי דמלכא בעידנא ההוא בירחא תליתאה (25) דהוא ירח סיון בעשרין ותלתא יומין ביה (29) ואכתב (30) ית כל מה דפקיד מרדכי על יהודאי ועל יקרוי דמלכא ועל רברבניו ועל שלטוניו דמדינתא דאית מהינדקי ועד כוש מאה ועשרין ושבע מדינן מדינתא ומדינתא היך כתבא ועמא ועמא היך לישניה ועל יהודאי היך כתבון והיך לישנתון :
- (10). (31) ואיכתב (32) בשמא דמלכא אחשורוש ואיחתום בעזקתיה דמלכא ואשתדחון (33) איגרתא ביד דהיטיא בסוסואתא רבני ריכשא ערשילאי בני רמכאי :
- (11). דיהב מלכא ליהודאי (34) די בכל קוריתא וקוריתא למתכנשא ולמיקם על (35) נפשהון למשיציא ולמקטל ולמובדנא ית כל (36) חילוואתא עמא (37) ומדינתא דמעיקין להון (38) וטפליא ונשיא אוף עובדיוהון (39) מבוזין :
- (12). ביזמא (40) חד (41) בכלהון מדינתא דמלכא אחשורוש בתלת (42) עשרי לירחא דתרי (43) עסר הוא ירה אדר :

(1) K ואעדי, (2) H V רגלוי, (3) K H < דהוה בידיה, (4) H ונפלת, —
 (5) K < אסתר למלכא, (6) V שפיר, (7) H ותכתב, (8) V איגרתא, (9) K <
 אגניא, (10) V למובדנא, (11) H < כל, (12) H V מדינתיה, (13) V היך, (14) V
 בבישתא, (15) H דתולדותי, (16) H V שירווא, (17) H V מן הידי, (18) V H אומא,
 (19) H ואעבד, (20) V הידי, (21) K V < את, (22) K דאיעבד, (23) K < לי,
 (24) V השתא H שהא, (25) H V בשמיה דמלכא, (26) V דמתכתבא H דמתכתב,
 (27) V ומתחתם, (28) V הוא, (29) H V ואיכתב, (30) H V < ית, (31) V ואיכתב
 H ויכתוב, (32) H V בשמיה, (33) K ספריא, (34) H V דאית, (35) V נפשהון,
 (36) H V חילוואתא, (37) H V ומדינה, (38) H V וטפלא, (39) V ניבוזין H ניבוזין,
 (40) V חדא, (41) V בכל, (42) H V עשר, (43) H V עשר, —

13), (1) פירש כתבא (2) דדיטנמא (3) איתפרסת, מלכא אחשודוש שדר אינתא על יתבי (4) ימא ויבישתא, ועל ארכוני מהוואי ועל רברבי הלוחא (5) דדירין בכל ארעא וסני כתבא כתבית (6) למחויא לכון (7) דבמטול דבעמזן סניאין (8) שליטין ועל יתבי ימא ויבישתא אמליכית ובה במלכותא לא (9) נתרברב אלא ברוחא (10) ניהתא (11) ובמכיכות (12) רוחא, נהלך כל ימא ובשלמא סניא למשוויא יתכון שלמא סני וכל דדירין תחות מלכותי וכל דעבי דמיתגרא בימא וביבישתא למיתחפכא בין עמא (13) לעמא ובין לישנא ללישנא חד אנא מן סופא דארעא ועד סופא, כדן כתבית למחויא לכון (14) על (15) תמימותהון וקשיטותן דהוין דחמין לכל עמא ומוקרין לכל מלכיא ועבדין טב עם שלמוניא דארעא ואית מנהון (16) גברין ביטין (17) ואיתקרבן למלכותא ומלכותא איתמסרת בידהון (18) ובנכילוחון (19) ובשקרזוהון אמעין ית מלכותא וכתבון (20) ית אינתא דלא (21) תקנון קדם שמיא (22) ואף, בכני אנשא ביטין, ועל מלכותא הינון קשיין והוא שאילתא דשאלו מן מלכא נקטלוך גברין צדיקין ודמא זכיא סניעתא (23) נשפכוך כד בישתא לא עברו ודינא דקטלא לא הוה הייבין ואיתיהון אינון גוברין צדיקין, (24) אסתר דמשבחה בכל הדרא ומרדכי דחכים בכל חכמתא ומומא בהון לא אשתכח ולא באומתהון ואנא השיבית בגרמי דאומתא (25) אהרנייתא שאיל מני (26) אנא כדלא הויתי ידע דיהודאי שאיל מני דמתקריין בנוי דמרי כולא (27) דהוא ברא שמיא וארעא ובמלכין (28) רברבין ותקופין מני דבר יתהון ולא בהתהון, מטול אף דהמן בר המדתא (29) מהנדייה ומן זרעיה דבית עמלק הוה ואתא לוותן והוא מינן טבתא (30) רבתא ושבחה סניא ורבותא ורבינן יתיה ויקרינן יתיה וקרינן יתיה אבוי דמלכא ומן ימיניה דמלכא הוה יתיב והוא לא ידע למסוברא יקריה אף לא למקבלא מלכותא אלא (31) מהרהר הוה בליביה למקטל למלכא ולמסב מיניה (32) ית מלכותא מטול דהמן בר המדתא צלבנן (33) יתיה וכל דהוה שוי אסקינן ברישיה ומן דברא שמיא וארעא אסיקת מחשבתיה ברישיה :

14), דהטיא רכבי ריכשא ושלמוני נפקו טרידין ודהופין בגזרתיה דמלכא

דיטנמא (34) איתפרסת בשוטיין בירתא :

15), ומרדכי נפק מן קדם מלכא כלבושא דמלכותא (35) כד חדי וישפיר

ליביה ביקרא סני וברכו יתרא (36) לבייש לבישא דמלכותא מילתא ברפסא (37) ותכלתא שיר (38) ברהבא טבא דאופיר ומקבעין ביה מרגליין ואבנין טבין לגו מן סרבלא (39) אבנין טבין לבייש מינקא דכרום ימא מערבאה לגו מיניה לבייש כיתונא דארגונגא דצירין (40) עלה דמות כל ציפר גרפא ועופי שמיא (41) והו (42) דמיה (43) דכיתונא ארבע מאה (44) ועשרין בכרי דהבא והמינא מחית בהרציה (45) ומקבעין

(1) H V פירוש, — (2) H V ודיטנמא, — (3) V איתפרסת, — (4) H מיא, — (5) H V די

דירין, — (6) H למחויא, — (7) H V רבו מטול, — (8) H V שליטין, — (9) H V נתרברב, — (10) H

ניהתא, — (11) H V ובמכיכותא, — (12) H V < רוחא, — (13) K ועמא, — (14) H ועל, — (15) H

תמימותהון, — (16) V גוברין, — (17) H V ואיתקרבי, — (18) V ובנכילוחון, — (19) V ובשקרזוהון, — (20) K

< ית, — (21) V תקנין, — (22) H V ואף, — (23) K V נשפעין, — (24) H דמישתבחה, — (25) V אהרותא, —

(26) K כדלא אנא, — (27) H והוא, — (28) V תקופין ורברבין, — (29) H V מהנדייא, — (30) H

< רבתא, — (31) H V הוה מהרהר, — (32) K < מהרהר, — (33) V < יתיה, — (34) V

איתפרסת, — (35) H < כד, — (36) V לבייש, — (37) V ותיבלא, — (38) K ברהבא אופיר, —

(39) V < אבנין טבין, — (40) K בה, — (41) V והוין, — (42) H דמי, — (43) K < דכיתונא, —

(44) V ועשרים, — (45) H V דמקבעין, —

(1 בארכוהו אבני בורלא מוקין (2 פרתוין (3 רמי ברגליה (4 מחתן (5) במקורו
 דהבא (6) ומחין בזמניוין וספסירא מדא תלי בהרציה (7) מחתא (8) בהולת הלית
 דהבא וציי עליה קרתא (9) דירושלם ועל דיה דספסירא ציי (10) עלוי גרא דמחא
 הדיא מדא מחית בדישיה וצעיר בצבעונין ועכיד למלכי לעילא מיניה כלילא
 (11) דהבא רבא (12) מקונא ולעילא מן כלילא טוטפן דמקבעין בדהבא (13) דידעין
 כל עממיא אומיא ולישניא (14) דהה מדכי יהודא למקיימא קריא דכתיב ויהוון כל
 (15) עממי ארעא ארום שמא די (16) אתקרי עלך (17) וידחלוך מנך, ובמפקיה מדכי
 מן תדעא דמלכא שוקיא באסא מכיכין ודרותא בארמונא נגיד מולא בהבלי בוצא
 עלמן מחתן בדישיהון כלילא (18) דכהניא נקטיין בדיהון (19) הצוצרותא (20) ומכריתין
 ואמדין כל דלא יתן שלמא למדכי ושלמא ליהודאי הדמין יתעבד וביתי נוולי
 (21) ישתווה. (22) ועשרה (23) בני המן (24) סרין ידהון ואולין קדם מדכי צדיקא ואמדין
 מאן דיבא אנא ליהודאי ומשלם אנא (25) דרשיעי בדישיהון ודהון המן אבונן טפשא
 דהתרחין על עותריה ועל יקריה מדכי (26) ענוונא תבריה (27) בצומא ובצלוחתא דאסתר
 צדיקתא (28) מדיקא מן הרבא דלית אפשר (29) למלכא דמהלכא עם בני (30) אינשא
 (31) בשוקא הור מדכי עיני (32) וחוא (33) יתה ואמר ברוך " שלא (34) נתנני טרף
 לשניהם, מתיבא אסתר (35) ואמרת עזינו מעם " עושה שמים וארין, סגיאן (36) מן
 בני אינשא (37) הוה הדיון על מפלתיה דהמן רשיעא ומודין ומשבחין על פורקנא דהוה
 להון ליהודאי ומשבחין על פורקנא (38) ויקרא דהוה, ליה למדכי צדיקא בומנא הוה
 דהכין כתיב ומדכי (39) צדיקא נפק מן קדם מלכא בלבושא דמלכותא תיכלא
 (40) ומילא וכלילא דהבא רבא ומכך בוצא וארמונא וקרתא דשושן צהלה
 (41) והדייה :

(16). (42) וליהודאי (43) הות נהורא וחדותא ודיצא ויקרא :

(17). ובכל מדינתא ומדינתא ובכל קריתא וקריתא אתרא דפתגמיו דמלכא
 וגזירתיה מטיין חדותא ודיצא ליהודאי (44) ומשקיא (45) ויומא (46) טבא, סגיא מן
 עממיא דארעא מתניירין מטול (47) דנפל דחלתא דיהודאי עליהון :

IX

(1). ובתרי (48) עסר (49) לירחא (50) הוא ירחא דאדר בתלת (51) עסר יומין ביה
 דקריבו פתגמיו דמלכא וגזירתיה למתעבדא (52) בזמא דסבירו בעלי דבביתון דיהודאי
 למישלט בחון (53) ביה בזמא אתהפיכו יהודאי ושליטו בשנאיהון :

(1) H בארכוהו, — (2) V פרתוין II — (3) V רמיה, — (4) V מחוין, —
 (5) H V במקורוין, — (6) V ומחמתין, — (7) K < מחתא, — (8) V כהולת, — (9) V
 H וירושלם, — (10) V עליה H עליה, — (11) H V רבא דהבא, — (12) H V מקונא, —
 (13) V דידעון, — (14) H רהוא K מרדכי יהו' דהוה, — (15) H V עממי, — (16) H V יתקרי, —
 (17) H V < וידחלוך מנך, — (18) H וכהניא, — (19) V הצוצרותא, — (20) K V ומכריתין, —
 (21) V ישתווין, — (22) H ועשרה, — (23) H V בנין דהמן, — (24) V סבירין H חבורין, — (25) H
 דרשיעא, — (26) V ענוונא, — (27) H V בצומיה ובצלוחתיה, — (28) K מדיקא מן חרבא, —
 (29) V דמלכותא, — (30) H V אינשא, — (31) K < בשוקא, — (32) H V וחוא, — (33) K יתהון, —
 (34) V נתנני, — (35) H ואמרה, — (36) H < מן, — (37) V הוון, — (38) K < ויקרא, — (39) V
 H < צדיקא, — (40) H ומילת, — (41) H V וחרוה, — (42) V ליהודאי, — (43) H V הוה, —
 (44) H ומישקיא, — (45) H ויומא, — (46) K טבא, — (47) H דנפלת, — (48) H V עשר, — (49) V ירחין
 H ירחי, — (50) H V דהוא, — (51) H V עשר, — (52) H V יומא, — (53) K < ביה בזמא, —

- (2). ואיתכנישו יהודאי בקרויהון בכל מדינתיה דמלכא (1) אחשורוש למפישט
 (2) ית ידהון ולמיקטלא אינשא דבעו לבישתהון ונברא לא קם מקדמיהון מטיל
 דנפלת אימתהון על כל עממא;
 (3). וכל (3) שילטוני דמדינתא ומגיסתרני ורברבניא ועבדי עיבדתא (4) דמלכא
 משבחין (5) ית יהודאי מטיל דנפלת אימתא דמרדכי עליהון;
 (4). מטיל דתקיף (6) הוא מרדכי בביתיה דמלכא ושמעיה אויל בכל מדינתא
 מטיל דנברא מרדכי אויל ותקיף;
 (5). וקטלו יהודאי בבעלי דבביהון מחתא דחרבא ודקטלא ודשציא ועבדו אוף
 בשנאיהון כרעותהון היך צביוני נפשהון;
 (6). ובשושן בירתא קטילו יהודאי ונמרו חמש מאה נברין;
 (10). וית עשרתוי בנוי (7) דהמן בר המרתא דהוה מעיק ליהודאי קטילו אלא
 בביתא לא אושיטו ית ידיהון;
 (11) ביומא ההוא על מינינא דקטיליא בשושן בירתא קדם מלכא;
 (12). ואמר מלכא לאסתר (8) מלכתא בשושן בירתא קטילו יהודאי ונמרו חמש
 מאה נברין וית עשרתוי בנוי דהמן בשאר מדינתא דמלכא מה עבדו מה שאלתך
 ויתיהיב לך ומה בעותך (9) טוב ותתעבד;
 (13). ואמרת אסתר אין על מלכא שפיר יתן אוף למחר ליהודאי דאית בשושן
 למעבד היך גזירת יומא דהון וית (10) עשרתוי בנוי דהמן (11) יתלון על צליבא;
 (14). ואמר מלכא למתעבדא כדון ודיטגמא (12) איתפרסמת בשושן. המן
 איצטלב על תלתא אמין פרשנתא דהון מיניה אמתא דהא. פרשנתא איצטלב על
 תלת אמין דלפון דהון מיניה אמתא דהא. דלפון איצטלב על תלת אמין אספתא
 דהון מיניה אמתא דהא. אספתא איצטלב על תלת אמין פורתא דהון מיניה אמתא
 דהא. פורתא איצטלב על תלת אמין אדליא דהון מיניה אמתא דהא. אדליא איצטלב
 על תלת אמין אירדתא דהון מיניה אמתא דהא. אירדתא איצטלב על תלת אמין
 פרשמתא דהון מיניה אמתא דהא. פרשמתא איצטלב על תלת אמין אריסי דהון
 מיניה אמתא דהא. אריסי איצטלב על תלת אמין ארידי דהון מיניה אמתא דהא.
 ארידי איצטלב על תלת אמין ויותא דהון מיניה אמתא דהא. דהא עשיראה.
 עשרתי בנוי דהמן איצטלבו על צליבא: והוא צליבא משקע בארעא תלת אמין.
 ובריה הוה רם תלת אמין מן ארעא. והוה אורכיה דצליבא ארבעין וארבעה אמין;
 דהמן (13) צליב ברישיה הוה סבוס (14) דצליבא חמישין אמין: ואתא מרדכי וזוא (15) ית
 המן ולבניו דצליבין על צליבא עני מרדכי ואמר להמן את השבת למעבד (16) בישא
 לעמא בית ישראל וידע (17) סתירתא ומחשבתא אסיק מחשבתך בדישך. את (18) בעי
 למקטל יתן ולמישיציא יתן מתחות (19) כנפוי דאכונן דכשמיא. ואינון (20) עבדין
 (21) עמך וצלביונון יתך ולבניך תחות כנפך;

(1) V < אחשורוש. — (2) H V < ית. — (3) V שילטוני. — (4) H V די למלכא. —
 (5) K < ית. — (6) V < הוא. — (7) K המן. — (8) V < מלכתא. — (9) V עור. — (10) H
 עשרתי. — (11) K יתלון. — (12) K V איתפרסת. — (13) V איצטלב. — (14) V < דצליבא. —
 (15) H V להמן. — (16) V בישתא. — (17) V סתירתא. — (18) V בעית. — (19) H V כנפוי. —
 (20) V עבדי. — (21) H עמך טיבוי. —

- (15). ואיתכנישו יהודאי דהוּ בשושן בירתא טוב ביומא דארבעת עשר לירח אדר וקטילו בשושן תלת מאה גבריין ובביתא לא אושיטו ית ידיהון :
- (16). (1) ושרכא יהודאי דהוּ במדינתא דמלכא אחשורוש איתכנישו וקמו וחוון מדי נפשיהון ואיתניחו מן בעלי דבביתון וקטילו בשנאייהון שבעין (2) וחמשה אלפיין ובביתא לא אושיטו ידיהון ואילין אינון (3) גבראין דקטילו (4) יהודאי בשושן הינון שנאייהון דישראל. דהון אמרין לדבית ישראל מיכא ועד (5) דקליל יומין (6) אגן קטלין לכוּן וטרפינן בניכוּן לארעא :
- (17). ביום תלת עשר (7) יומין לירח אדר ואיתניחו בארב (8) בארבעה עשר ביה ועבדו יתיה יומא דהדותא ומשקיא :
- (18). ויהודאי דהוּ בשושן איתכנישו בתלת עשר ביה ובארבעת עשר ביה ואיתניחו (9) בחמשא (10) עסר ביה ועבדו יתיה יומא דהדותא ומשקיא :
- (19). מטול הכנת יהודאי (11) דהוּ בכופרניא דיתבין (12) בקרויא (13) דקירתתא עבדין (14) ית יומא דארבעת (15) עסר לירחא דאדר דהדותא ומשקיא ויומא טבא ומשלחין מאני גבר לחבריה :
- (20). וכתב מרדכי ית פיתגמיא האילין וישרד איגרתא על כולהון יהודאי דאית בכל מדינתא דמלכא אחשורוש קריביא ורחיקיא :
- (21). למקיימא עליהון למיהוי עבדין ית יומא דארבעת עשר לירחא דאדר וית יומא דחמשת עשר ביה בכל שתא ושתא :
- (22). היך יומין דאיתניחו בהון יהודאי מן בעלי דבביתון וירחא דאיתתפיך להון (16) מן אבלא לדחותא ומן (17) עקתא ליומא (18) טבתא למיעבד יתהון יומתא דמשקיא ודהדותא ומשאלין מאני (19) גבר לחבריה ויהבין (20) מתנתא למיסכניא :
- (23). וקבילו יהודאי (21) עליהון ית מה דשריאו למעבד וית מה דכתב מרדכי עליהון :
- (24). מטול דהמן בר המדתא אגניא מעיקיהון דיהודאי השיב על יהודאי למגרמא יתהון צבע פיסא רמא ערבא וסבתמא לכל עדבא למגרמא יתהון ולמישיצאה יתהון : וכד חזו להמן ולבניו דצליבן על צליבא יומין סגיאין אמרין למה אסתר עביה על מה (22) דכתיב לא תבית נבילתיה על (23) צליבא ענת אסתר ואמרת להון על דקטל שאיל מלכא לגיורא דגבעונאי הוון בנוי צליבין על צליבא מן שירוי דהצדא דטערין עד יומא דנחת מישרא דהון שיתא ייחין וכד הוון דבית ישראל סלקין נתהוון בבית מקדשא (24) הוון עממיא אמרין להון (25) למה אילין צליבין ענו דבית ישראל ואמרין להון על דפישט אבוהון ודיה כגיורוי דגבעונאי וקטל יתהון המן רשיעא דבעא (26) לשיציא לדבית ישראל על אחת כמה וכמה יהוי הוא ובנוי (27) צליבין על צליבא כל (28) יומי עלמא :

(1) H וישארא. -- (2) H וחמשא. — (3) H V גבריא, — (4) K בהון יהודאי, — (5) K קליל, — (6) K אגא קטלינו, — (7) V < יומין, — (8) H V בארבעת, — (9) V בחמשת, — (10) H V עשר, — (11) H דהוון, — (12) V בקרויא, — (13) H V דקוקתא, — (14) K < ית, — (15) H V עשר, — (16) V אבלא H מן עקתא, — (17) H אבלא, — (18) H V טבא, — (19) H גברא, — (20) V מתאנתא H מתנתיה, — (21) K < עליהון, — (22) H דכתיב כחורה, — (23) bei (24) H הוון, — (25) H למא, — (26) H לשיצאה, — (27) V צליבין, — (28) H יומי.

(25).¹ ומעלת אסתר קדם מלכא אמרת מה דכתיב בסיפרא דיסתיעצאה ישתיצון² ית דוכרניהון דבית עמלק מתחות שמיא. וקם המן מודעיתיה דבית עמלק והשיב³ מהשבת⁴ בישא על דבית ישראל ומחשבתיה בדישיה סלקת וצלבו יתיה וית בניו על צליבא :

(26). מטול כדן קרו לזומתא האילין פורים על שם פורתא ועקתא דארע יתהון מטיל⁵ כתבא ומפדיש באגרתא הדא מהו על כדן⁶ ומה ארע יתהון :

(27). קיימו וקבילו יהודאי עליהון ועל בניהון ועל כל⁷ מה⁸ דאיתספון עליהון ולא יפסקון למיהו עבדן ית תרין יומיא האילין היך כתביהון והיך ומניהון בכל שתא ושתא :

(28). ויומיא האילין⁹ נזכרין¹⁰. ונתעבדו בכל דרא ודרא¹¹ זרעיתא וזרעיתא מדניתא ומדינתא וקריתא וקריתא ויומי דפוריא האילין לא יעברון מינו יהודאי דוכרניהון לא יפסוק מינו בניהון :

(29). וכתבת אסתר מלכתא ברתיה¹² דאביהיל ומרדכי יהודאה ית כל תוקפא למקיימא ית אגרתא דפוריא הדא. תניינות מטול דאין הוות ישתא¹³ דעיבורתא לא יקרן מגילתא באדר קדמאה אלא באדר¹⁴ אחרניא יקרן יתה :

(30). וישרר אגרתא על כולהון יהודאי על מאה ועשרין ושבע מדינן דמלכות אחשוורוש מילוי דשלמא ודקושטא :

(31). למקיימא ית זומתא¹⁵ דפוריא האילין בזמניהון היך מה דקיימו עליהון מרדכי יהודאה ואסתר מלכתא¹⁶ היך דקיימו על נפשיהון ועל¹⁷ בניהון מילי¹⁸ דצומא ודתעניתא :

(32). ומימר דאסתר איתקיים מילי דפוריא האילין ואיתכתב בסיפרא :

X.

(1). ושוי מלכא אחשוורוש¹⁹ תמא על ארעא וכד ידע²⁰ מלכא אחשוורוש עמה דאסתר ותולדתה שוי יתהון בני תורין בנו עלמא ושעבד כולהון בני אומתא וכולהון מלכותא²¹ ושוי²² תמא על ארעא ועל תגארי ימא :

(2). וכל עובדיה דתוקפיה וגבורתיה ופירוש רבותיה דמרדכי דרבי יתיה מלכא הלא אינון כתיבין על סיפרא דמילי יומיא למלכי מדי ופרס :

(1) V ובמעלה. — (2) K וית. — (3) V מחשבתן H מחשבן. — (4) V בישתא. — (5) H V כן בתיב. — (6) bei V später hinzugefügt אבהתנא למיקבע יומיא האילין על נוסיא דעבד להון מרי שמיא מטול היכנא עבדו דיידעין בניהון מה ארע יתהון. — (7) V גיוריא. — (8) V המיתוספן H דמסתופין. — (9) H V נזכרין. — (10) H V ונתעבדון. — (11) bei V spä- V ter hinzugefügt לישנא אחרניא: בדריא האילין ובדריא דווימו משיחא יחוסא דכניא וליואי ויחוסא דכולהון ישראל מדניתא דמקפא שורא כן יומי יהושע בר נון ומדינה דלא מקפא שורא כן יומי יהושע וקרויא וזרכיא יהוון קראן ית מגילתא כתיקונהון ועבדן יומי פוריא האילין כהלכתהון דלא יעוברון מן חמיסר בירחא דאדר ואילך מגו קהלא דיהודאי ודוכרנא דפורענות עמלק לא יסופון ולא יפסקון מן בניהון. — (12) V בת אביהיל. — (13) V דעיבורא. — (14) H תנינא. — (15) V < דפוריא. — (16) K < בניהון. — (17) V ורעיהון. — (18) H V דצומתא. — (19) V תמהא H תמה. — (20) H V < אחשוורוש. — (21) K ושדי. — (22) H V תמה.

(3) ארום מדכי יהודא פתשני דמלכא אחשודוש (1) גיברא וסבא דיהודאי
רב (2) כל עממא ומסוף עלמא ועד סופיה אישתמע שמעיה וכל מלכיא דחילו
מיניה ובר (3) חוץ ליה מודעועין מיניה. הוא מדכי דמי לכוכב נוגהא דמזרח ביני
כוכביא דדמי לשפרפרא הנפיק בעידן צפרא דדמי (1) לישושנה דקיימא על (2) פרצדי
דמיא ומטול (3) הכי (4) רבתון דיהודאי ודעי בסניעתהון דאתא ותבע (5) טבאתא
לעמיה וממליל שלמא לכל זרעתיה :

(1) K גיברא H גיברא, — (2) H V על, — (3) H חו, — (4) V לישושנא, — (5) V
פצירי, — (6) H V הכין, — (7) H הוה רבהון, — (8) H טבאתא, —

LEBENS LAUF.

Ich, Moritz David, mosaischer Confession, bin geboren am 18-ten Dezember 1875 zu Gimbsheim (Rhein Hessen) als Sohn des Kaufmanns Emil David II und dessen Ehefrau Amalie geb. Rüb. Ich besuchte von Ostern 1885 bis Ostern 1894 das Gymnasium zu Worms a/Rhein und bezog dann mit dem Zeugnis der Reife versehen, die Universität Breslau, um mich dem Studium der semitischen Philologie, Philosophie und Geschichte zu widmen. Gleichzeitig studierte ich am jüdisch-theologischen Seminar daselbst. Theologie. Im Herbst 1896 bezog ich die Universität Erlangen und am 22. Februar 1897 promovierte ich daselbst mit vorliegender Arbeit bei der 1-ten Section der philosophischen Fakultät. Während meiner Studienzeit hörte ich die Vorlesungen der Herren Professoren und Docenten Dr. Abel, Baumker, Braum, Class, Delitzsch, Ebbinghaus, Falckenberg, Fraenkel, Freudenthal, Guttmann, Horovitz, Kaufmann, Lewy, Rosin. Allen meinen hochverehrten Lehrern, insbesondere Herrn Docent Dr. Braum, der mir die Anregung zur Beschäftigung mit dem Targum scheni gegeben, spreche ich hiermit tiefempfundenen Dank aus.

